

سپهر

تحلیلی
خبری عالی قرآن
نشریه شورای

شماره ۱ / فروردین ۱۳۹۱

دیدار یار

روایت دیدار اساتید و قاریان قرآن با مقام معظم رهبری

فَاقْرَأْ وَ إِذَا مَا نَدَيْتَ فَرَأَى الْمَسْرُورَاتِ

چهره‌های قرآنی

حق همسایه

ده میلیون حافظ

پیشینه قرائت در مصر

اهمیت تقلید در تلاوت

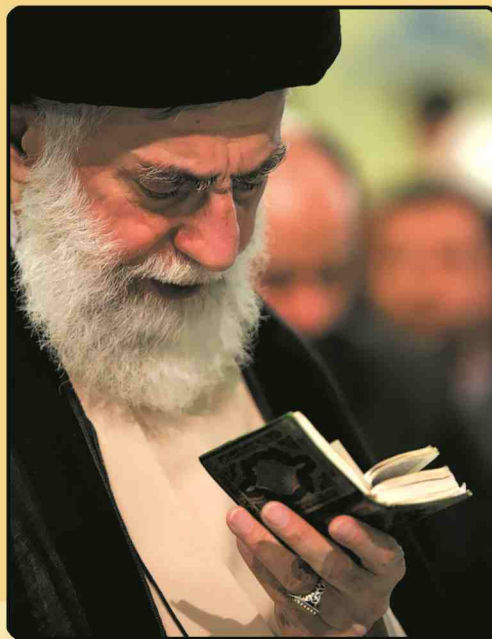
ارزیابی قاریان و مدرسان

با قرآن، این بزرگ کتاب معرفت آشنا شو و با قرائت آن راهی به سوی محبوب باز کن ...
این کتاب از طرف محبوب است برای تو و برای هرکس
و نامه محبوب، محبوب است اگر چه عاشق و محب، مفاد آن را نداند.

بخشی از نامه امام خمینی^(ره) به حاج احمد آقا

امروز فرصت تاریخی و استثنایی است برای این که قرآن در هدایت فکر و عمل انسان ها،
قدرت و چیرگی خود را نشان دهد. اما این متوقف است بر این که ما خود، به چشمه
جوشان معارف و هدایت قرآن دست یابیم، قرآن را بفهمیم، در آن تدبر کنیم، آن را محور
بحث و فحص سازیم و در اعماق آن غور کنیم.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

فَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً لِحَدِيثِ اللَّهِ إِذْ يُدْعَى لِلْحَافِظِ الْغَنِيِّ

پس هنگامی که آن را خواندیم، (همان گونه) خواندنش را دنبال کن
قیامه ۱۸

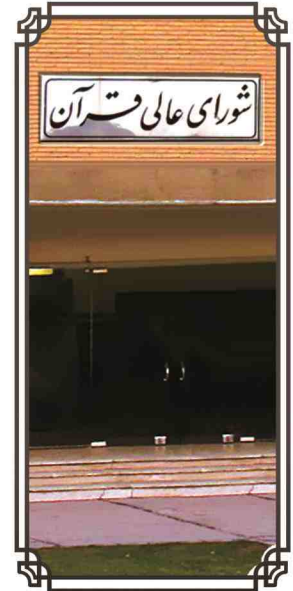
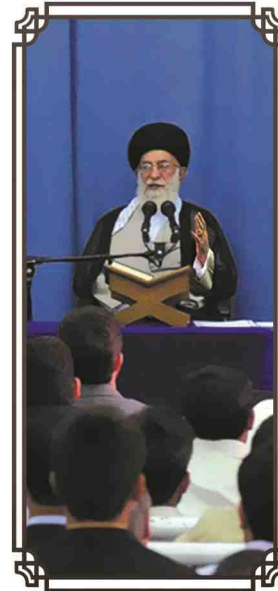
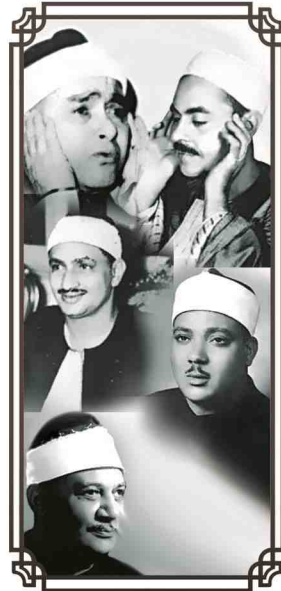
نبا

نشریه خبری تحلیلی شورای عالی قرآن

شماره ۱ / فروردین ۱۳۹۱

شناسنامه

صاحب امتیاز: شورای عالی قرآن
مدیر مسئول: سید علی سرابی
سر دبیر: محمد تقی میرزا جانی
دبیر تحریریه: امیر حسین فقیهی
کمیته اجرایی: اعظم برآبادی و علی صالحی متین
گرافیکست و صفحه آرا: رضا پورسیف

طرح ارزیابی قاریان و مدرسان

طرح ارزیابی قاریان و مدرسان در یک نگاه

۴۸

تعیین مراتب هر یک از عناصر جامعه قرآنی مهم ترین مشخصه این طرح است

۵۳

اجرای این طرح فضای ابدآل رقابت را ایجاد می کند

۵۵

اجرای این طرح حرکت به سوی ارتقای معلومات و مهارتهای علمی و نظری

۵۵

اهل قلم

فرآیند یادگیری و اهمیت تقلید در تلاوت قرآن

۳۶

پیشینه فن قرائت در مصر

۴۱

دیدار یار

روایت جزئیات دیدار

۲۶

برنامه های بیست و هفتمین دیدار اساتید و قاریان قرآن

۲۷

مشروح بیانات

۳۱

مروری بر بیانات

۳۳

نگاهی به فعالیتهای شورای عالی قرآن

نگاهی به فعالیتهای شورای عالی قرآن

۸

تشکیلات سازمانی

۹

معرفی واحدها

۱۰

■ اطلاعات تماس

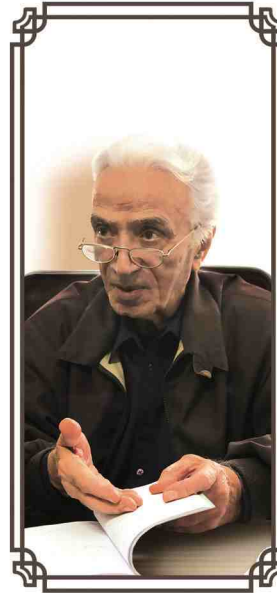
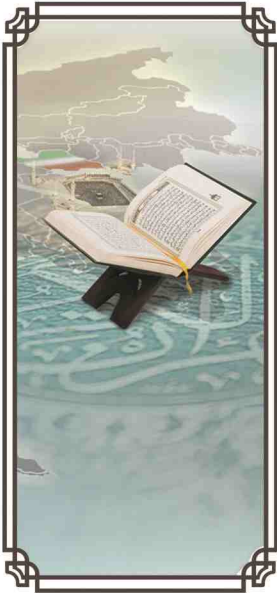
همکاران این شماره:

دکتر سعیدرحمانی، سعید ملاحسینی، حمید کریمی،
علی قلعه نویان، محمد یاسر کربلایی میرزایی،
کامران زمان نامیان، سید محمد کرمانی،
حسین آقاجان پور، رضا قصری زاده

نشانی:

تهران، بزرگراه رسالت، مجتمع امام خمینی (ره)
ساختمان شماره ۱۴، طبقه همکف
کدپستی: ۱۵۳۴۶۱۳۱۱۳

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۸۸۱۰۴۰۰-۱
نمبر: ۸۸۱۵۳۳۴۹ (۰۲۱)
پیامک: ۳۰۰۵۳۷۱
پایگاه اطلاع رسانی: www.scquran.ir
رایانامه: info@scquran.ir

حق، همسایه

آشنایی با مأموریت‌ها و
وظایف کمیته اعزام و دعوت
از قاریان قرآن کریم

۷۶

رویدادهای کمیته اعزام و دعوت
از قاریاندر سال ۱۳۹۰

۸۵

رویدادهای ۹۰

مروری بر مهمترین رویدادهای
شورای عالی قرآن در سالی
که گذشت

۷۲

سوره قرآنی چهره‌ها

آرزو دارم از خادمین قرآن باشم

۶۱

قاریان جوان به اساتید خود
احترام بگذارند

۶۴

حداقل به یک آیه از قرآن
عمل کنیم

۶۶

همه را به انس با قرآن
دعوت می‌کنم

۶۸

تربیت ده میلیون حافظ قرآن

راه کارهای تربیت
ده میلیون حافظ چیست؟

۵۶

حفظ قرآن زمینه ساز
تجلی رفتار قرآنی در جامعه

۵۸

تنظیم برنامه حفظ آسان،
اجمالی و مقدماتی برای
عموم جامعه

۵۹

تحقق این مطالبه نیازمند
عزم ملی مردم و مسئولین

۶۰

سال ۱۳۹۱

تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی

بسمه تعالی

لزوم و ضرورت ارتباط یک مجموعه و سازمان با مخاطب خود به منظور اطلاع‌رسانی فعالیت‌ها و برنامه‌ها، همچنین انعکاس آخرین دست‌آوردها و نیز واکاوی برخی موضوعات مهم در عرصه وظایف آن مجموعه، بر کسی پوشیده نیست.

همین ضرورت موجب شد شورای عالی قرآن در کنار استفاده از سایر ابزار ارتباطی از جمله درجچه مجازی پایگاه اطلاع‌رسانی به نشانی www.scquran.ir اقدام به طبع و نشر نشریه‌ای جهت نیل به این مقصود نماید.

از این رو به حول و قوه الهی، این نشریه که نَبأ نامگذاری شده است، با رویکرد خبری تحلیلی، توسط حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن طبع و منتشر و در اختیار قرآنیان عزیز قرار می‌گیرد.

لازم است اشاره شود با توجه به این که مأموریت محوری شورای عالی قرآن به قرائت قرآن و سایر نعمات الهی معطوف است، مطالب این نشریه نیز با همین رویکرد تخصصی ارائه می‌شود.

اولین شماره نَبأ که پیش روی شماست به چند محور اصلی پرداخته است: آشنایی با شورای عالی قرآن، درج دو مقاله تحقیقی، مهم‌ترین رویدادهای شورای عالی قرآن در سال ۱۳۹۰، واکاوی موضوع اهمیت حفظ قرآن کریم، گفتگو با چهره‌های برجسته قرآنی کشور، روایت جزئیات مراسم دیدار اساتید و قاریان قرآن با مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) در طلوعه ماه مبارک رمضان و سایر مطالبی که از نظر خواهد گذشت.

امید است مجموعه حاضر، خوشایند طبع خوانندگان و مفید فایده برای مخاطبان واقع شود. قطعاً دریافت نظرات و پیشنهادات عالمانه خوانندگان گرامی، تحفه‌ای ذی‌قیمت برای دست‌اندرکاران نشریه خواهد بود.

در پایان لازم است از همه کسانی که در آماده‌سازی این شماره همراهی کردند از جمله اساتید معزّزی که مطالبی از ایشان در این شماره می‌خوانیم، نیز اعضای شورای اداری شورای عالی قرآن متشکل از قائم مقام، معاونان و مدیران ارشد، همچنین اعضای هیأت تحریریه و به ویژه کمیته اجرایی، تقدیر و تشکر نماید.

سردبیر

نگاهی به فعالیت‌های شورای عالی قرآن

تاریخچه و ضرورت تأسیس

◀ نگاه ویژه و خاص مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) به مقوله قرائت قرآن به عنوان یک رسانه مؤثر که ریشه در تاریخ اسلام و منابع روایی دارد و آثار و برکات آن نیز از گذشته تاکنون کاملاً مشهود است و عرضه آن از طریق رسانه ملی، موجب اثرگذاری چند برابری این هنر اسلامی شد. اقبال روزافزون آحاد جامعه به ویژه قشر جوان به هنر قرائت قرآن و سایر نعمات الهی، یکی از برکات انقلاب اسلامی و این نگاه دقیق و هوشمندانه رهبر فرزانه انقلاب در بهره‌گیری از رسانه فراگیر رادیو و تلویزیون در افشاندن عطر قرآن در سطح جامعه بوده است. در این برهه، برنامه‌های قرآنی در صدا و سیما به دلیل نداشتن پشتوانه تخصصی و کارشناسی با مشکلات و تهدیدات جدی روبرو شد. در این شرایط بود که با فرمان رهبر حکیم انقلاب، شورای عالی قرآن در تاریخ ۱۳ مهرماه ۱۳۷۰ تأسیس شد. بخشی از منویات معظم‌له در حکم تأسیس بدین شرح است:

«...با توجه به اهمیت قرآن مجید و نقش حیات‌بخش کلام الهی در جامعه اسلامی و نظر به لزوم پخش قرائت صحیح و دلنشین قرآن و سایر نعمات الهی از صدا و سیما جمهوری اسلامی و به منظور سیاست‌گذاری، نظارت، هدایت و ارتقای برنامه‌های مربوط به قرائت قرآن، اذان، مناجات، ادعیه و تواشیح، هیأتی... تشکیل شده و وظایف مربوط را بر عهده گیرند. لازم است ترتیبی اتخاذ شود تا کلیه دستورالعمل‌های تنظیمی این هیأت به مبادی ذی‌ربط در صدا و سیما ابلاغ گردد و امکانات مناسب جهت موفقیت آنان فراهم شود.»

این شورا در بدو امر با تشکیل جلسات شورای عالی تصمیم‌گیری، اقدام به تصویب سیاست‌های کلی جهت نظم‌دهی پخش برنامه‌های قرآنی و تولید آثار مقبول و استاندارد نمود و پس از آن سیستم اجرایی و نظارتی شورای عالی قرآن در شکل و سازماندهی فعلی آن از سال ۱۳۷۴ مستقر و به توسعه فعالیت‌ها توفیق یافت.

اهداف و مأموریت‌ها

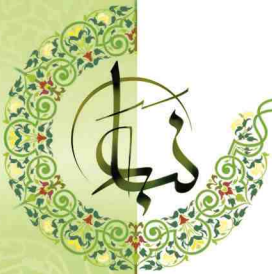
◀ براساس حکم ابلاغی از سوی دفتر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در مهرماه ۱۳۷۰ و موارد ارجاعی از سوی معظم‌له در طول فعالیت شورای عالی قرآن و تقریرات ایشان ذیل گزارشات ارسالی به محضرشان، وظایف و مأموریت‌های شورای عالی قرآن به شرح ذیل است:

- تشکیل گروه‌ها و هسته‌های کارشناسی جهت تدوین سیاست‌ها، راهبردها و شاخص‌های ارزیابی و نظارت بر تولید و پخش برنامه‌های قرآنی صدا و سیما ج.ا.ا. عم از تلاوت (تحقیق و ترتیل)، آموزش قرآن و قرائت، نمایش‌های با مضامین قرآنی و دیگر نغمه‌های الهی اعم از اذان، مناجات، ادعیه، مدیحه سرایی و...

- تولید آثار فاخر صوتی و تصویری قرآنی و نغمه‌های الهی به منظور معرفی و ارائه الگوهای برتر و ترسیم استانداردها و معیارهای علمی و فنی ممتاز در این عرصه

- تدوین ضوابط و آیین‌نامه‌های حمایتی حقوقی و قانونی از مجریان نغمه‌های الهی و برنامه‌های فاخر در این عرصه
- تدوین و اجرای ضوابط و آیین‌نامه‌های رتبه‌بندی مجریان نغمه‌های الهی و برنامه‌های فاخر در این حوزه
- تدوین و اجرای نظام‌نامه آموزش، تربیت و ارتقاء قاریان و عناصر تولید کننده نغمه‌های الهی مبتنی بر مطالعات و پژوهش‌های جامع
- برگزاری دوره‌های عالی تربیت قاریان و مجریان برتر نغمه‌های الهی در سطوح ملی و بین‌المللی به منظور تأمین نیازهای تبلیغی داخل و خارج از کشور
- انجام پژوهش‌های بنیادی و کاربردی مورد نیاز در حوزه قرائت قرآن و دیگر نغمه‌های الهی و علوم مرتبط با آن نظیر مفاهیم، تفسیر و تألیف کتب و مقالات در این حوزه

- انجام نظارت مستمر و پویا بر تولید و پخش برنامه‌های قرآنی و نغمه‌های الهی در صدا و سیما و پالایش آرشو کلیه شبکه‌ها
- شناسایی نیازها و خلأ موجود در عرصه آموزش و ترویج حفظ، قرائت قرآن کریم و دیگر نغمه‌های الهی و تلاش در جهت رفع این خلأها

- شناسایی نیازها و خلأ موجود در عرصه آموزش و ترویج حفظ، قرائت قرآن کریم و دیگر نغمه‌های الهی و تلاش در جهت رفع این خلأها
- تدوین شاخص‌ها و معیارها و استانداردهای لازم و تنظیم آیین‌نامه‌های مرتبط با برنامه‌ریزی مدون برای پخش برنامه‌های قرآنی به نحو مطلوب و متنوع و جذاب از صدا و سیما ج.ا.ا
- نظارت کامل و مستمر بر پخش برنامه‌های قرآنی کلیه شبکه‌های داخلی و برون مرزی صدا و سیما و تذکر به موقع اشکالات
- تسهیل و توسعه تعامل با صدا و سیما و دستگاه‌های ذی‌ربط در راستای پیشبرد اهداف و مأموریت‌های شورای عالی قرآن
- انجام تمهیدات مقتضی در ارتباطات نظام‌مند با عناصر قرآنی در اقصی نقاط کشور و عناصر قرآنی جهان اسلام و جلب مشارکت آنان در برنامه‌های مشترک و استفاده از توانمندی‌های علمی و فنی ایشان
- حضور فعال شورا در برنامه‌ریزی‌های کلان قرآنی در سطح ملی و بین‌المللی و شرکت فعال در کمیسیون‌ها و جلسات تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر در امور مدیریتی قرآن کریم
- طراحی و برنامه‌ریزی برای تولید و اجرای برنامه‌های ترویجی با استفاده از ظرفیت و جذابیت‌های تلاوت و حفظ قرآن کریم و دیگر نغمه‌های الهی (محافل قرآنی، کرسی‌های تلاوت و...)
- تلاش در جهت ارتقاء جایگاه اجتماعی عناصر قرآنی و ارتقاء سطح علمی و فرهنگی ایشان

تشکیلات سازمانی

- ریاست شورا
- شورای عالی تصمیم‌گیری (متشکل از رییس، قائم مقام و تعدادی از مدیران ارشد شورا، نمایندگان از صدا و سیما و تعدادی از اساتید برجسته قرآنی کشور)
- قائم مقام
- معاونت‌ها، حوزه‌ها و دفاتر
 - معاونت پژوهش و آموزش
 - معاونت نظارت
 - معاونت تولید
 - حوزه ارتباطات
 - دفتر برنامه‌ریزی و مطالعات راهبردی
 - دفتر نمایندگی شورای عالی قرآن در سازمان صدا و سیما
 - حوزه اداری، مالی و پشتیبانی

این جمعی (خطاب به اعضای شورای عالی قرآن صدا و سیما) هم که دارند آن جا کار می‌کنند، من الان در اینجا می‌گویم از این‌ها عذری پذیرفته نیست، اگر چنانچه روش پخش آیات کریمه قرآن روز به روز بهتر نشود.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

ریاست شورا

جناب آقای سیدعلی مقدم؛ معاون ارتباطات مردمی دفتر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و از اساتید پیشکسوت قرائت و معارف قرآن کریم، با نظر مقام معظم رهبری به عنوان رییس شورای عالی قرآن منصوب شدند و هدایت این مجموعه از بدو تأسیس تاکنون بر عهده ایشان می‌باشد.

قائم مقام شورا

قائم مقام شورای عالی قرآن توسط رییس شورا منصوب می‌شود. نظارت بر عملکرد همه حوزه‌های شورا و ایجاد هماهنگی بین این بخش‌ها در جهت دستیابی به اهداف و مأموریت‌های پیش‌بینی شده از وظایف قائم مقام است.

سید علی سرابی قائم مقام شورای عالی قرآن است. وی متولد ۱۳۴۴، کارشناس ارشد فقه و حقوق و مشغول تحصیل درس خارج فقه و اصول است. ایشان از فعالان قرآنی کشور و از قاریان و موشحین پیشکسوت می‌باشند.

آشنایی با فعالیتهای معاونت پژوهش و آموزش

این معاونت در دو حوزه آموزش و پژوهش فعالیت می‌کند.

واحد آموزش

آموزش و پرورش قاریان زبده کشور در رده‌های مختلف اعم از نوجوان، جوان، میان‌سال و اخیراً پیش‌بینی لازم برای بهره‌گیری از توانایی‌های قاریان معمر و ذخیره‌های ارزشمند این فن به عمل آمده است. فعالیت آموزشی این معاونت هر چند در تهران تمرکز دارد، اما به این مرکز محدود نیست، بلکه قاریان برجسته سراسر کشور تحت پوشش این فعالیت‌ها قرار دارند. موضوع برنامه‌های آموزشی، بالابردن سطح تلاوت قاریان و هدف اصلی، تأمین کادر تلاوت صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران است. از جمله اهداف جانبی هم می‌توان به ارائه صحیح‌ترین الگوی آموزشی در قالب این برنامه‌ها اشاره کرد. برخی از این برنامه‌ها به شرح زیر است:

تشکیل جلسات ارتقای سطح تلاوت قاریان ممتاز و بین‌المللی، جهت تولید و پخش از صدا و سیما (در رده‌های سنی مختلف) از سال ۱۳۷۲ تاکنون

برگزاری پنج دوره آموزشی تخصصی فنون قرائت، ابتهال و تواشیح با حضور اساتید مصری و قاریان، مقریان، گروه‌های تواشیح، مبتهلین، مؤذنین و ادعیه خوان‌های برتر ایرانی (که منجر به تولید برنامه‌های ویژه جهت پخش از صدا و سیما شده است) از سال ۱۳۸۲ تاکنون

آموزش مکاتبه‌ای از راه دور قاریان ممتاز کشور جهت ارتقاء سطح کیفی تلاوت ایشان برای اجرا در شبکه‌های استانی صدا و سیما از سال ۱۳۷۹ تاکنون

تشکیل گروه‌های جمع‌خوانی قرآن کریم جهت ارتقاء قاریان، متضمن احیاء سبک‌های اصیل و الگوهای برتر، این گروه‌ها عمدتاً الگوهای خود را در ماه مبارک رمضان و در جلسه قرآن مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عرضه کرده‌اند.

■ تشکیل جلسات ارتقای قاریان نوجوان استان تهران از سال ۱۳۸۳

علی قلعه نویان

■ تشکیل جلسات تدوین معیارهای تواشیح، دعا و ابتهال از سال ۱۳۸۷

■ تشکیل کارگاه‌های آموزشی تخصصی تلاوت در استودیو با هدف کسب مهارت‌های تلاوت در استودیو شورا و تأسیس کرسی حرفه‌ای تلاوت در صدا و سیما از سال ۱۳۹۰

■ برگزاری جلسات ارتقای کیفیت تلاوت حفاظ

استاد سعید طوسی

■ برگزاری جلسات ارتقای سطح تلاوت قاریان ممتاز جوان استان تهران و شهرستان‌ها از سال ۱۳۷۹

■ کمک در برنامه‌ریزی برنامه قرآنی ماه مبارک رمضان در محضر مقام معظم رهبری از بدو تأسیس شورا خصوصاً در دهه دوم فعالیت شورا

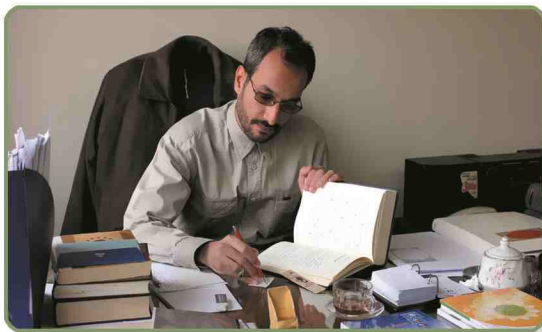
■ برگزاری آموزش ترجمه منطوق تحت عنوان اعراب القرآن از سال ۱۳۸۷

واحد پژوهش

◀ دستورالعمل راهبردی تولید محترم شورای عالی قرآن از بدو تشکیل این نهاد، تعیین ضوابط ثابت و معیارهای محکم برای سنجش و اندازه‌گیری نغمه‌های طیب قرآنی در صدا و سیما بوده است و البته در کنار این مهم، به دلیل جامعیت مقوله قرائت، شورا همواره نیم‌نگاهی به موضوعات نظری همچون فهم صحیح آیات، حفظ، زبان عربی، روش‌های بهره‌برداری از تعالیم کتاب الله نیز داشته است. لذا پژوهش شورا برای تحقق این مهمات، در یک برنامه‌ریزی مستمر، با دعوت از صاحب‌نظران خبره از یک‌سو و دست‌اندرکاران رسانه ملی از سوی دیگر به تشکیل جلسات علمی پژوهشی پرداخته تا با استقصاء همه مقدمات علمی و کاربردی به طراحی ضوابط بپردازد. حاصل این جلسات و نیز حاصل تأملات شخصی کارشناسان، در مجموعه‌های مکتوب و نیز صوتی موجود است که اهم آن‌ها معرفی می‌گردد.

الف) کتاب

- درآمدی بر دانش وقف و ابتدا
- قرائت‌های هفتگانه
- زندگانی شیخ مصطفی اسماعیل در سایه قرآن کریم
- هندسه روحانی در تحلیل تلاوت قرآنی
- مصحف محشی (مشمول بر ترجمه و شرح لغات مشکل، توضیحات ضروری آیات صفحه، توضیح موارد مشکل وقف و ابتدایی در قرائت)
- اندازه (نظریه پردازی در مبادی اقبال به قرآن کریم)
- سه‌شنبه‌ها (مجموعه نظریات ارائه شده پیرامون نغمه‌های قرآنی در جلسات روز سه‌شنبه) (دردست چاپ)

مصطفی زرنگار

ب) مقاله و جزوه آموزشی

- انس با قرآن از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)
- بهداشت صدا
- علائم وقف مصاحف مصری
- روایت حفص و طرق آن
- شیخ عبدالباسط، نقطه اعتدال در عالم قرائت
- آداب تلاوت قرآن
- درآمدی بر تدبر در قرآن
- سلسله مباحث علوم قرآنی (بحث قرائت)
- سلسله مباحث تجوید و آواشناسی: خاستگاه اصطلاحات تجویدی و تحقیق در شکل‌گیری مبادی آن‌ها
- مقاله سجاوندی و علائم وقف او
- دروسی از قرآن‌شناسی
- مباحث علمی و کاربردی در وقف و ابتدا (ده جزء اول قرآن)

ج) مجموعه‌های صوتی و تصویری

- تهیه دو مجموعه از آلبوم برتر (صوتی) تندیس‌گون از ۱۰ قاری مصری
- تهیه آلبوم برتر (صوتی) از تلاوت‌های قاریان مصری (از سوره مبارکه یوسف)
- تهیه آلبوم مکتوب و صوتی از آثار برگزیده شیخ مصطفی اسماعیل (دو نوع آلبوم)
- نشست‌های تخصصی با اساتید مصری و ایرانی (۵ نشست)
- جمع‌خوانی‌های قرآن توسط قاریان جوان و نوجوان
- گردهمایی قاریان نوجوان استان تهران
- دوره‌های آموزش قاریان شهرستانی
- هم‌آوایی گروه پیامبر اعظم به مناسبت سال پیامبر اعظم (ص)
- هم‌آوایی گروه پیامبر اعظم به مناسبت سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی
- گزیده‌ای از برترین آثار تاریخی تلاوت (هفت قاری و ده اثر)
- آلبوم برتر (آثار برتر ۱۶ قاری بزرگ مصر)

د) طرح‌های پژوهشی

- نغمه‌های قرآنی در صدا و سیما، بایدها و نبایدها (با پی‌نوشت رئیس وقت سازمان صداوسیما)
- مجموعه راهبردها، بایدها و نبایدها، ضوابط ممیزی، تعرفه‌ها (مربوط به برنامه‌ریزی، تولید و نظارت پخش تلاوت قرآن و اذان در صدا و سیما)
- تولید تلاوت برتر در صدا و سیما، تدبیر و راهکار
- طرح کسوت و لباس برای جامعه قاریان جمهوری اسلامی ایران
- طرح طبقه‌بندی، ارزش‌گذاری و ارتقاء قرائت و قاریان قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران
- طرح قاری راتب
- مسابقات قرائت قرآن (بایدها و نبایدها)

دکتر امیر محمود کاشفی، معاون پژوهش و آموزش شورای عالی قرآن است. وی متولد ۱۳۳۶ و دارای دکترای ادبیات است. ایشان از اساتید و قاریان برجسته کشور، عضو هیأت علمی دانشگاه تهران و دارای تألیفات و مقالات قرآنی می‌باشند.

قاریان ما قرآن را به نحوی بخوانند، با همین صوت‌ها، با همین لحن‌ها و آهنگ‌ها، که خشوع در دل ایجاد کند، دل را به یاد خدا بیندازد: «و اذا تلیت علیهم آیاته زادتهم ایماناً».... در همین قراء معروفی که هستند بعضی‌شان این جوری‌اند، خواندنشان، خواندن خشوع است. باید این را رعایت کنند... و در ضوابط تلاوت خودتان بگنجانید تا این خشوع به وجود بیاید. وقتی خشوع در مقابل آیات پیدا شد، آن وقت دل از هدایت قرآنی تأثیر پذیر می‌شود.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

آشنایی با فعالیت‌های معاونت نظارت

معاونت نظارت شورای عالی قرآن، وظایف ذیل را عهده‌دار می‌باشد:

■ نظارت بر پخش برنامه‌های قرآنی صدا و سیما (شبکه‌های سراسری و استانی)

کنترل پخش برنامه‌های قرآنی (اعم از قرائت قرآن کریم، اذان، ادعیه، زیارات، ابتهال و مدایح، تواشیح، هم‌خوانی قرآن و سایر نعمات الهی) از آنتن شبکه های صدا و سیما (براساس جدول زمانی ژئوفیزیک تهران)، یکی از وظایف مهم نظارت است که همه روزه، در اوقات اذان‌گاهی و سایر موارد ضروری و به منظور تطبیق معاییر و مصوبات شورا با مصادیق آن صورت پذیرفته و ضمن بازشنوایی و بازبینی کامل کلیه برنامه‌های قرآنی (روزانه بالغ بر ۲۲۸۰ دقیقه)، نسبت به ابلاغ و تذکر موارد مغایر با مصوبات و سیاست‌های شورا (بنا بر درجه اهمیت موضوع) ابتدا به صورت شفاهی، طی تماس با مدیران پخش و در مواقع تکرار، به صورت کتبی به مدیران شبکه‌ها و با قید رونوشت به معاونت‌های هر یک از حوزه‌های صدا یا سیما اقدام و برای برنامه‌های فاقد سابقه نظارتی نیز کلاسه جدید تشکیل داده شده و نتایج ارزیابی آن متعاقباً به مدیران شبکه‌های ذی‌ربط ابلاغ می‌گردد. بدیهی است در صورت عدم اصلاح و یا تکرار بی‌رویه مغایرت‌ها، مورد و یا موارد خاص، با امضای رییس شورا به رییس سازمان صدا و سیما منعکس می‌شود.

این امر مهم در حال حاضر در رابطه با ۱۲ شبکه سراسری صدا (راديو ايران، راديو قرآن، راديو پیام، راديو اقتصاد، راديو نوا، راديو جوان، راديو فرهنگ، راديو تهران، راديو تجارت، راديو ورزش، راديو معارف، راديو عربی آفریقایی) و ۱۰ شبکه سراسری سیما (یک، دو، سه، چهار، تهران، آموزش، قرآن، خبر، مستند، جام جم) و ۵۶ شبکه رادیویی و تلویزیونی مراکز استان‌ها (اصفهان، اردبیل، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، ایلام، بوشهر، چهارمحال و بختیاری، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، خراسان شمالی، خلیج فارس، خوزستان، زنجان، سمنان، سیستان و بلوچستان، فارس، قزوین، قم، کردستان، کرمان، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان، گیلان، لرستان، مازندران، همدان و یزد) صورت می‌گیرد که امیدواریم با نصب تجهیزات فنی مورد نیاز، سایر مراکز (البرز، کیش، مهاباد، آبدان) نیز در مدار نظارتی قرار گیرد. لازم به ذکر است کلیه موارد مربوط به این امور در مدیریت نظارت و توسط کارشناسان موظف صورت گرفته و شرح کامل برنامه‌های سراسری در کاربرگ‌ها و جداولی که بدین منظور طراحی و تنظیم می‌شود ثبت و مستندات صوتی و تصویری مغایرت‌های تمامی شبکه‌ها نیز به صورت الکترونیکی و اسنادی، در سوابق نگهداری می‌گردد. درصدگیری تکرار مغایرت‌ها نیز در جداول ویژه و به صورت ماهانه تنظیم و در صورت لزوم در اختیار معاونت‌های صدا و سیما قرار داده می‌شود.

■ در این رابطه تاکنون بالغ بر ۶/۸۳۷/۶۳۵ دقیقه کنترل و نظارت صورت گرفته است.

■ نظارت بر تولیدات

سعید ملاحسینی

کلیه برنامه‌های قرآنی که از سوی شبکه‌های صدا و سیما و معاونت پشتیبانی تولید شورا تهیه می‌شود (شامل: قرائت قرآن، اذان، ادعیه، زیارات، ابتهال، مدایح، تواشیح، جمع‌خوانی قرآن و سایر نعمات الهی) در اختیار نظارت قرار گرفته و با توجه به درجه بندی آن و بر اساس ضوابط و آیین‌نامه‌های موجود، توسط اساتید خبره و مجرب ارزیابی شده و پس از ملاحظه و جمع بندی کار توسط معاونت نظارت، وضعیت برنامه از لحاظ مناسب بودن برای پخش، نامناسب بودن برای پخش، مشروط بر اصلاح و یا سایر موارد، به مبادی ذی‌ربط در صدا و سیما ابلاغ می‌گردد.

■ در این رابطه تاکنون بالغ بر ۴۸/۱۷۰ دقیقه کارشناسی صورت گرفته است.

■ نظارت بر آرشیوها و پالایش و تعیین تکلیف نسبت به موجودی برنامه‌های قرآنی شبکه‌های صدا و سیما

کلیه آثار قرآنی ارسالی از سوی شبکه‌های سراسری، استانی و برون مرزی صدا و سیما (موجودی آرشیوها) مورد بازشنوایی و یا بازبینی کارشناسان خبره قرار گرفته و پس از استحصالی برنامه‌های مناسب پخش، نتیجه نهایی به مبادی ذی‌ربط (مدیران شبکه‌های سراسری صدا و سیما و مدیران کل مراکز استانی) اعلام می‌گردد.

مراحل مقدماتی این کار، شامل ثبت مشخصات و مختصات کامل برنامه‌ها و نگهداری نسخه‌ای از آثار ارسالی، توسط کارشناسان موظف نظارت انجام پذیرفته، سپس جهت ارزیابی و اعلام نظر، در اختیار اساتید خبره قرار گرفته و پس از ملاحظه و جمع‌بندی توسط معاونت نظارت، نتیجه نهایی به مبادی ذی‌ربط ابلاغ می‌گردد.

■ این امر از سال ۷۴ آغاز و تا کنون بالغ بر ۳۶۴/۰۰۰ دقیقه کارشناسی مبنی بر پالایش کلیه آرشیوهای سراسری و استانی، صورت گرفته است.

تشکیل شورای برنامه‌ریزی و کارشناسی نظارت

این شورا با حضور تعدادی از اساتید مقبول و واجد شرایط (با تأیید و تنفیذ ریاست شورا) تشکیل و وظایف ذیل را عهده‌دار می‌باشد:

- تبیین ضوابط، معیارها، حدنصاب‌ها، تدوین آیین‌نامه‌های مربوط به تولید و پخش و نحوه ارزیابی برنامه‌های قرآنی
- تعیین افراد واجد شرایط و دارای صلاحیت از جهت فنی، سیاسی، اخلاقی و اجتماعی برای اجرا در برنامه‌های زنده و تولیدی در شبکه‌های صدا و سیما

- برنامه‌ریزی برای پخش برنامه‌های قرآنی در اوقات اذان گاهی و سایر مواقیت
- بازنگری و به روزرسانی و تنظیم کاربرگ‌های مورد نیاز برای امور فنی، نظارتی، منطبق با تعاریف برنامه‌های قرآنی و سیاست‌های مربوط به آن
- ارزیابی و اعلام نتیجه تولیدات آزمایشی براساس درخواست افراد حقیقی و حقوقی، ارسالی از صدا و سیما و پشتیبانی تولید شورا
- و سایر موارد ابلاغی از سوی رئیس شورا.

ارزیابی تخصصی آثار و تلاوت‌های فاخر قاریان مصری

با توجه به این‌که آثار ارزشمندی از مفاخر قرائت قرآن کریم در آرشیو شورا موجود است و بررسی تخصصی آن می‌تواند برای ارتقاء توانمندی علمی و تجربی قاریان ممتاز و دارای نصاب قرائت مفید بوده و ایشان را در سیر نظری و در زمینه‌های مربوط به اختلاف قرائات، وقف و ابتداء و مبانی صوت و لحن هر یک از این آثار قرار داده و با بارزترین ویژگی‌ها، ممیزات، ابداعات و مهارت‌های انجام شده، آشنا تر سازد، بدین‌منظور این طرح با تصویب شورای کارشناسی نظارت عملیاتی شده و تاکنون تعدادی از قرائات از این شناسه برخوردار شده است.

تعیین افراد واجد شرایط جهت اجرای قرائت ترتیل در ایام ماه مبارک رمضان در حسینیه امام خمینی (ره)

این کار از سال ۱۳۸۴ به این معاونت واگذار شده و همه ساله حدود ۷۰ نفر از قاریان و حافظان ممتاز (۶۰ نفر اصلی و ۱۰ نفر علی‌البدل) برای قرائت در مراسم مذکور انتخاب می‌شوند که فهرست مجریان جهت برنامه‌ریزی‌های لازم، به دفتر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) ارسال و هماهنگی‌های مربوط به چگونگی حضور و تلاوت ایشان، توسط مدیریت نظارت انجام می‌پذیرد.

تأمین برنامه

هر چند این امر در تعریف ظاهری آن مربوط به حوزه پشتیبانی تولید است، ولیکن با توجه به این‌که سوابق برنامه‌های مناسب پخش (دارای درجه و نصاب) در بایگانی نظارت منعکس می‌باشد، تاکنون این وظیفه بر عهده این حوزه قرار داشته و بنابر درخواست شبکه‌های صدا و سیما، مجموعه‌های مورد نیاز و مناسب پخش، تأمین و به مبادی ذی‌ربط ابلاغ شده است. * در این رابطه تاکنون بالغ بر ۴۲۵/۵۰۰ دقیقه تأمین برنامه صورت گرفته است.

تربیت کارشناس

با تصویب آئین‌نامه تربیت کارشناس تولید و نظارت در بهمن ماه سال ۹۰ مقرر است تا از افراد واجد شرایط در این امر استفاده شده و با گذراندن دوره‌های ملحوظ نظر، نسبت به ارتقاء کمی و کیفی کارشناسی در حوزه‌های تولید و نظارت، اقدام مؤثر صورت پذیرد.

علی‌اکبر حشمتی، معاون نظارت شورای عالی قرآن است.
وی متولد ۱۳۳۳ و از اساتید پیشکسوت قرائت قرآن است.
ایشان از داوران با سابقه مسابقات سراسری و بین‌المللی می‌باشند.

آشنایی با فعالیتهای معاونت تولید

فعالیت‌های معاونت تولید شورای عالی قرآن به امور ذیل معطوف می‌باشد:

■ **هدایت تولیدات در حوزه تلاوت قرآن، مورد نیاز برای اوقات شرعی تمامی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی**
در این بخش، به تناسب برنامه‌ها و شبکه‌ها از قراء برجسته بزرگسال، جوان و نوجوان استفاده می‌شود.

■ **پشتیبانی و تولید اذان برای پخش از شبکه‌های مختلف صدا و سیما**
در این بخش معاونت تولید از بین قراء و مؤذنین برجسته کشور و با دقت مضاعف اقدام می‌نماید.

■ **پشتیبانی تولیدات در حوزه ادعیه و زیارات مورد نیاز برای پخش از شبکه‌های صدا و سیما در مناسبت‌های ویژه سال**
در این بخش نیز با دقت نظری خاص، از برخی دعاها و زیارات وارده، متناسب با فضای شبکه‌ها، با استفاده از دعاخوانانی که زمینه اجرای ادعیه و مناجات را دارند، اقدام به تولید می‌شود.

■ **تولید الگوهای برتر در هر یک از انواع برنامه‌های قرآنی فوق‌الذکر**

■ **همکاری با گروه‌های مختلف تولیدی قرآنی و مناسبت‌های دینی شبکه‌های صدا و سیما**

■ **برگزاری کارگاه‌های تمرینی تلاوت قرآن، اذان و دعا در استودیوی شورای عالی قرآن**
یکی از وظایف معاونت تولید، فراهم کردن امکان استفاده قراء ممتاز کشور از استودیوی صدا جهت بالابردن توان اجرا می‌باشد که این امکان در محل شورای عالی قرآن برای ایشان فراهم شده است.

■ **مشارکت در برنامه سفرهای استانی هیأت اساتید و کارشناسان شورا**

در این سفرها از نگاه تولیدی، توانمندی‌های بالقوه قراء شهرستانی مورد محک و آزمایش قرار می‌گیرد و از این ره‌آورد تعدادی برنامه قرآنی ضبط می‌گردد تا برای پخش در صدا و سیما همان استان مورد استفاده قرار گیرد.

مهدی تیموری

■ دریافت پیشنهادهای تولیدی از داخل و خارج از شورا

■ برگزاری جلسات دوره‌ای شورای برنامه‌ریزی تولید

از این جلسات که به صورت دوره‌ای و یا فصلی با حضور اساتید صاحب نظر و افراد ذیصلاح برگزار می‌گردد، در پیشبرد اهداف معاونت تولید، به خصوص در بخش تولید فکر استفاده بهینه می‌شود.

سیدمحمد کرمانی

■ تعامل با سایر معاونت‌ها و حوزه‌های شورا

در این رابطه می‌توان به فعالیت مستمر در بخش کنترل و نظارت معاونت نظارت شورا و عهده‌دارشدن بخش تولیدات اردوها و همایش‌هایی که شورای عالی قرآن متقبل اجرای آن است، اشاره کرد.

عباس امام جمعه، معاون تولید شورای عالی قرآن است.

وی متولد ۱۳۴۵ و دارای کارشناسی علوم قرآن و حدیث است. ایشان از اساتید و قاریان برجسته کشور می‌باشند. رتبه اول مسابقات بین‌المللی مالزی، داوری مسابقات سراسری و بین‌المللی قرآن و دریافت نشان ملی فرهنگ و هنر در کارنامه قرآنی ایش وی به چشم می‌خورد.

اگر چنانچه روش پخش آیات کریمه قرآن روز به روز بهتر نشود، آیات قرآن، بعد هم این مدایح و این اشعاری که می‌خوانند که بهش می‌گویند تواشیح، همین‌ها یا برنامه‌های قرآنی این‌ها باید روز به روز از لحاظ شکلی پخته‌تر و برگزیده‌تر بشود. جوری بشود که اگر یک انسان فرزانه و هوشمندی نشست پای این تلویزیون یک وقتی که گوش کرد؛ اگر اصل قضیه را قبول ندارد احساس کند یک استادی‌ای پشت این کار هست، یک سلیقه صحیحی دارد این را اداره می‌کند تا این که ان شاء الله همه ملت ما بتوانند از قرآن استفاده کنند.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

آشنایی با فعالیتهای حوزه ارتباطات

◀ حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن، کار خود را از سال ۱۳۸۷ با هدف‌گذاری برقراری ارتباط تنگاتنگ و مستمر با جامعه قرآنی کشور و تقویت تعامل سازنده با سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و همچنین ایجاد بستر مناسب جهت اطلاع‌رسانی فعالیتهای شورا آغاز کرد.

■ فراهم کردن بستر ارتباطات گسترده و مستمر شورای عالی قرآن با اشخاص حقیقی و مراکز قرآنی کشور، همچنین تسهیل و تقویت تعاملات فی‌مابین شورا و بخش‌های مختلف صدا و سیما

فراهم کردن موقعیتهایی جهت دیدار و ارتباط مستقیم و غیرمستقیم عناصر قرآنی کشور با یکدیگر، همچنین انعکاس دیدگاه‌ها و نقطه نظرات ایشان به مجموعه شورا، همانند مجال نشست‌های تخصصی، سفرهای استانی، مراسم دیدار قاریان با رهبری، ظرفیت‌های مکتوب و مجازی پیش‌بینی شده و غیره، همچنین حضور مؤثر کارشناسی در جلسات و همایش‌های نهادهای قرآنی کشور به نمایندگی از شورا و اجرای فعالیتهای برنامه‌های مشترک با برخی سازمان‌ها و نهادها از جمله این اقدامات می‌باشد.

در عرصه تعامل با صدا و سیما، برگزاری جلسات مشترک و درصدر این اهتمام، برپایی «نشست تخصصی تبیین ضوابط تولید و پخش برنامه‌های قرآنی صدا و سیما» با حضور مدیران و عوامل دست‌اندرکار و مؤثر در تهیه و پخش برنامه‌های قرآنی صدا و سیما از شبکه‌های استانی، سراسری و برون مرزی، از سیاست‌ها و راهبردهای تعیین شده حوزه ارتباطات در این بخش است.

■ برگزاری مراسم دیدار سالانه جامعه قرآنی کشور با مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

همه ساله جامعه قرآنی کشور علی‌الخصوص قاریان و حافظان و معلمان فن قرائت، در طلوع ماه مبارک رمضان میهمان امام خامنه‌ای (مدظله العالی) می‌باشند. در این جلسه نورانی، قاریان و حافظان، مبتهلان و دعاخوانان و گروه‌های مدیحه‌سرایی منتخب در حضور معظم‌له به اجرای برنامه می‌پردازند. بیانات و رهنمودهای گهربار حضرت‌شان مهم‌ترین بخش این محفل باشکوه می‌باشد. این مراسم برترین و شاخص‌ترین برنامه قرائت برای جامعه قاریان است که به عنوان شاخص رشد و ارتقاء توانایی‌های اهالی قرائت در طول سال محسوب می‌شود. تمهید مقدمات حضور مدعوین تهرانی و شهرستانی و تشکیل جلسات متعدد کارشناسی جهت تعیین مجریان این مراسم، از جمله اقدامات حوزه ارتباطات جهت برگزاری مطلوب این محفل قرآنی است.

■ سفرهای استانی هیأت اساتید و کارشناسان شورا

این سفرها با هدف اولیه شناسایی و تعیین آخرین وضعیت فنی قاریان ممتاز استان‌ها و همچنین تولید تلویزیونی و رادیویی از قرائت ایشان جهت پخش از صدا و سیما مراکز استان‌ها انجام می‌شود. ارتباط مستقیم با مدیران ارشد صدا و سیما استان ها به منظور تبیین ضرورت ورود تخصصی به مقوله تولیدات قرآنی و تشریح مساعی جهت تقویت وضعیت تولید و پخش برنامه‌های قرآنی صدا و سیما مراکز، همچنین آشنایی نزدیک با فعالیت‌های قرآنی استان‌ها در بخش مردمی و دولتی از دیگر اهداف پیش‌بینی شده در تحقق این برنامه است.

■ برپایی کرسی تلاوت قرآن کریم

معین کردن مکان‌ها و کرسی‌هایی برای اجرای تلاوت قاریان ممتاز علی‌الخصوص در کلان‌شهر تهران، یکی از بسترهای اثرگذار در تثبیت و تقویت سطح فنی قرائت در کشور می‌باشد. در این راستا، حوزه ارتباطات طی چند سال اخیر این طرح را در دو قالب برنامه‌های مستمر و مقطعی در دستور کار خود قرار داده است. مشارکت در برگزاری کرسی ملی تلاوت در استان‌ها، کرسی تلاوت قرآن اذان‌گاهی در ایام برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب و قرآن در مصلاي امام خميني (ره) و کرسی هفتگی تلاوت و اذان در مجتمع امام خمینی (ره) در این راستا می‌باشد.

■ برگزاری نشست تخصصی اساتید و قاریان ممتاز قرآن کریم، مبتهلان و گروه‌های جمع‌خوانی قرآن و مدیحه سرایی

این نشست سالانه با اهداف آموزش تخصصی قاریان، مبتهلان و موشحان سراسر کشور، ارتقاء سطح دانش تئوری و عملی ایشان، تبادل آخرین اطلاعات و دانسته‌ها بین اساتید ایرانی و مصری و همچنین فراهم نمودن بستر مناسب جهت ایجاد

علی صالحی متین

■ مشارکت فعال در اجرای طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم

پس از واگذاری اجرای طرح مذکور از سوی شورای توسعه فرهنگ قرآنی به شورای عالی قرآن، حوزه ارتباطات در همکاری تنگاتنگ با دفتر برنامه‌ریزی شورا، در امور اجرایی از جمله ثبت نام، اطلاع رسانی و برگزاری آزمون، فعالیت چشمگیری ایفا می‌نماید.

حمید کریمی

■ راه اندازی آرشیو صوتی و تصویری

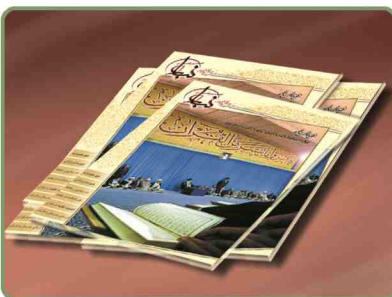
وفور آثار صوتی و تصویری قرآنی در کشور از سویی و پراکندگی آن‌ها از سوی دیگر، شورای عالی قرآن را به عنوان پاسدار آثار ذی‌قیمت قرآنی در حوزه هنر قرائت و سایر نغمه‌های الهی بر آن داشت که آرشیوی جامع مشتمل بر آثار فاخر داخلی و خارجی راه‌اندازی نماید. حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن با فراهم نمودن ملزومات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، اقدام به راه‌اندازی آرشیو دیجیتال نموده که امید است به مرور زمان تبدیل به یک مرجع قابل اعتنا در این حوزه شود.

امیرحسین فقیهی

■ پشتیبانی و به روزرسانی پایگاه اطلاع‌رسانی و امور مربوط به فناوری اطلاعات

راه‌اندازی و پشتیبانی پایگاه اطلاع‌رسانی به آدرس اینترنتی www.scquran.ir نقش به‌سزایی در اطلاع رسانی برنامه‌ها و فعالیت‌های شورا به عموم علاقمندان قرآنی به ویژه مخاطبان اصلی این برنامه‌ها داشته است. در کنار انعکاس رویدادهای شورا، کاربران می‌توانند در این سایت به اذان‌های مصوب شورا، تلاوت‌ها و برنامه‌های اجرا شده در مراسم دیدار با رهبری در سنوات گذشته، آثار و محصولات شورای عالی قرآن و برترین تلاوت‌های قاریان ایرانی و مصری نیز دسترسی داشته باشند. هم‌اکنون وب سایت شورا در حوزه محتوا و امکانات فنی و نرم‌افزاری از شرایط قابل قبولی برخوردار است.

■ طبع و نشر نشریه خبری تحلیلی شورای عالی قرآن (نبأ)

اطلاع‌رسانی آخرین اطلاعات، اخبار و تحولات شورای عالی قرآن، انعکاس جزئیات برخی از برنامه‌های مهم این شورا، تبیین بعضی از موضوعات ضروری و مبتلابه جامعه قرآنی و مواردی از این دست، راه‌اندازی این نشریه را که در نظر است فعلاً سالی یک بار منتشر شود موجب شد.

■ حضور شورای عالی قرآن در نمایشگاه‌های بین‌المللی قرآن کریم

غرفه شورای عالی قرآن یکی از غرفه‌های فعال در بخش نهادها و مؤسسات نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم در طول چند سال اخیر بوده است. تبیین و تشریح فعالیت‌های شورا توسط کارشناسان، ارائه آثار و محصولات، مقالات، گزارش طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده، از جمله فعالیت‌های این غرفه می‌باشد. ارائه مشاوره قرآنی در حوزه فن قرائت توسط اساتید و چهره‌های برجسته از دیگر فعالیت‌های شاخص شورای عالی قرآن در این رویداد سالانه است. ضمناً در صورت فراهم شدن فرصت‌های نمایشگاهی دیگر همانند حاشیه مسابقات بین‌المللی قرآن، شورای عالی قرآن در آن نقش فعال ایفا می‌کند.

■ پشتیبانی فعالیت‌های واحد فنی صدا و سیما مستقر در شورا

ارتباط کلیه بخش‌های شورا با واحد فنی صدا و سیما مستقر در شورا در جهت تأمین نیازهای نرم‌افزاری و سخت‌افزاری این بخش‌ها در حوزه دریافت و ضبط ماهواره‌ای برنامه‌های قرآنی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی، همچنین مهیا نمودن شرایط استفاده بهینه از استودیوی صوتی شورای عالی قرآن، در همکاری و هماهنگی میان حوزه ارتباطات و واحد فنی محقق می‌شود.

حسین آقاچان پور

■ روابط عمومی

از دیگر فعالیت‌های حوزه ارتباطات، امور روابط عمومی است. اطلاع‌رسانی اخبار شورا به رسانه‌های دیداری، شنیداری و نوشتاری، پشتیبانی سیستم ارسال و دریافت پیامک، پاسخگویی به کلیه مراجعات تلفنی و برقراری تماس‌های برون سازمانی، پاسخگویی به مراجعات حضوری، هماهنگی برگزاری جلسات مختلف، برگزاری مراسمات داخلی و امور مربوط به تبلیغات، از فعالیت‌های مستمر روابط عمومی می‌باشد.

خانم برآبادی

خانم اسماعیلی

■ دبیرخانه و پی‌گیری امور

تایپ کلیه نامه‌ها، گزارش‌ها، صورت‌جلسات و ثبت و بایگانی کلیه مکتوبات و مکاتبات وارده و صادره و پیگیری مکاتبات درون و برون سازمانی از اهم فعالیت‌های این بخش می‌باشد.

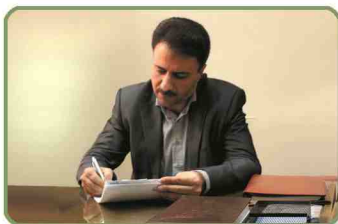
محمد تقی میرزاجانی، رییس حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن است.

وی متولد ۱۳۵۹ و دارای کارشناسی علوم قرآن و حدیث و مشغول تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد است. ایشان از قاریان ممتاز قرآن می‌باشند که رتبه اول مسابقات بین‌المللی دانش آموزی و رتبه اول مسابقات کشوری دانشجویان در کارنامه وی دیده می‌شود.

آشنایی با فعالیت‌های دفتر برنامه‌ریزی و مطالعات راهبردی

رئوس فعالیت‌های این دفتر عبارت است از:

- تبیین و به روز رسانی چشم انداز، مأموریت‌ها و اهداف شورای عالی قرآن
 - تدوین تقویم برنامه‌های عملیاتی سالانه
- دفتر برنامه ریزی، پس از تعیین شعار و جهت‌گیری فعالیت‌های شورا در هر سال، شناسه اجرایی فعالیت‌های حوزه‌های مختلف را دریافت و پس از جرح و تعدیل، تکمیل و بررسی امکان عملیاتی شدن آن‌ها، تقویم زمانی برنامه‌ها را تهیه می‌کند. این برنامه‌ها بر اساس نیاز جامعه قرآنی کشور و رسالت شورا تنظیم شده و از نظرات صاحب‌نظران و کارشناسان ذی‌صلاح در تهیه آن بهره برده می‌شود.
- برگزاری منظم و هدفمند جلسات شورای برنامه‌ریزی
- جلسات شورای برنامه‌ریزی شورای عالی قرآن با حضور معاونان و مدیران ارشد شورا به صورت هفتگی برگزار شده و میزان تحقق برنامه‌ها و پیشنهادات جدید مورد بررسی و امعان نظر قرار می‌گیرد.

کامران زمان نامیان

- نظارت بر تشکیل جلسات شوراهای کارشناسی شورای عالی قرآن و تعیین خط مشی و اصول کار جلسات

در این جلسات که به بررسی اولویت‌ها و ضرورت‌های آموزشی، پژوهشی، تولید و نظارت پرداخته می‌شود، دفتر برنامه‌ریزی با ارائه طرح‌هایی در جهت رفع نیازهای جامعه قرآنی کشور، واحدهای مختلف را به آموزش‌ها و پژوهش‌های زیربنایی، تولیدات کیفی و متمایز و نظارتی شایسته فرا می‌خواند.

- ایجاد ارتباط میان‌بخشی در همه حوزه‌ها در راستای انسجام فعالیت‌های اجرایی و محتوایی

در این ارتباط دفتر برنامه‌ریزی ضمن تبیین جهت‌ها و خط مشی‌ها به شفاف سازی وظایف هر حوزه پرداخته، بستر ارتباط مؤثر بین واحدهای مختلف را به منظور هم‌افزایی بیشتر فراهم می‌آورد.

- دریافت گزارش‌های عملیاتی برنامه‌های مصوب شورا و پردازش و هماهنگ سازی این گزارش‌ها جهت ارائه به مراجع ذی ربط

پس از دریافت گزارش‌سالانه واحدهای مختلف و حذف و اضافات احتمالی، این گزارش‌ها جهت ارسال به مراجع ذی‌ربط آماده می‌شود.

- پی‌گیری امور مربوط به دبیرخانه طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم

تشکیل جلسات شورای ارزیابی و کمیته‌های زیر مجموعه، تهیه پیش‌نویس‌های مربوط جهت طرح در این جلسات، تهیه مصوبات و پی‌گیری آن‌ها و مواردی دیگر از فعالیت‌های این بخش است.

- دیگر فعالیت‌های این حوزه بدین شرح است :

- حضور مؤثر در جلسات شوراهای علمی آموزشی، نظارت و تولید شورا
- شرکت مؤثر در جلسات برخی نهادها و سازمان‌های قرآنی
- تهیه و مشارکت در برخی طرح‌های تحقیقی و آموزشی شورا
- فراهم کردن بستر همکاری مشترک با برخی نهادها و سازمان‌ها
- برگزاری جلسات عمومی کارکنان شورا

دکتر سعید رحمانی، رییس دفتر برنامه ریزی و مطالعات راهبردی شورای عالی قرآن است.

وی متولد ۱۳۴۹ و دارای دکترای پزشکی است. ایشان از قاریان

ممتاز کشور و از داوران مسابقات قرآنی می‌باشند.

آشنایی با فعالیتهای دفتر شورای عالی قرآن در سازمان صدا و سیما

◀ ارتباط مستقیم، مستمر و مؤثر شورای عالی قرآن با بخشهای مختلف صدا و سیما و شبکههای مختلف در راستای ارتقای کمی و کیفی برنامههای قرآنی بسیار حائز اهمیت است. از این رو گشایش و فعالیت دفتر نمایندگی، به مثابه پل ارتباطی فی مابین دو مجموعه شورای عالی قرآن و سازمان صدا و سیماست.

تبیین جایگاه، اهداف و سیاستهای شورای عالی قرآن برای مدیران ارشد سازمان، پیگیری و اجرای طرحهای مشترک، پیگیری اجرایی شدن دستورالعملها و سیاستهای ابلاغی شورا، ارائه مشورتهای کارشناسی براساس ضوابط موجود در شورا به تهیهکنندگان و عوامل اجرایی برنامههای مختلف قرآنی، تقویت تعامل و ارتباط شورا با سازمان در سطوح مختلف مدیریتی و کارشناسی و تعامل در جهت شناخت هرچه بهتر و عمیقتر اهداف و سیاستهای شورا در عرصه تولید و پخش برنامههای قرآنی که همگی در راستای ارتقای کمی و کیفی برنامههای قرآنی صدا و سیما است، از جمله مهمترین وظایف این دفتر می باشد. هم اکنون مراجعات متعددی از سوی شبکههای سراسری و استانی به دفتر شورا صورت می گیرد که این دفتر پاسخگوی مراجعان است.

لازم به ذکر است دفتر نمایندگی، در مجموعه جام جم، ساختمان شیشه‌ای، طبقه دوم شرقی مستقر می باشد.

مرتضی میقانی، رییس دفتر نمایندگی شورای عالی قرآن در صدا و سیما است. وی متولد ۱۳۵۲ است. ایشان از قاریان قرآن کریم و از مجریان برنامههای قرآنی و معارفی صدا و سیما می باشند.

آقایانی هم که در صدا و سیما دست اندرکارند به آنها گفته بشود، در صدا و سیما قرآن درجه یک بگذارند یعنی از قرآن درجه یک در صدا و سیما جمهوری اسلامی هیچ پایین تر نیابند. چون این قرآن در اطراف دنیا شنیده می شود. قراء درجه یک و ممتازین ما در رادیو و تلویزیون جمهوری اسلامی ایران و در برنامههای تلاوت حضور پیدا کنند و تلاوت کنند تا دیگران از تلاوت آنها استفاده ببرند. اگر یک قرائتی یا تلاوتی یا یک تلاوت گر به این حد نرسیده است، لزومی ندارد پخش شود.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

آشنایی با فعالیتهای حوزه اداری مالی و پشتیبانی

این حوزه متشکل از بخشهای زیر است:

محمد اسدی

■ اداری

- تشکیل جلسات هفتگی شورای اداری و متعاقب آن پیگیری مصوبات
- تشکیل پرونده پرسنلی جهت پرسنل جدیدالورود و انجام کلیه امور اداری لازم در این خصوص
- صدور حکم پرسنلی
- محاسبه کارکرد ماهیانه پرسنل و انجام امور مربوط به مرخصی، مأموریت و...
- تنظیم و ابلاغ بخشنامههای اداری
- پیگیری وصول مطالبات

محمد کربلایی میرزایی

■ مالی

- پرداخت حقوق و مزایا و حق الزحمه پرسنل تمام وقت، پاره وقت و پروژههای شورا
- پیگیری کلیه امور رفاهی همکاران و خانوادههای ایشان
- اداره امور اموال موجود در شورا
- ثبت دقیق کلیه عملیات مالی
- ارائه گزارشهای منظم مالی برنامههای شش ماهه، نه ماهه و دوازده ماهه به مدیریت مافوق
- ارائه گزارشهای منظم مالی شش ماهه به واحدهای مختلف شورا جهت اطلاع واحد مربوطه از عملکرد برنامههای
- پاسخگویی به کارشناسان حسابرسی بعد از اتمام هر سال مالی و به کارگیری تکنیکهای جدید و به روز حسابداری و حسابداری مدیریت
- و نیز ترمیم و تکمیل رویههای مالی و حسابداری با صلاحدید گروه حسابرس و مسئولین مرتبط
- پیشبینی، جمعآوری و تهیه اطلاعات بودجهای و سال مالی با همکاری واحدهای مختلف شورا و ارائه بودجه پیشنهادی هر سال
- ارائه پیشنهاد و مشاورههای مؤثر جهت مدیریت هزینه به حوزهها و واحدهای مختلف شورا به منظور انجام هر چه بهتر و اثربخش تر بودن فعالیتهای

علی اصغر عنایت

■ پشتیبانی و تدارکات

- پشتیبانی کلیه همایشها و جلسات داخل و خارج از شورا
- پشتیبانی کلیه امور مربوط به حمل و نقل و ارسال و مراسلات واحدهای مختلف شورا

محمد عبدالهی

محمد یاسر کربلایی میرزایی، سرپرست حوزه اداری مالی شورای عالی قرآن است. وی متولد ۱۳۵۸ است. ایشان دارای کارشناسی ارشد مدیریت مالی هستند.

آشنایی با فعالیت‌های واحد فنی سازمان صدا و سیما مستقر در شورای عالی قرآن

مهندس رضا شکوهی

نماینده فنی سازمان صدا و سیما در شورای عالی قرآن

◀ در چند سال نخست آغاز به کار شورای عالی قرآن، کارشناسان این شورا از تجهیزات آنالوگ و غالباً خانگی جهت نظارت بر شبکه های صدا و سیما استفاده می کردند. پس از استقرار واحد فنی صدا و سیما در شورای عالی قرآن از سوی اداره کل پشتیبانی فنی، ابتدا تجهیزات آنالوگ حرفه ای نصب و در اختیار شورا قرار گرفت.

■ نصب سیستم مانیتورینگ تمام دیجیتال

به دلیل محدودیت‌های سیستم‌های آنالوگ، این واحد در سال ۱۳۸۵ تصمیم به بهره‌گیری از سیستم مانیتورینگ تمام دیجیتال دریافت و ضبط شبکه‌های صدا و سیما از طریق ماهواره گرفت. در آن زمان، شورای عالی قرآن نخستین مجموعه‌ای بود که از سیستم مانیتورینگ دیجیتال بهره گرفت.

هم اکنون با نصب و بهره برداری دستگاه‌های مورد نیاز، تعداد ۸۴ شبکه رادیویی و تلویزیونی سراسری، استانی و برون مرزی صدا و سیما از طریق ماهواره دریافت و ضبط می‌شود. برنامه‌های قرآنی این شبکه‌ها به صورت دیجیتال ضبط و از طریق شبکه کامپیوتری در اختیار کارشناسان نظارت شورا قرار می‌گیرد. به طور متوسط ماهانه حدود ۵۰۰۰ ساعت برنامه‌های شبکه‌های مختلف صدا و سیما طبق جدول درخواستی از سوی معاونت نظارت شورای عالی قرآن توسط سیستم‌های DVRS این واحد ضبط می‌شود. سیستم مانیتورینگ دیجیتال دارای این قابلیت است که برنامه‌های خواسته شده از هر شبکه را در هر ساعت شبانه روز با وارد کردن زمان مورد نظر ضبط و بر روی سرور ذخیره نماید. از دیگر خصوصیات مهم مانیتورینگ دیجیتال امکان مشاهده برنامه‌های شبکه‌های رادیو و تلویزیون به صورت زنده است. برای این منظور هر کاربر بر روی سیستم رایانه خود قادر به دیدن شبکه‌های مورد نظر به صورت زنده و مولتی تصویر می‌باشد.

امید نجف زاده

■ استودیو ضبط شورای عالی قرآن

از دیگر اقداماتی که توسط این واحد صورت گرفت، راه‌اندازی و پشتیبانی استودیو صدا، مجهز به سیستم‌های حرفه‌ای و دیجیتال است که شرایط مطلوبی را برای تولیدات شورای عالی قرآن فراهم می‌کند.

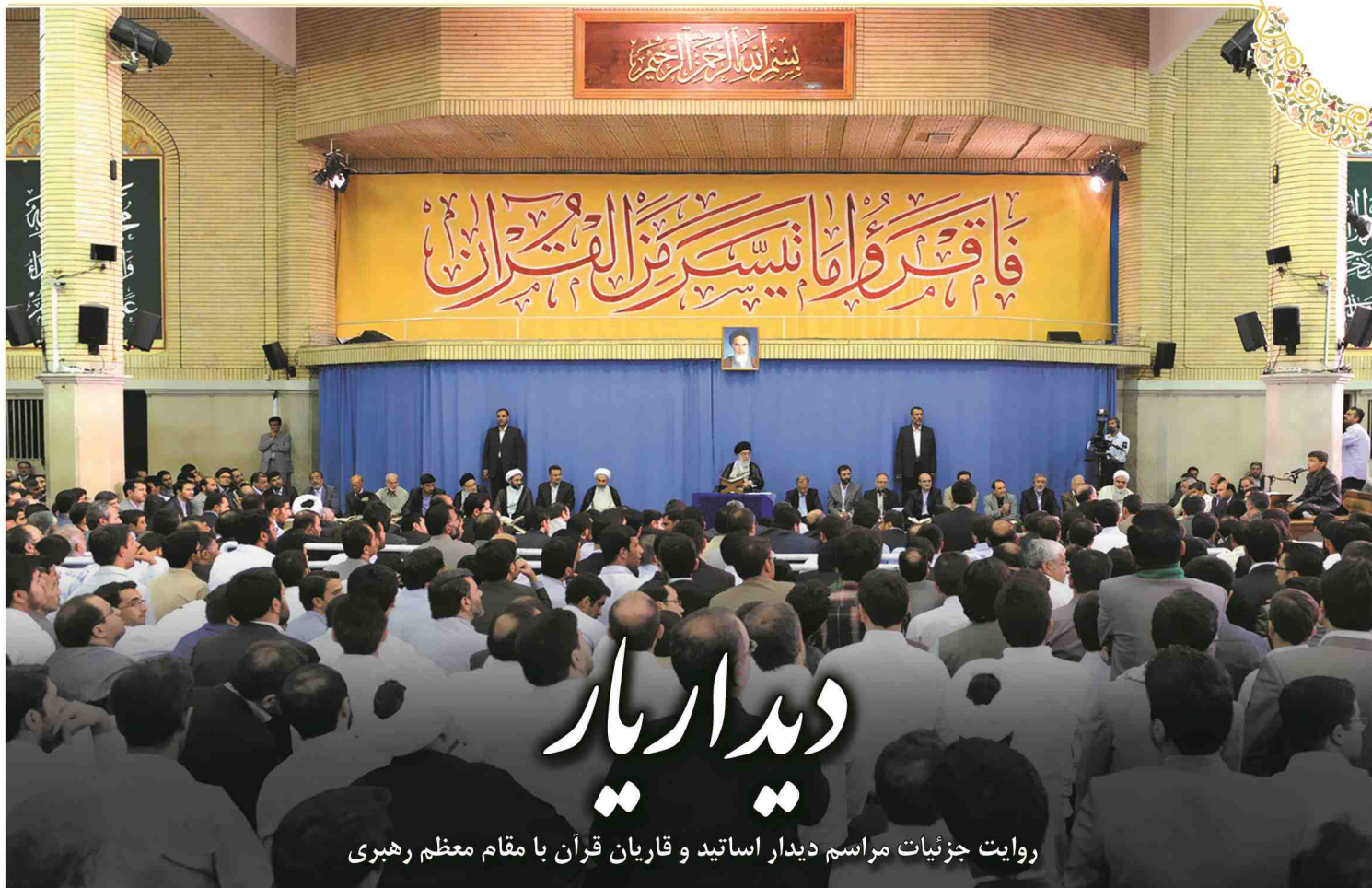
علی اصغر سهرابی

■ باکس‌های صدا و تصویر

به منظور فراهم نمودن امکان تدوین، تکثیر، پالایش و افکت گذاری برنامه‌های مختلف قرآنی، واحد فنی اقدام به احداث دو باکس صدا و یک باکس تصویر نموده است. این باکس‌ها به سیستم‌های دیجیتال و حرفه‌ای مجهز شده‌اند.

■ پوشش صوتی و تصویری برخی همایش‌ها و جلسات

واحد فنی صدا و سیما با تأمین تجهیزات حرفه‌ای صدا و تصویر، پوشش برخی نشست‌ها و جلسات شورا را عهده‌دار می‌باشد.

روایت جزئیات مراسم دیدار اساتید و قاریان قرآن با مقام معظم رهبری

روزه‌دار جذابیت داشته باشد. حسن ختام برنامه‌ها، فرمایشات حکیمانه رهبر انقلاب، خطاب به جامعه قرآنی است که وظیفه آنان را بیش از پیش سنگین می‌کند.

ایشان در سخنان‌شان حفظ قرآن، انس با تفاسیر و تدبر در آیات الهی را موجب شکوفایی قرآنی کشور می‌خوانند و با اشاره به زمینه‌های مساعد و شوق قرآنی جاری در جامعه ابراز امیدواری می‌کنند، حرکت قرآنی در کشور به گونه‌ای گسترش و استمرار یابد که ملت ایران با برخورداری از ۱۰ میلیون حافظ قرآن به ملتی پولادین تبدیل شود. در پایان، حضرت آقا با بیان خاطره‌ای از محفل قرآنی قبل از انقلاب در مشهد، یادی از مرحوم ابوالعینین شعیب می‌کنند و قرآنی شدن جامعه ایرانی و این ملت مسلمان را مدیون انقلاب اسلامی می‌دانند.

بعد از اقامه نماز مغرب و عشا به امامت ولی امر مسلمین، قاریان و تالیان کلام وحی، روزه دومین روز ماه رمضان را در کنار مقتدای‌شان افطار می‌کنند. پس از افطاری، گوشه گوشه حسینیه امام خمینی^(ره)، اساتید و قاریان سر صحبت را با یکدیگر باز کرده‌اند.

حسینیه کم کم خالی می‌شود و عاشقان دیدار رهبری که بعضاً از صدها کیلومتر دورتر به این مراسم آمده‌اند باید خود را به شهرشان برسانند تا توفیق روزه فردا را از دست ندهند.

به اجرای تلاوت، ابتهاج، مدیحه، جمع‌خوانی قرآن و مناجات می‌پردازند. انتخاب مجریان این جلسه هم به این سادگی‌ها نیست و شورای عالی قرآن از حدود ۲ ماه قبل از مراسم، با حساسیت و دقت زیاد و پشت سر گذاشتن چند مرحله ارزیابی، افراد ذی‌صلاح را تعیین می‌کند. امسال رادیو قرآن هم یک کار ویژه دارد و آن پخش زنده مراسم است.

ساعت حسینیه ۱۶:۳۰ دقیقه را نشان می‌دهد. از جنب و جوش ناگهانی عکاس‌ها و مسئولین حفاظت می‌توان فهمید موقع ورود آقا است. با ورود حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) همه از جا بلند می‌شوند و با چند شعار، اظهار ارادت خود را به ایشان ابراز می‌کنند. بلافاصله آقای مهدی دغاغله، از پیشکسوتان اهوازی پشت میکروفن قرار می‌گیرد تا همراه با جمع، سروده زیبای «صلی الله علی محمد صلی الله علیه و آله» را بخواند. مجری مراسم آقای مصطفی صدرزاده که خود از پیشکسوتان است، پس از کسب اجازه از حضرت آقا و خیر مقدم به میهمانان، با اعلام اولین برنامه، این محفل را آغاز می‌کند. یکی از صحنه‌های جالب محفل امسال این است که وقتی قاریان چفیه آقا را درخواست می‌کنند، معظم‌له به مسئول جلسه، جناب آقای مقدم اشاره می‌کنند تا پس از پایان مراسم چفیه‌ای به ایشان داده شود. از دیگر موارد قابل توجه جلسه، نظم برنامه‌ها و نحوه چینش آن‌هاست تا تنوع این محفل چهار ساعته حفظ شود و اجرای هر برنامه برای حاضران

از مدت‌ها پیش منتظر آغاز ماه مبارک رمضان بودیم تا با اساتید، قاریان و حافظان کشور به دیدار رهبر انقلاب نائل شویم. محفلی که قرار است فقط برای قرآن باشد و چند ساعتی میزبان و میهمان در کنار هم به استماع تلاوت قرآن و نغمات الهی بپردازند. امروز یازدهم مرداد است مصادف با دوم رمضان المبارک. مدعوین شهرستانی معمولاً از وقت اذان ظهر و تهرانی‌ها هم دو سه ساعت بعد، خودشان را به انتهای خیابان فلسطین جنوبی می‌رسانند تا هرچه زودتر وارد حسینیه امام خمینی^(ره) شوند و در ردیف‌های جلوتر بنشینند.

وارد حسینیه می‌شویم. مسئولین برگزاری جلسه که قبل از ورود میهمانان رحل‌ها و قرآن‌ها را مرتب چیده بودند، پیشکسوتان و قاریان برجسته را به قسمت جلوی حسینیه هدایت می‌کنند. امسال هم مانند سال‌های گذشته یکی از آیات شریفه قرآن که به زیبایی نوشته شده، روبروی میهمانان و بالای جایگاه استقرار مقام معظم رهبری دیده می‌شود. بخشی از آیه ۲۰ سوره مبارکه مزمل: «هر آنچه می‌توانید قرآن بخوانید.» قاریان معروف کشورمان یکی یکی وارد می‌شوند و برخی از آن‌ها انگار که پس از مدت‌ها یکدیگر را دیده باشند، به خوش و بش می‌پردازند. این محفل، مهم‌ترین، جامع‌ترین و طولانی‌ترین محفل قرآنی سالانه است که در محضر مقام معظم رهبری برگزار می‌گردد و بهترین‌های کشور در آن

برنامه‌های مراسم دیدار قاریان با رهبر انقلاب

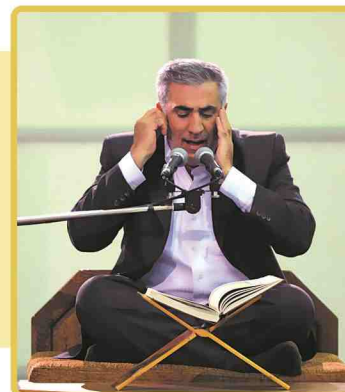

برنامه اول
خیر مقدم توسط آقای مهدی دغاغله

با ورود حضرت آقا به حسینیه و پس از اتمام شعارهای حضار، مهدی دغاغله، از موشحین پیشکسوت کشور پشت میکروفن قرار گرفت و اشعاری را اجرا نمود. موضوع این اشعار وحدت بود که به گفته ایشان، فی‌المجلس سروده شد و به صلوات معروف که در حافظهٔ حضار وجود داشت وصل گردید تا صلوات تکرار شود و یک شور جمعی در ابتدای محفل ایجاد گردد. مهدی دغاغله که اهوازی است، ۴۳ سال سن دارد و تحصیلات خود را تا دکترای ادبیات عرب ادامه داده است. او بارها در غالب گروه‌های تواشیح نقلین اهواز و گروه ملی پیامبر اعظم^(ص) در محضر مقام معظم رهبری اجرای برنامه داشته است.

برنامه دوم تلاوت تحقیق توسط آقای حبیب الله پور احمدی

حسن مطلع تلاوت‌های محفل امسال، تلاوت یکی از پیشکسوتان تهرانی بود. حبیب الله پور احمدی ۵۰ ساله، آیات ۳۸ تا ۴۸ سوره مبارکه احزاب را به سبک شیخ مصطفی اسماعیل تلاوت کرد. وی دیپلم تجربی دارد و رتبه اول کشوری مسابقات بسیج در سال ۷۵ را کسب نموده است. تلاوت زیبای او با رسیدن به آیه «ما کان محمد ابا احد من رجالکم» صلوات مستمعین را در پی داشت.

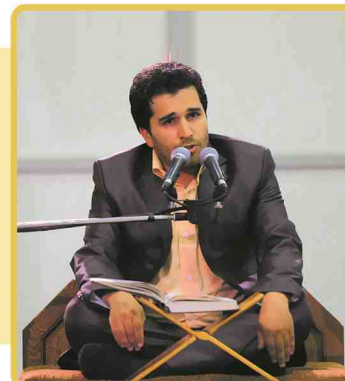
برنامه سوم تلاوت تحقیق توسط آقای مهدی فروغی

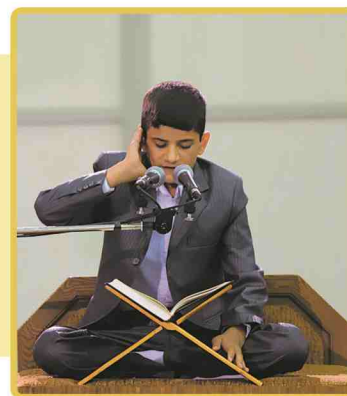
مهدی فروغی، جوان ۲۷ ساله قمی برای اولین بار توفیق تلاوت در حضور رهبر انقلاب را پیدا کرده بود. او به سبک ترکیبی آیات ۱ تا ۶ سوره مبارکه حدید و ۱ تا ۷ سوره مبارکه اعلی را تلاوت می‌کند. وی طلبه سطح ۳ حوزه و از قاریان ممتاز استان قم است.

برنامه چهارم تلاوت تحقیق توسط آقای حسن حکیمی

در چهارمین برنامه نوبت به قاری تهرانی، حسن حکیمی ۳۲ ساله رسید تا برای اولین بار توفیق تلاوت قرآن کریم در محضر رهبر معظم انقلاب را داشته باشد. او که دیپلم هنر دارد در سال ۸۷ موفق به کسب رتبه دوم مسابقات اوقاف استان تهران شد. سبک تلاوت او ترکیبی است و در این محفل آیات ۱۵۱ تا ۱۵۵ سوره مبارکه انعام و سوره مبارکه قدر را تلاوت نمود. با تلاوت سوره قدر حس و حال آغاز ماه مبارک رمضان به حضاران منتقل شد.

برنامه پنجم تلاوت تحقیق توسط آقای علی امامی

نوبتی هم که باشد نوبت تلاوت نوجوان خوش صدایی است که او هم برای اولین بار تجربه تلاوت در محضر مقام معظم رهبری را کسب می‌کند. علی امامی ۱۵ ساله، ایلامی است و محصل سال دوم دبیرستان. وی رتبه اول مسابقات کشوری آموزش و پرورش در سال ۸۹ را در کارنامه دارد. او در این محفل آیات ۳۶ تا آخر سوره مبارکه قاف و سوره مبارکه انشراح را به تقلید از مصطفی اسماعیل تلاوت کرد.

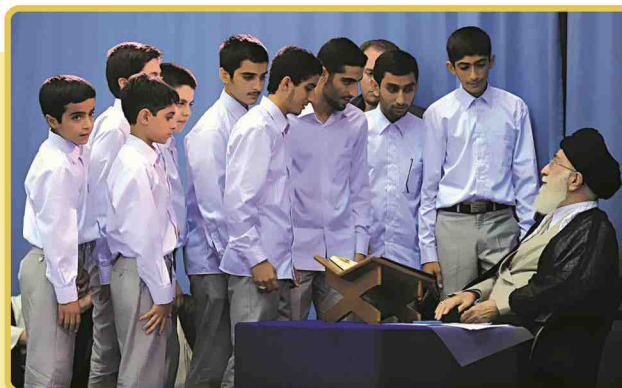
برنامه هفتم تلاوت تحقیق توسط آقای قاسم مقدمی

در هفتمین برنامه مراسم دیدار، نوبت به جوان خوش صدای اهوازی رسید. قاسم مقدمی که بارها او را در گروه تواشیح نقلین و گروه ملی پیامبر اعظم (ص) دیده بودیم، این بار برای اجرای تلاوت در این محفل معظم تعیین شده بود. قاسم مقدمی ۲۷ ساله است و تاکنون حداقل ۶ بار برای اجرای برنامه به محضر مقام معظم رهبری مشرف شده است. او کارشناسی روان شناسی دارد و تلاوتهایش ترکیبی است از الحان و نغمات اساتید مصری. رتبه اول مسابقات کشوری اوقاف در سال ۹۰ و رتبه اول قرائت مسابقات بین المللی هندوستان در سال ۸۷ در کارنامه قرآنی او به چشم می‌خورد. او در این مراسم آیات ۶۱ تا ۷۰ سوره مبارکه زمر را به زیبایی تلاوت کرد.

برنامه ششم اجرای تواشیح توسط گروه مدیحه سرایی سلام اصفهان

پس از اجرای چند تلاوت، گروه مدیحه سرایی سلام در جایگاه قرار گرفت تا به اجرای تواشیح بپردازد. اصفهانی‌ها شعر زیبایی را در مدح اهل بیت (ع) در محضر رهبر انقلاب اجرا کردند. هدایت این گروه که در سال‌های ۸۶ و ۸۷ موفق به کسب رتبه دوم مسابقات سراسری اوقاف شده است با سید روح الله قوام نیا است. مجید فقیه، کاظم ایزدی، سیدمهدی حامی، دکتر عبدالله کجیاف، مهدی بابایی و جلال بهشتی از دیگر اعضای این گروه هستند.

برنامه هشتم تلاوت ترتیل توسط گروه حفاظ نوجوان

یکی از نوآوری‌های امسال، اجرای گروه جمع‌خوانی حفاظ نوجوان بود. آن‌ها پس از تلاوت ترتیل تک نفره، سوره‌های قدر و حمد و آیاتی از سوره بقره را به صورت جمعی اجرا می‌کنند. اعضای این گروه که عضو موسسه قرآن و نهج البلاغه هستند، عبارت بودند از: علی رضازاده (قم)، حسن رضازاده (قم)، امیرحسین یوسفی زاده (بابل)، مسعود علمی فرد (زنجان)، پیمان ایازی (قم)، حسین احمدی (قم)، مرتضی قاسمی (بابل)، محمد بدیعی فر (ساوه) و محمد حسین احدی (ساوه). هدایت این گروه بر عهده حجت‌الاسلام محمد رضازاده بوده است.

برنامه نهم تلاوت تحقیق توسط آقای محمد جماله

جوان ۲۵ ساله بوشهری، مجری نهمین برنامه این مراسم بود. او آیات ۵ تا ۱۴ سوره مبارکه قصص را با الحان ترکیبی از مصطفی اسماعیل و شحات انور تلاوت نمود. محمد جماله که برای اولین بار در محضر رهبر انقلاب تلاوت می‌کرد، کارشناس حقوق قضایی است و مقام دهم مسابقات سراسری اوقاف در سال ۸۷ را در کارنامه دارد.

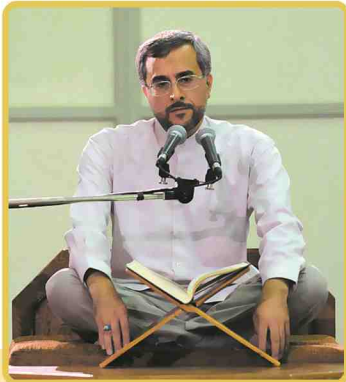
برنامه دهم
تلاوت تحقیق توسط آقای صالح اطهری فرد

صالح ۳۷ ساله که در سال ۸۷ حائز رتبه اول مسابقات بین المللی تهران شد، برای سومین بار توفیق تلاوت در این مراسم را در حضور رهبر معظم انقلاب یافته است. وی ساکن کرج است و کارشناسی زبان انگلیسی دارد. او در این محفل، آیات ۵۸ تا ۶۶ سوره مبارکه غافر را در پرده‌های بالای صوتی و به زیبایی تلاوت کرد.

برنامه یازدهم
اجرای جمع خوانی قرآن توسط گروه جمع خوانی و مدیحه سرایی طارق تبریز

محمدحسین بلاغی مبین به عنوان سرپرست گروه به همراه محمدجباری، سعید زارعان، میثم نائمی، مهدی محمدی و ناصر بخت‌آور در غالب گروه جمع‌خوانی و مدیحه سرایی طارق از استان آذربایجان شرقی در جایگاه قرار گرفتند و سوره نجم و طارق را تلاوت کردند. سبک عبدالفتاح شعشعی در اجرای طارقی‌ها غلبه داشت. این گروه که رتبه اول مسابقات سراسری مدیحه سرایی در سال ۱۳۸۹ را کسب کرده‌اند، یک‌بار نیز همراه با گروه توشیح ثقلین اهواز توفیق اجرای برنامه در محضر مقام معظم رهبری را داشته‌اند.

برنامه دوازدهم
تلاوت ترتیل توسط آقای سیدمهدی سیف

این برای اولین بار بود که اهالی قرآن، استاد سیدمهدی سیف را در حال اجرای تلاوت ترتیل در محضر مقام معظم رهبری می‌دیدند. سیدمهدی سیف که ۵۲ سال دارد، تهرانی است. وی که به غیر از سال‌ها تدریس و تدوین کتب قرآن درسی دانش آموزان، مقام پنجم مسابقات سراسری اوقاف در سال ۶۱ را در کارنامه خود دارد، کارشناس ارشد ادبیات عرب است. وی در این محفل، سوره مبارکه صف را تلاوت نمود.

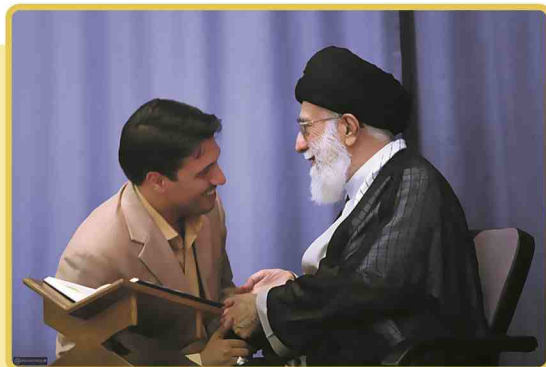
برنامه سیزدهم
تلاوت تحقیق توسط آقای رضا گلشاهی

رضا گلشاهی دومین قاری نوجوانی بود که برای اجرا، در کرسی تلاوت حسینیه مستقر شد. این نوجوان ۱۳ ساله مشهدی با تلاوت آیات ۸۶ تا ۹۳ سوره مبارکه نمل به تقلید از شحات محمد انور جان تازه ای به محفل داد. این را می‌شد از تشویق حضار فهمید. وی در جوار بارگاه ملکوتی امام هشتم در مقطع سوم راهنمایی تحصیل می‌کند. او در سال ۱۳۹۰ نفر اول مسابقات دانش‌آموزی کشور شد.

برنامه چهاردهم
اجرای مدیحه توسط گروه ملی پیامبر اعظم (ص)

سومین اجرای گروهی در این محفل بر عهده گروه ملی مدیحه سرایی پیامبر اعظم (ص) بود. یک کار تقلیدی زیبا و مشهور از مرحوم طه الفشنی با عنوان «بایاها المختار» در مدح حضرت رسول اکرم (ص) این گروه که برای چهارمین بار در محضر مقام معظم رهبری به اجرای توشیح می‌پرداخت، زیر نظر شورای عالی قرآن فعالیت می‌کند و از گروه‌های ثقلین اهواز، کوثر اصفهان، قدر تهران و جامعه قاریان مشهد تشکیل شده است. برای اجرا در این مراسم، گروه جامعه قاریان حضور نداشت و سه نماینده از گروه‌های الغدیر قم، فجر تهران و فلق اصفهان به عضویت این گروه در آمده بودند. اعضای گروه ثقلین: مهدی دغاغله (سرپرست)، انور دغاغله، ناصر دغاغله، صالح دغاغله، مجید آذربو، قاسم مقدمی، قاسم زرگانی، نادر جلالی. اعضای گروه کوثر اصفهان: غلامرضا شاهمیوه (سرپرست)، علیرضا فولادگر، محمدتقی گلبن، حمیدرضا روانفر. اعضای گروه قدر تهران: احمد لیایی (سرپرست)، علی اصغر پرومند، محمدرضا جنتی، محمد سلیمی. گروه الغدیر قم: محمدعلی دهدشتی. گروه فجر تهران: سیدعباس انجام و گروه فلق اصفهان: دکتر مسعود نیکدستی

برنامه پانزدهم تلاوت تحقیق توسط آقای حمید شاکرنژاد

حمید شاکرنژاد که برای سومین بار توفیق تلاوت در حضور رهبر انقلاب را در این مراسم یافت، آیات ۲۷ تا ۳۱ سوره مبارکه کهف را هنرمندانه تلاوت کرد. بهره‌گیری از سبک مصطفی اسماعیل و همچنین استفاده از برخی الحان و تکنیک‌های شحات انور شاکله تلاوت شاکرنژاد را تشکیل می‌دهد. وی ۳۰ ساله و از مجاوران امام هشتم^(ع) است. مدرک کارشناسی عمران دارد و مقام اول مسابقات بین‌المللی ایران در سال ۸۴ و مقام سوم مسابقات بین‌المللی مالزی در سال ۸۳ را در کارنامه قرآنی خود ثبت کرده است.

برنامه شانزدهم اجرای ابتهاج توسط آقای حسین رفیعی

حسین رفیعی برای اولین بار در سال ۸۵ در محضر مقام معظم رهبری به اجرای تلاوت پرداخت و این بار در این محفل برای دومین بار از او دعوت شد تا به اجرای ابتهاج بپردازد. این جوان گیلانی ۲۲ سال دارد و تحصیلات دانشگاهی‌اش کارشناسی عمران است. وی در سال ۸۹ نفر اول مسابقات سراسری ابتهاج شد.

برنامه هفدهم تلاوت تحقیق توسط آقای عبدالعزیز عکاشه

به غروب دومین روز از ماه مبارک رمضان و اواخر این محفل نورانی نزدیک می‌شویم. استاد عبدالعزیز عکاشه از کشور مصر که برای دومین بار به ایران سفر کرده، در جایگاه حاضر می‌شود و آیات ۱۰۱ تا آخر سوره مبارکه انبیا را تلاوت می‌کند. وی ۶۳ سال سن دارد و فارغ‌التحصیل کارشناسی الهیات دانشگاه الازهر مصر است. او پس از اتمام مراسم ضمن ابراز مسرت از حضور در این محفل باشکوه، اذعان کرد: من به خیلی از کشورها مسافرت کرده‌ام و هیچ‌کجا ندیده‌ام که رهبری این مقدار بنشینند و به قرآن گوش کند.

برنامه هجدهم تلاوت تحقیق توسط آقای کریم منصوری

برنامه بعدی توسط کریم منصوری اجرا می‌شود که به عنوان آخرین قاری محفل امسال آیات رضانی سوره مبارکه بقره را تلاوت می‌کند: آیات ۱۸۳ تا ۱۸۶. کریم منصوری ۴۳ ساله با غلبه سبک استاد عبدالباسط اما با نوآوری‌های ویژه لحنی تلاوت می‌کند، کارشناسی علوم قرآنی دارد و کسب رتبه اول مسابقات بین‌المللی قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۶ از جمله افتخارات قرآنی او به شمار می‌رود. لازم به ذکر است تلاوت‌های منصوری از جاذبه و شهرت قابل توجهی در سطح جهان برخوردار است.

برنامه نوزدهم اجرای دعا توسط آقای سیدقاسم موسوی قهار

برنامه آخر به رسم چند سال گذشته، اجرای دعا توسط سید قاسم موسوی قهار است. کمتر کسی است که دعاهای زیبای موسوی قهار را از صدا و سیما نشنیده باشد. وی تهرانی است و ۶۵ سال دارد. موسوی قهار در این محفل فرازی از دعای افتتاح ماه مبارک رمضان را خواند.

مشروح بیانات رهبر معظم انقلاب در این دیدار

فرهنگ تزریقاتی تحمیلی ضد اسلامی و غیر اسلامی است.

نقش قرآن این است که ما را از لحاظ ماده و معنا اعتلاء ببخشد؛ و این کار را قرآن می‌کند. کسانی که با تاریخ آشنا هستند، نمونه‌هایش را در تاریخ دیدند؛ و ما مردم این زمان، در زمان خودمان داریم نمونه‌هایش را مشاهده می‌کنیم. یک نمونه، همین شما ملت عزیز ایران هستید. شما خیال نکنید در دوران رژیم‌های طاغوتی - چه رژیم پهلوی، چه قبل از آن‌ها رژیم قاجار - ملت ایران ذره‌ای اعتبار در محیط بین‌المللی داشت، نداشت. این استعداد جوشان و متراکمی که در ملت ما هست، مثل یک گنجینه فراموش شده‌ای، مثل گنجی در ویرانه‌ای مدفون شده بود؛ مگر به صورت تصادفی، یک فردی خودش را نشان بدهد، که نشان نمی‌داد. این همه جوان فعال و پرنشاط و مبتکر و علاقه‌مند به پیشرفت کشور که امروز شما ملاحظه می‌کنید در عرصه‌های مختلف افتخار می‌آفرینند، عزت می‌آفرینند، نام نیک برای ملت‌شان درست می‌کنند؛ خوب، جوان‌ها آن روز هم بودند، اما به خاطر غلبه طواغیت، این حرف‌ها دیگر نبود.

به همین اندازه که ما یک قدم به سمت قرآن، به سمت معارف قرآنی برداشتیم - که آن‌چه که ما به سمت قرآن حرکت کردیم، واقعاً یک قدم هم بیشتر نیست - خدای متعال به ما عزت داده است، به ما حیات داده است، به ما آگاهی و بصیرت داده است، به ما قدرت و قوت بخشیده است. ملت ما امروز یکی از زنده‌ترین و قوی‌ترین ملت‌های دنیاست. استعداد متراکم و جوشان و آمادگی و مشاهده بی‌دری پیشرفت‌ها در عرصه‌های مختلف؛ امروز وضع کشور ما این جور است. ملت‌های دیگر هم ملت ما را تحسین می‌کنند.

مادی‌گری را پذیرفتند. با این که به ظاهر ما کلمه «لا اله الا الله» گفتیم، در طول زمان مسلمان بودیم، اما فرهنگ غرب و معارف غرب در دل های ماها اثر کرد و ماها را از حقایق دور کرد.

ملت ما امروز یکی از زنده‌ترین و قوی‌ترین ملت‌های دنیاست. استعداد متراکم و جوشان و آمادگی و مشاهده بی‌دری پیشرفت‌ها در عرصه‌های مختلف؛ امروز وضع کشور ما اینجوری است. ملت‌های دیگر هم ملت ما را تحسین می‌کنند.

آن وقت نه فقط اقتصادمان راه عزت دنیوی‌مان را از دست دادیم، بلکه اخلاق و معالم اخلاقی‌مان را هم از دست دادیم. ما اگر دچار تنبلی هستیم، اگر دچار ضعف و سستی هستیم، اگر دل‌های ما با یکدیگر مانوس نیست، اگر در میان ما بدخواهی وجود دارد، این‌ها از آثار

خیلی متشکریم از برادران عزیزی که امروز با الحان خوش، تلاوت آیات کریمه قرآن را در این فضا منعکس و طنین‌انداز کردند و دل‌های ما را منور کردند به نور تلاوت آیات کریمه کتاب الهی. امیدواریم که خداوند متعال ملت ما را، به خصوص جوان‌های ما را هرچه بیشتر با قرآن آشنا کند. انس با قرآن دل‌های ما را با معارف قرآن آشناتر خواهد کرد. هرچه در دنیای اسلام کمبود هست، بر اثر دوری از معارف الهی و معارف قرآنی است. قرآن کتاب حکمت است، کتاب علم است، کتاب حیات است. حیات امت‌ها و ملت‌ها در آشنایی با معارف قرآن و عمل به مقتضای این معارف و عمل به احکام قرآنی است. انسان‌ها اگر طالب عدالتند و از ظلم بیزارند، راه مبارزه با ظلم را باید از قرآن فرا بگیرند. انسان‌ها اگر طالب علمند و به وسیله معرفت و آگاهی و علم می‌خواهند زندگی را رونق ببخشند و راحت و رفاه را برای خودشان تأمین کنند، راهش به وسیله قرآن نشان داده می‌شود. انسان‌ها اگر در پی ارتباط با خدای متعال و صفای معنوی و روحی و آشنایی با مقام قرب الهی هستند، راهش قرآن است.

ضعف ما امت مسلمان، عقب‌ماندگی ما، کج‌رفتاری‌های ما، کج‌تایی‌های ما در مسایل اخلاقی و زندگی، همه این‌ها ناشی از دوری از قرآن است. ملت‌های مسلمان بر اثر حاکمیت طغیان‌گران و طاغوت‌ها - که قرآن مخاطبان خود را این همه از طاغوت‌ها برحذر داشته است - خونشان مکیده شد؛ نه فقط خون اقتصادی‌شان، نه فقط منابع حیاتی و معادن زیرزمینی و نفت و امثال این‌ها، بلکه روحیه ایستادگی‌شان، مقاومت‌شان، طلب علو و عزت در دنیا هم از ملت‌های مسلمان گرفته شد. ملت‌های مسلمان به فرهنگ خودشان پشت کردند، فرهنگ

البته انس با تفاسیری که مراد از آیه را تبیین می کنند، خیلی لازم است. وقتی حفظ باشد و این انس با تفسیر هم باشد و تدبر باشد، همان چیزی که انتظارش در جامعه ما هست، پیش می آید: شکوفایی قرآنی. شما تصور کنید در کشور ما ده میلیون، پانزده میلیون کسانی باشند از مردان و زنان که اینها با معارف قرآن آشنا باشند، ببینید این چقدر بارزش است. آموزش های قرآنی را، درس های قرآنی را، نصایح قرآنی را، اندازهای قرآنی را، بشارت های قرآنی را در ذهن داشته باشند، آن ها را مرور کنند، آن ها را بر دل خودشان فرا بخوانند؛ اصلاً یک ملت پولادینی به وجود می آید. خوشبختانه زمینه های فراهم است. امروز هم عزم و اراده ملت ما عزم پولادینی است. اما آن ساخت قرآنی جامعه در آن صورت به دست خواهد آمد، که ما امیدواریم ان شاءالله این پیش بیاید.

یکی از چیزهایی که می تواند تدبر در قرآن را به ما ارزانی بدارد، حفظ قرآن است. ما حافظ قرآن کم داریم. من قبلاً گفتم که در کشور ما حداقل باید یک میلیون نفر حافظ قرآن باشند - حالا یک میلیون که عدد کمی است نسبت به این جمعیتی که ما داریم - اما حالا چون دوستان الحمدلله یک مقدماتی فراهم کرده اند، کارهایی را مشغول شده اند و دارند برنامه هایی را فراهم می کنند برای این که ان شاءالله حفظ راه بیفتد، ما هم امیدمان بیشتر شده و به جای یک میلیون، می گوئیم ان شاءالله ما باید ده میلیون نفر حافظ قرآن داشته باشیم.

شما جوان هایی که با قرآن مأنوسید، اهل قرآنید، اهل تلاوت قرآنید، مشتری تلاوت قرآن از خوشخوان ها هستید، یا خودتان جزو آن خوشخوان ها هستید، قدر خودتان را بدانید. ان شاءالله خدای متعال به شما اجر خواهد داد. شما در حقیقت صفوف مقدم این حرکت عمومی در جامعه هستید. ممکن است سختی اش بیشتر باشد، اما اجر و ثوابش هم پیش خدای متعال ان شاءالله بیشتر است. پروردگارا! ما را در همه عمرمان با قرآن محشور کن. پروردگارا! ما را در دنیا و آخرت از قرآن جدا مکن. پروردگارا! ما را در قیامت در سایه قرآن قرار بده. پروردگارا! ما را با حیات قرآنی، زندگی الهی و اسلامی و مطلوب اسلام بیخشن. پروردگارا! به محمد و آل محمد قلب مقدس ولی عصر را از ما راضی و خشنود کن. ما را از قرآن و اهل بیت جدا مکن.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

امروز خوشبختانه در میان امت اسلامی، شعارهای اسلامی که مایه تحرک ملت ها شود، در کشورهای متعددی مشاهده شده است؛ و شما می بینید و خبرهایش را می شنوید. این حرکت ها آن جایی که رونق و طراوت آن بیشتر است، در آن بخشی که کارایی و نفوذ آن بیشتر است، آن جایی که تأثیرپذیری آن از دشمن و از منافقین و معاندین و مزورین کمتر است، آن جایی است که در آن، شعار اسلامی است، مطالبه اسلامی است، خواست اسلامی است؛ این خاصیت معارف قرآنی است. با قرآن باید آشنا شد.

البته امروز با گذشته قابل مقایسه نیست. در گذشته این همه تلاوت کننده قرآن، این همه حافظ قرآن، این همه آشنای با متن قرآن، این همه عاشق و علاقه مند به تلاوت قرآن وجود نداشت؛ در حالی که همین کشور بود، همین ملت بود.

من یادم هست که یکی از قرآء برجسته مصری - مرحوم ابوالعینین شعیب - آمده بود مشهد و در مسجد گوهرشاد قرآن تلاوت می کرد، که خیلی هم خوب می خواند. چون جلسه مال اوقاف آن زمان بود و اوقاف هم برخلاف امروز که الحمدلله سازمان مفتخری است، آن روز سازمان بدنامی بود، بنده با این که خیلی شائق بودم تلاوت آن قاری را بشنوم، نمی خواستم بروم توی آن مجلس بنشینم؛ از دور نگاه می کردم و صدا را می شنیدم. همه کسانی که در آن مجلس شرکت داشتند، گمان نمی کنم پنجاه نفر، شصت نفر می شدند. یک عده ای مأمورین دولتی بودند، یک عده هم همین قرآء معروف مشهدی خودمان بودند.

امروز این شوقی را که به قرآن در همه جا هست، باید زیاد کرد؛ این را باید روزبه روز افزایش داد. این تلاوت خوب، صدای خوب، ترتیب مجلس آرای خوب - که بحمدالله می بینم این خوانندگان ما در مجلس آرای قرآنی تدریجاً ماهر و مسلط شده اند - چیزهای با ارزشی است؛ فایده اش این است که ما را با قرآن، با معارف قرآنی، با معانی قرآنی آشنا می کند.

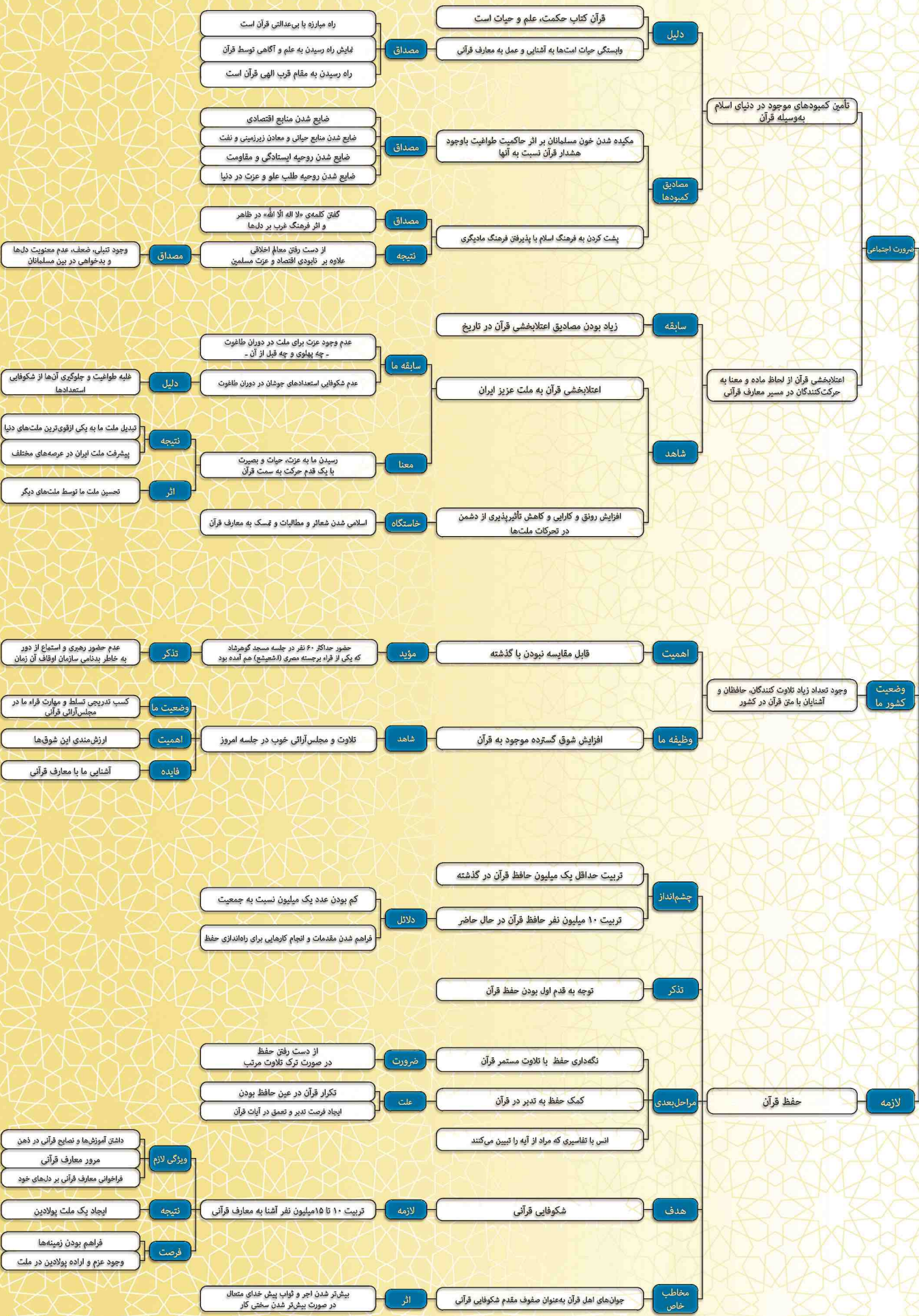
یکی از چیزهایی که می تواند تدبر در قرآن را به ما ارزانی بدارد، حفظ قرآن است. ما حافظ قرآن کم داریم. من قبلاً گفتم که در کشور ما حداقل باید یک میلیون نفر حافظ قرآن باشند - حالا یک میلیون که عدد کمی است نسبت به این جمعیتی که ما داریم - اما حالا چون دوستان الحمدلله یک مقدماتی فراهم کرده اند، کارهایی را مشغول شده اند و دارند برنامه هایی را فراهم می کنند برای این که ان شاءالله حفظ راه بیفتد، ما هم امیدمان بیشتر شده و به جای یک میلیون، می گوئیم ان شاءالله ما باید ده میلیون نفر حافظ قرآن داشته باشیم.

البته توجه داشته باشید که حفظ قرآن قدم اول است. اولاً حفظ را باید نگه داشت. بنابراین حافظ قرآن باید تلاوت کننده مستمر قرآن باشد؛ یعنی مرتباً بایستی قرآن را تلاوت کند؛ والا حفظ از دست خواهد رفت. بعد بایستی این حفظ کمک کند به تدبر، که این جور هم هست؛ حفظ حقیقتاً کمک می کند به تدبر. آن جایی که شما قرآن را تکرار می کنید، حافظید و می خوانید، فرصت تدبر و تعمق در آیات قرآن برای شما پیدا می شود.

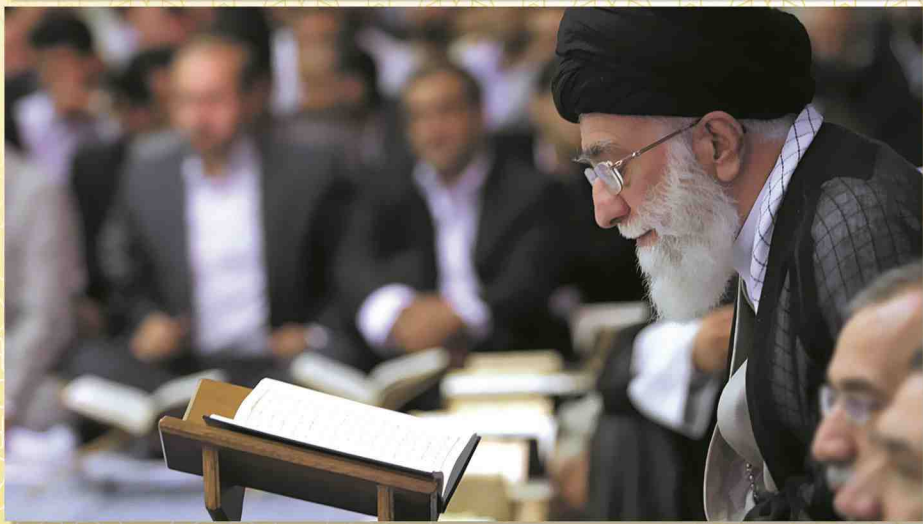

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در یک نگاه

انس با قرآن

فرآیند یادگیری و اهمیت تقلید در تلاوت قرآن

محمود لطفی‌نیا

قاری و داور بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران

سال‌ها در جامعه قرآنی کشور این بحث مطرح است که تقلید، زینده تلاوت یک قاری قرآن می‌باشد یا نه؟ برخی بر این عقیده‌اند که تقلید به هیچ وجه برای سطوح مختلف قاریان قرآن مناسب نبوده و هنر نیست. برخی دیگر معتقدند که تقلید در سطوح اولیه یادگیری هنر قرائت قرآن مناسب است و برخی دیگر بر این باورند که تقلید، در هر صورت برای قاری قرآن مناسب بوده و هنر محسوب می‌شود. نگارنده ضمن احترام به صاحبان آراء فوق الذکر قائل به تفصیل در بحث می‌باشد. کوتاه سخن این‌که اولاً، تقلید به عنوان یکی از مهم‌ترین راه‌های یادگیری در امور مختلف نه تنها ناپسند نیست بلکه یادگیری بدون آن امکان پذیر نمی‌باشد. ثانیاً، ظرفیت‌های ذوقی و توانایی‌های افراد متفاوت است و تقلید یکی از

شیوه‌هایی است که به افراد دارای استعداد ضعیف یا متوسط هم امکان می‌دهد تا ذوق و استعداد خود را به بهترین نحو در قالب‌های هنری به نمایش گذاشته و به بهره‌وری برسانند. ثالثاً، حتی استعدادهای قوی و خلاق نیز پایه یادگیری آنان براساس تقلید استوار شده و قوام می‌گیرد پس واقعیت آن است که تقلید بی‌تردید بخشی از مراحل یادگیری همه افراد در همه سطوح را تشکیل می‌دهد اما این‌که ایجاد خلاقیت و ابداع شیوه‌های مستقل خارج از قالب‌های تقلیدی یک امتیاز بزرگ برای ذوق‌ها و استعدادهای خاص می‌باشد و باید بارور شود، شکی نیست و باید تلاش کرد تا عرصه هنر تلاوت قرآن نیز همچون دیگر عرصه‌های هنر، توسط استعدادهای جوان و با ذوق ایرانی به مراحل از رشد برسد تا شاهد خلاقیت‌های آنان در ایجاد شیوه‌های نوین و مستقل در تلاوت زیبا، فاخر و جذاب قرآن و هم طراز بزرگان و ستارگان عالم قرائت قرآن در جهان اسلام باشیم.

بخش اول: بررسی یادگیری از دیدگاه علم روانشناسی

یادگیری:

مسأله یادگیری از اساسی‌ترین پدیده‌های رفتاری و تربیتی انسان است. بلکه رفتار و شخصیت انسان‌ها از یادگیری مستقیم و غیرمستقیم شکل می‌گیرد. یادگیری یکی از عوامل مؤثر استمرار و انتقال تجارب علمی، فرهنگی، صنعتی و... انسان در طول تاریخ حیات بشر تاکنون بوده و می‌باشد.

تعریف:

«یادگیری فرآیندی است که بر اثر تجربه و تمرین، تغییرات تدریجی و نسبتاً پایداری را در رفتار فرد به وجود می‌آورد و رفتار عبارت است از مجموعه افکار، تمایلات، عادات، اطلاعات و مهارت‌ها»

قوانین یادگیری:

یادگیری از جمله مسائلی است که دانشمندان

باشد، انگیزه او برای ادامه کار کاهش می‌یابد.

۳- قانون تکرار یا تمرین:

براساس این قانون، پایداری، توسعه و تکامل یادگیری در اثر تکرار یا تمرین صورت می‌پذیرد و تمرین هدفمند، جهت‌دار و با دقت، به افزایش دانش و مهارت (یادگیری) کمک بیشتری می‌کند.

عوامل مؤثر در یادگیری:

با توجه به قوانین یادگیری می‌توان به عواملی اشاره کرد که توجه به آن‌ها در جریان یادگیری تأثیر مطلوب‌تری ایجاد خواهد نمود.

۱- رشد و آمادگی: چنان‌چه قبلاً ذکر شد، آمادگی جسمی، ذهنی و عاطفی شرط اساسی یادگیری است. برای این‌که فراگیران بتوانند در یادگیری موفق باشند، لازم است از رشد ذهنی و عصبی و مهارت‌های حرکتی و سازگاری اجتماعی و بلوغ عاطفی به حد کافی بهره‌مند باشند. بدیهی است که آمادگی افراد

و محققان علوم تربیتی و روانشناسی تلاش کرده‌اند تا ماهیت آن را مورد بررسی قرار داده و جریان کامل آن را تجزیه و تحلیل نمایند، به طوری که موفق به ارائه قوانینی برای یادگیری گردیده‌اند، که در این‌جا به بعضی از آن‌ها که از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است اشاره می‌کنیم:

۱- قانون آمادگی:

براساس این قانون احراز آمادگی قبلی شرط اول یادگیری مطلوب است و فراگیر، زمانی موفق به یادگیری می‌شود که از لحاظ جسمی و عاطفی آمادگی‌های لازم را داشته باشد.

۲- قانون تأثیر:

به نظر «ثورندایک» هرگاه واکنش موفقیت‌آمیز فرد در حل یک مسأله با پاداش توأم شود و رضایت خاطر او را فراهم سازد، در موقعیت‌های مشابه دیگر عکس‌العمل‌های سریع‌تر و دقیق‌تری صورت خواهد گرفت. اما اگر تلاش فرد همواره نتیجه‌ای نامطلوب به همراه داشته

ثانیاً، فراگیر از میزان پیشرفت خود آگاه باشد، تا با انگیزه‌های قوی‌تر به کار خود ادامه دهد.
ثالثاً، فواصل زمانی مناسب و با مقدار معین، برای تمرین در نظر گرفته شود.

بخش دوم: تقلید و اهمیت آن در یادگیری هنر قرائت قرآن

با توجه به مطالب مطرح شده در بحث «یادگیری»، می‌توان «تقلید» را یکی از شیوه‌های مهم یادگیری دانست.

تقلید عبارت است از: ساخت و اجرای بی‌کم و کاست اجزاء موجود در یک الگو. بنابراین در هر فنی اعم از هنر خط، نقاشی، مجسمه‌سازی و هنرهای آوایی از قبیل قرائت قرآن، مدیحه‌سرایی و آواز و یا حتی در صنعت‌آموزی، تقلید می‌تواند اولین و اساسی‌ترین گام برای موفقیت در فراگیری آن باشد.

با توجه به این‌که یکی از عوامل مؤثر در یادگیری ادراک بوده و ادراک نیز بدون تأثیرپذیری محرک‌های سمعی و بصری امکان‌پذیر نمی‌باشد، می‌توانیم نتیجه بگیریم که تقلید نیز به عنوان یکی از شیوه‌های اساسی یادگیری بر مبنای تأثیرپذیری محرک‌های سمعی و بصری استوار می‌باشد. از این رو با همراهی دیگر عوامل مؤثر در یادگیری همچون انگیزه، توجه و دقت و تکرار و تمرین نتیجه‌ای مطلوب خواهد داشت.

با توجه به این‌که یکی از عوامل مؤثر در یادگیری ادراک بوده و ادراک نیز بدون تأثیرپذیری محرک‌های سمعی و بصری امکان‌پذیر نمی‌باشد، می‌توانیم نتیجه بگیریم که تقلید نیز به عنوان یکی از شیوه‌های اساسی یادگیری بر مبنای تأثیرپذیری محرک‌های سمعی و بصری استوار می‌باشد.

در مراحل مختلف رشد متفاوت بوده و نیز در زمینه‌های مختلف متفاوت می‌باشد.

۲- تجارب قبلی: توانایی‌ها، آموخته‌ها و تجارب قبلی افراد می‌تواند پایه و اساس قدرت یادگیری ایشان در مراحل بعدی باشد.

۳- انگیزه: انگیزه، اساسی‌ترین عامل مؤثر در یادگیری است و آن عبارت است از: میل و رغبتی که فرد برای رسیدن به هدف از خود نشان می‌دهد، هر قدر این میل و رغبت بیشتر باشد، تلاش فرد افزون‌تر خواهد شد.

۴- توجه و دقت: دقت به معنای متمرکز ساختن ذهن و حواس مختلف برای فهمیدن موضوع خاصی است. دقت امری است انتخابی و انسان برای متمرکز ساختن حواس خود ناگزیر به انتخاب آن است.

۵- ادراک: گرچه توجه و دقت، پایه و اساس ادراک است، اما صرف توجه به یک موضوع لزوماً باعث ادراک آن نمی‌شود. در واقع تا محرک‌های مختلف سمعی و بصری در ذهن ما مفهوم و معنایی نیابد، ادراک آن‌ها مقدور نخواهد بود. ادراک مفاهیم مختلف به عوامل گوناگونی از قبیل: تجارب قبلی، سرعت انتقال، قدرت، تجزیه و تحلیل، بازشناسی زمینه و کمیت و کیفیت محرک‌ها بستگی دارد.

۶- روابط کلّ و جزء: یافته‌های روان‌شناسی حاکی از آن است که یادگیری سراسری یا کلی مؤثرتر از یادگیری جزئی است. بر این اساس در فرآیند یادگیری لازم است ابتدا با طرح و زمینه کلی مطالب و موضوعات آشنا شد و سپس به تشریح اجزای آن‌ها پرداخت.

۷- ممارست و تمرین: یکی دیگر از عوامل مؤثر در یادگیری، تمرین و ممارست است. بسیاری از مطالبی که ما برای نخستین بار می‌آموزیم برای این‌که در ذهن‌مان به صورت پایدار باقی بماند، لازم است آن‌ها را به دفعات مختلف، در موقعیت‌های گوناگون و به اشکال متنوع تکرار کرده و به صورت ذهنی و عینی تمرین نمائیم. باید توجه داشت که تکرار و تمرین هنگامی مؤثر واقع می‌شود که:

اولاً، روش علمی و صحیح یادگیری اولیه در تمرین رعایت شود.

می‌شود، داشتن الگو اولین شرط آن خواهد بود؛ و منظور از الگو در هنرهای آوایی الگوی صوتی است، که نقش قوه سامعه در بهره‌مندی از آن انکارناپذیر و تغافل از آن منجر به عدم موفقیت در یادگیری خواهد شد. در این‌جا ضروری است برای آگاهی از جایگاه قوه سامعه در آموزش، توجه شما را به نکات زیر جلب نمایم.

الف) اهمیت و جایگاه «سمع» در قرآن و احادیث

اگر بخواهیم در رابطه با جایگاه و اهمیت قوه سامعه به آیات کریمه قرآن و روایات اهل بیت «علیهم السلام» رجوع کنیم، خواهیم یافت که «سمع» حکم دروازه را برای «قلب» دارد؛ و حسی که رابطه مستقیم با قلب و روح انسان دارد حس شنوایی است. و چنانچه در آیات زیر ملاحظه بفرمائید، رابطه خاص قلب با سمع را آشکار می‌سازد. «ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوه»: خداوند بر دل‌ها و گوش‌شان مهر نهاد و بر چشم‌هاشان پرده‌ای است. (بقره/۷)

«فرایت من اتخذ الهه هواه وأضله الله علی علم و ختم علی سمعه و قلبه و جعله علی بصره غشاوه»: آیا او را که خواهش خود را خدای خویش ساخت و خدا او را از روی آگاهی گمراه کرد و بر گوش و قلبش مهر نهاد و بر چشمش پرده زد، دیدی؟ (جاثیه/۲۳)

«أولم یهد للذین یرثون الأرض من بعد أهلها أن لو نشاء أصبناهم بذنوبهم و نطیع علی قلوبهم فهم لایسمعون»: آیا برای آنان که زمین را پس از ساکنانشان به ارث می‌برند آشکار نشد که اگر می‌خواستیم به سبب گناهان‌شان به عذاب گرفتارشان می‌کردیم و بر دل‌هایشان مهر می‌زدیم؛ چنان‌که نشنوند. (اعراف/۱۰۰)

و در آیه اخیر چنانچه مشاهده فرمودید با ظرافتی که خاص کلام الهی است بر خلاف آیات قبلی ارتباط از قلب شروع و به سمع منتهی می‌شود.

و نیز در احادیث، اهمیت سمع و رابطه آن با قلب مورد تأکید قرار گرفته است. چنانچه امام رضا (علیه‌السلام) در روایتی به

صراحت، گوش را دروازه قلب می‌خواند، آن‌جا که می‌فرماید:

«... فملک الجسد القلب و حصن الجسد و حرزه الأذنان»: فرمانروای بدن انسان قلب است و حرز و حصار آن گوش‌هایند.

و در حدیثی دیگر از امیرمؤمنان علی «علیه السلام» چنین نقل شده است: «رأس العلم التواضع و بصره البرائه من الحسد و سمعه الفهم و لسانه الصدق و قلبه حسن النیة و عقله معرفه اسباب الأمور»: رأس دانش، فروتنی است و چشم آن بیزاری از حسادت و گوش آن فهم و زبانش راستی و قلبش نیت پاک و عقلش شناخت علت‌های امور.

در این بخش از حدیث نقل شده، ضمن تشبیه ارکان مختلف علم به هر یک از اعضای بدن، «فهم» به مثابه «گوش علم» دانسته شده است و این نکته ارتباط وثیق یادگیری از دریچه گوش را می‌نمایاند.

ب) اهمیت و جایگاه «سمع» در امر آموزش: با توجه به مفاد آیات و روایات، در ارتباط با جایگاه سمع، شاید بتوان گفت که گوش در ادراک حسی و یادگیری از چشم مهم‌تر است، زیرا:

۱- یادگیری زبان و تحصیل علوم در صورت از دست دادن بینایی برای انسان امکان‌پذیر است، ولی اگر شنوایی از دست برود، یادگیری زبان و تحصیل دانش دشوار خواهد بود.

۲- حس شنوایی وظیفه خود را همیشه و بدون توقف انجام می‌دهد، در حالی‌که حس بینایی گاهی از انجام وظیفه باز می‌ایستد. مثل وقتی که انسان می‌خواهد اما صدایی می‌تواند او را از خواب بیدار کند.

۳- حس شنوایی (گوش) همه وقت و همه‌جا، در روشنایی یا تاریکی می‌شنود، اما حس بینایی (چشم) تنها در روشنایی می‌بیند. پس از آن چه درباره جایگاه خاص قوه سامعه و اهمیت آن در امر آموزش و فراگیری معلومات و ارتباط مستقیم آن با قلب بیان شد، نوبت توجه به جایگاه آن در بُعد عمل و فرآیند فراگیری هنر قرائت قرآن کریم فرا می‌رسد.

در این‌جا تقلید از قاری الگو به عنوان یکی از مباحث اساسی فراگیری هنر قرائت قرآن بسیار ضروری خواهد بود و با توجه به این‌که

اتخاذ الگوی مناسب از مسائل محوری تقلید محسوب می‌شود، نکاتی که لازم است در گزینش الگوی مناسب قرائت قرآن مد نظر قرار گیرد، به ترتیب زیر عنوان می‌شود.

ویژگی‌های گزینش الگوی قرائت:

۱- الگوی قرائت کسی باشد که از جهت صوت، لحن، تجوید، وقف و ابتدا و فصاحت، نمونه‌ای کامل باشد.

۲- الگوی قرائت بهتر است از قاریان مشهور کشور مصر، به ویژه از نسل اول و دوم آن‌ها باشد.

۳- الگوی قرائت از سوی استاد قرائت و با توجه به رشد، آمادگی و کیفیت‌های صدای فراگیر باشد.

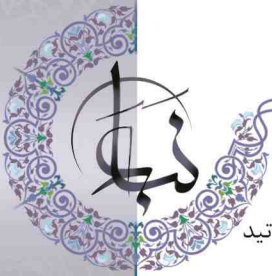
۴- الگوی قرائت، از میان تلاوت‌های ضبط شده «صوتی» قاری الگو باشد. اگر چه تلاوت‌های تصویری می‌تواند عاملی مؤثر برای ازدیاد رغبت فراگیر و یادگیری تصویری بخش‌های گفتاری یعنی تجوید و احکام آن در اجرای قاری الگو باشد، لکن تمرکز از طریق قوه سامعه در یادگیری موثرتر خواهد بود، ضمن این‌که چشم وظیفه خود را با بی‌گیری سطور قرآن و آشنایی با شکل‌های نوشتاری الفاظ و عبارات قرآنی به انجام خواهد رساند.

چگونگی تقلید:

۱- در اولین مرحله، فراگیر چندین بار تلاوت کامل یک قطعه را با دقت استماع کند، تا اجرای زیبا و دلنشین قاری الگو در قلب او جای گیرد. (در این مرحله اگر مروری بر معانی آیات داشته باشد، تأثیر روحانی تلاوت بیشتر خواهد بود)

۲- از طریق قطعه‌بندی تلاوت به قطعات کوتاه ۳ تا ۵ دقیقه‌ای، تلاوت را به عنوان مثال از استعاذه تا دو یا سه آیه اول را با دقت و به طور جداگانه (نفس به نفس) و مکرراً بشنود، به قدری که اطمینان داشته باشد که می‌تواند هر نفس از قرائت را با او زمزمه نماید و آن‌گاه که اطمینان یافت، شروع کند به زمزمه آن قطعه با همراهی قاری الگو در عین حال که دقت خود را در استماع از دست ندهد. با این وصف پس از استماع

شیوه‌ای ترکیبی با بهره‌مندی از اسلوب تلاوت اساتید مختلف باشد، لازم است مطالبی به عرض برسد.

اولاً: با توجه به مباحثی که از پیش گذشت، در می‌یابیم که تقلید نه صرفاً یک گام ابتدایی، بلکه حرکتی قانونمند و اساسی برای فراگیری فن شریف قرائت قرآن می‌باشد و از هر حیث به کیفیت اداء قاری شکل می‌دهد، بلکه تجوید یعنی نوع و شکل تلفظ و اجرای احکام از قبیل ادغام، اخفاء، انقلاب، اظهار، اندازه کشش مدّات و غنه‌ها و... را سامان می‌بخشد، گوش و ذهن فراگیر را با پرده‌های صوتی آغازین و ردیف‌های آن در ادامه تلاوت و در اوج و توسط و بهم صدا (تُت‌ها)، آشنا کرده و شیوه‌های حجم‌سازی و تحریر و دیگر تکنیک‌های استفاده از صوت را به او می‌آموزد (سَلَفْز). فرم‌های لحنی را در آغاز و اوج و انجام تلاوت با ردیف‌های مناسب آن از طریق قوه‌ی سامعه به ذهن ضبط کننده فراگیر منتقل می‌نماید؛ و بالاخره با تمرین‌های مکرر و مستمر

صوت، لحن و تجوید قاری در تلاوت، قالب و شکل مطلوبی به خود می‌گیرد؛ و بدون تقلید از یک الگوی مناسب، این کار هرگز میسر نبوده و بلکه فراگیر را از ادامه کار مأیوس می‌کند.

ثانیاً: تقلید کاری نیست که اختصاصاً برای قاریان ایرانی تجویز شده باشد، بلکه با مختصر تحقیق و پژوهشی می‌توان دریافت که اکثر قاریان بزرگ جهان اسلام، از قاریان بزرگ کشور مصر گرفته تا دیگر کشورهای اسلامی و عربی در بدو امر فراگیری هنر قرائت قرآن، کار خود را با تقلید از یکی از اساتید مشهور و بزرگ پیش از خود آغاز نموده و سال‌ها به تقلید از او پرداخته‌اند. به عنوان نمونه:

شیخ ابوالعینین شعیب، شیخ کامل یوسف بهتیمی، شیخ محمود علی البنا و بسیاری دیگر از قاریان مصر از مرحوم استاد شیخ محمد رفعت تقلید می‌کرده‌اند.

بسیاری از قاریان مصری پس از مصطفی اسماعیل از وی تقلید کردند، از جمله: شیخ راغب مصطفی غلوش، شیخ احمد نعین، شیخ عوضین مغربی، شیخ عبدالعزیز حسان، شیخ فتیح ملیجی و... مهم‌تر آن که برخی از آنان بر همان حال تقلید از سبک تلاوت شیخ مصطفی اسماعیل باقی ماندند. بعضی از قراء بزرگ مصر از مرحوم محمدصدیق منشاوی تقلید می‌کردند، همچون استاد احمد الرزیقی و هم اکنون نیز در مصر بسیاری از قاریان از اساتید پیش از خود همچون شیخ راغب غلوش، شیخ عبدالعزیز حسان، شیخ شحات محمد انور و... تقلید می‌کنند.

البته در دیگر کشورهای عربی و اسلامی نیز قاریانی هستند که کار خود را با تقلید از ستارگان عرصه قرائت قرآن همچون مصطفی اسماعیل و محمدصدیق المنشاوی و عبدالباسط

مکرر و زمزمه آن، به تدریج قطعه را حفظ کرده و توانایی قرائت آن را در خود خواهد یافت تا به صورت مستقل و بدون استماع الگو شروع به خواندن نماید. پس از آن باید، تلاوت خود را با تلاوت الگو تطبیق دهد. برای آگاهی بیشتر از میزان پیشرفت می‌تواند تلاوت خود را به طور جداگانه ضبط کرده و در تطبیق با تلاوت الگو موارد قوت و ضعف آن را شناسایی نموده و با استماع مجدد و با دقت بیشتر، موارد ضعف خود را با تکرار و تمرین جبران نماید.

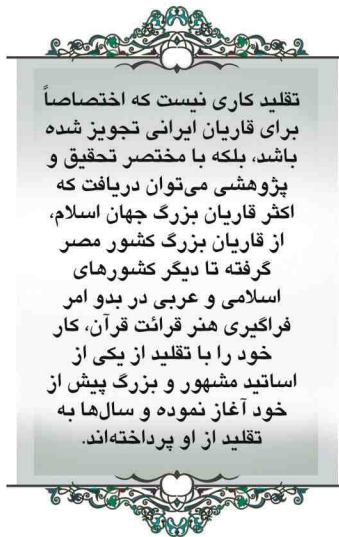
این کار را روی قطعات بعدی قرائت الگو، به همین شیوه ادامه دهد تا یک تلاوت را به صورت کامل از قاری الگو فراگرفته و به حافظه بسپارد. به گونه‌ای که از همه کیفیت‌های صوتی قرائت الگو اطلاع داشته باشد.

۳- قرائت الگو را در جلسه قرآن و نزد استادی آگاه و با تجربه ارائه کند تا موارد ضعف و قوت کارش را ارزیابی کرده و برایش تبیین نماید.

۴- باید توجه داشت که تمرین روی یک تلاوت الگو، گامی ابتدایی بوده و انتظار معجزه از آن نمی‌توان داشت، بنابراین فراگیر باید از نقاط قوت کار بهره بگیرد و با اشتیاق روز افزون روی تلاوت‌های دیگر قاری الگو به همین شیوه تمرین نماید، تا کم‌کم با تکنیک‌های مورد استفاده آن قاری در یک قرائت کامل (از حیث فصاحت در اداء و تجوید، ردیف‌ها و فرم‌های صوتی، ردیف‌ها و فرم‌های لحنی و مواضع وقف و ابتداء) به خوبی آشنا شده و در عمل بتواند به طور مستقل آن قرائت‌ها را اجرا نماید.

۵- شایسته است فراگیر بدون اجازه استاد، اقدام به قرائت مستقل (یعنی اجرای آهنگ یک قرائت الگو در قطعه‌ای دیگری از آیات قرآنی) نکند و در تمامی مراحل تمرین از هدایت علمی و تجربی استاد بهره بگیرد و در صورت بروز مشکلی با مشورت استاد اقدام به رفع آن مشکل نماید.

۶- از آن‌جا که فهم و درک معانی آیات، ارتباط مستقیم با چینش و گزینش فرم‌های آهنگین مناسب با آن‌ها دارد، فراگیر می‌تواند با مرور معانی قطعات تمرینی از تلاوت قاری الگو، علت و کیفیت ردیف‌های آهنگی اجرا شده در آن قطعات را مورد توجه قرار داده و رموز آن را کشف نماید. با این کار قطعاً لذت بیشتری از استماع نوارعاید او خواهد شد. مضاف بر این که با کیفیت‌های فنی گزینش ردیف‌های صوتی و اتصالات فرم‌های موسیقایی به طور اجمالی آشنا می‌شود. در این جا برای رفع ابهامی که از سوی بعضی از فراگیران هنر قرائت قرآن مطرح می‌شود، مبنی بر این که تقلید کار خوبی نیست و شخص باید از قوه ابتکار و خلاقیت خود بهره گرفته و در پی دستیابی به شیوه‌ای نو و غیر تقلیدی و یا به

محمد عبدالصمد آغاز کرده و به رشد و شهرت رسیده‌اند، اساتیدی از سوریه و لبنان و کشورهای جنوب شرقی آسیا (اندونزی و مالزی و فیلیپین) و نیز از کشورهای مراکش و لیبی و تانزانیا و دیگر کشورهای آفریقایی که از شیخ مصطفی اسماعیل تقلید می‌کنند و یا بسیاری از قرآء قوی در عراق و افغانستان و شبه قاره هند که از مرحوم عبدالباسط و مرحوم محمد صدیق منشاوی تقلید می‌کنند و به گونه‌ای بسیار شیرین و دلنشین آیات الهی را به ذائقه عاشقان کلام الهی می‌چشانند.

ثالثاً: فراگیر باید بداند که تقلید یک مرحله از مراحل پایه رشد است؛ و اگر او بتواند این مرحله را با موفقیت پشت‌سر بگذارد و از ذوق و استعداد، هوش و ذکاوت، و همت و پشتکارش به خوبی بهره بگیرد و مهارت‌های گوش خود را افزایش دهد، می‌تواند مراحل بعد از تقلید را برای رسیدن به شخصیت مستقل صوتی و لحنی خویش طی نماید.

انواع شیوه‌های تقلید:

۱- تقلید براساس سبک قاری الگو

در این نوع از تقلید به پیشنهاد استاد، فراگیر قالب تلاوت خود را از طریق علاقمندی به شیوه قاری الگو و بر مبنای فرم‌های لحنی او تنظیم می‌کند؛ و ردیف‌های لحنی الگو را بر پرده‌های صوتی خود تطبیق می‌دهد.

۲- تقلید براساس تجانس صوتی با قاری الگو

در این نوع از تقلید به پیشنهاد استاد، فراگیر به جهت مجانست صوتی با قاری الگو از ردیف‌های صوتی ارائه شده توسط او پیروی کرده و سعی می‌کند فرم‌های صوتی اجرا شده توسط او را تقلید نماید. بنابراین تشخیص دقیق پرده‌های صوتی قاری الگو به ویژه در آغاز و پایان تلاوت (فرود) بسیار مهم می‌باشد.

۳- تقلید مرکب

در این نوع از تقلید به پیشنهاد استاد و به جهت داشتن هوش و گوش موسیقایی

خاص و ممتاز از سایر فراگیران و یا رشد مطلوب در مراحل اولیه تقلید و آمادگی برای ارتقاء به سطوح بالاتر از یادگیری هنر تلاوت قرآن، فراگیر ضمن تمرکز بر سبک یکی از اساتید الگو به عنوان الگوی اصلی، چه از حیث تجانس صوتی با او یا علاقمندی به سبک او، از سبک دیگر اساتید الگو نیز به شرط مجانست صوتی و لحنی با الگوی اصلی استفاده می‌کند.

لازم به ذکر است، دو نوع اول و ویژه مبتدی‌ها و کسانی است که از گوش موسیقایی ضعیف یا متوسط برخوردارند و نوع سوم، بیشتر مناسب فراگیری است که از گوش موسیقایی قوی‌تر برخوردار بوده و یا مراحل رشد اولیه را طی کرده و آمادگی رشد در مراحل بعدی را در خود ایجاد کرده‌اند.

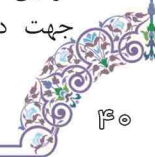
در پایان ذکر این نکته را ضروری می‌دانم که در سال‌های اخیر متأسفانه به علت گرایش قرآء به قرائت قرآن بر مبنای ردیف‌های موسیقی عربی، بسیاری از قرآء مبتدی و متوسط و حتی اساتید آنان در سطح کشور به جهت این که آمال خود را برای رسیدن به ارتقاء کیفی قرائت قرآن در موفقیت و کسب رتبه در مسابقات قرآنی می‌بینند، اقدام به بهره‌گیری بی پایه از ردیف‌ها و فرم‌های آوازی موسیقی عربی می‌نمایند و حتی در بعض موارد در شهرستان‌ها این حرکت را به سطوح پایه آموزش قرآن نیز تعمیم می‌دهند. و این روند ناپخته باعث می‌شود که متعلمین و چه بسا اساتید قرآنی متأسفانه اصل را کنار گذاشته و به فرع تمسک بجویند و به جای آن که آهنگ محملی باشد برای القاء کلام الهی، آیات قرآن محملی می‌گردد برای ارائه آهنگ و موسیقی عربی! معاذالله و لذا مشاهده می‌شود قرائت قرآن از هرگونه حس و حال معنوی تهی بوده و سرشار است از فرم‌ها و تکنیک‌های صوتی که هیچ انطباقی با فضای آیات ندارد؛ و شایسته نیست با این همه موهباتی که به برکت انقلاب و نظام اسلامی و عنایات ویژه مقام معظم رهبری در اختیار نسل جوان و نوجوان قرار دارد، قاری ایرانی در راه رسیدن به جایگاه‌های رفیع هنر تلاوت قرآن کریم به ظواهر صوتی آن بسنده کند و از عمق بخشیدن به تلاوت خود برای

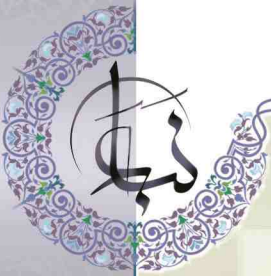
تأثیر گذاری بر قلوب مؤمنین تغافل ورزد. آری، کلام در تلفیق با موسیقی، زمانی اثر بخش خواهد بود که قاری هم با کلام و هم با موسیقی آشنایی کامل داشته باشد، یعنی کلام را بفهمد و قالب‌های گفتاری آن را بداند و موسیقی را مناسب با آن شکل دهد. پس در هنر قرائت قرآن که هدف، ابلاغ پیام خداوند به گوش جان مستمعین می‌باشد به طریق اولی فهم کلام از سوی قاری برای ایجاد آهنگ مناسب از ضروریات است و بدون آن آوازی است که از سر مدهوشی بر خیزد و پرده گوش مستمع را بلرزاند.

در پایان بهترین توصیه نگارنده به عزیزان قاری نوجوان و جوان کشور این است که در هر صورت کالبد تلاوت خویش را بر پایه تلاوت یک قاری کامل از اساتید بزرگ مصری به شیوه «تقلید» از او مستحکم نموده و از راهنمایی اساتید مجرب و ممتاز کشور در این جهت کمال استفاده را بنمایند.

مأخذ:

- ۱- آشنایی با اصول و روش‌های تدریس تجوید قرآن کریم / سید علی سرابی / مرکز عالی تربیت مدرس قرآن مشهد
- ۲- نقش قوه سامعه در آموزش قرآن / دکتر ابوالفضل خوش منش (مقاله منتشره در فصلنامه صحیفه مبین ۲۲)
- ۳- شهر من قرأ القرآن فی المصر الحدیث / احمد البک / دارالمعارف قاهره
- ۴- الحان السماء / محمود السعدنی / کتاب الیوم قاهره
- ۵- الشیخ محمد رفعت قیثاره السماء / محمود توفیق / مرکز الحضاره العربیه قاهره
- ۶- یادداشت‌های نگارنده

پیشینه فن قرائت قرآن در مصر

سعید ملاحسینی

کارشناس قرآنی

تلاوت قرآن با استفاده از الحان و نعمات و اصول و قواعد به جا مانده از زمان پیامبر (ص)، امری است که همواره در میان ممالک عربی - اسلامی رواج داشته است .

حتی در دورانی که اوضاع سرزمین های عربی - اسلامی یعنی مصر و شام و حجاز به دلیل عقب ماندگی فرهنگی، اقتصادی و سیاسی سخت پیچیده بود نیز این فن شریف جایگاه خود را به همان ترتیبی که علماء طی سالیان دراز از زمان پیامبر (ص) نقل کرده بودند، در بین مردم حفظ نمود، و به واسطه تعلیم و تعلم از نسلی به نسل دیگر انتقال یافت.

تجوید قرآن نیز به عنوان یکی از علوم قرآنی در کنار تغنی قرآن متناسب با مقامات موسیقی، از آن زمان تاکنون برجا مانده است . بدین ترتیب بود که روز به روز بر تعداد خوانندگان خوش صوت کلام الهی افزوده گردید و این کتاب آسمانی با بهره گیری از پیرایه های علمی و هنری تأثیری عمیق بر دل و جان مسلمین نهاد، تا آن جا که حتی توجه بیگانگانی را که در عصر عثمانی به مصر آمده بودند را هم به سوی خود جلب نمود، و با وجود آن که ایشان حقیقت باطنی قرآن را درک نمی کردند، تجوید و لحن زیبای تلاوت قرآن آن ها را به تعجب و تحسی واداشته بود. از زمان پیامبر اکرم (ص) تا کنون، قراء بیشماری در این عرصه گام نهاده اند که هر یک با صوت حزین و دلنشین خود موجب اهتزاز پرچم پرافتخار اسلام گردیده و ندای آن را به اقصی نقاط دنیا رسانیده اند. سپس فن تلاوت قرآن کریم به مجد و عظمتی وصفناپذیر دست یافت و به موازات اوج منزلت دول عربی بود که این فن در قاهره به اوج شکوه و عظمت خود رسید. آن گاه در مقطعی از زمان که دولت یکپارچه عربی - اسلامی دچار فروپاشی و از هم گسیختگی شد، فن قرائت نیز دوره کوتاهی از رکورد را پشت سر گذاشت..

البته عده ای از طلاب ناموفق الأزهر بودند که بعضی از موشحات دینی را اجراء نموده و مردم ایشان را «اولاد اللیل» می خواندند و عمده فعالیت آنان به قرائت پاره ای از قصائد قدیمی منحصر می شد که غالباً تکراری و ملال آور گردیده بود.

عده دیگری نیز بودند که کارشان اجرای تواشیح بود و اغلب صداهایی ناهنجار داشتند و مزد مشخصی هم دریافت نمی کردند، احیاناً به خوردن یک وعده شام و یا حداکثر وعده ای شام همراه با دریافت چند سکه اکتفا می نمودند و همه آنان از زندگی سخت و طافت فرسا برخوردار بودند.

در واقع ظهور شیخ احمد ندا در این عرصه تمام معیارهای گذشته را برهم زد.

اسلوب تازه ای که این شیخ نابغه به وجود آورد سبب شد تا پاشاها (اشخاص بزرگ و سرشناس) و اعیان و اشراف مصر نیز به فن شریف قرائت قرآن متمایل گشته و در مجالس و محافل گوناگون از تلاوت کلام الهی استفاده نمایند.

◀ در نیمه دوم قرن نوزدهم و آغاز قرن بیستم با ظهور قاریان برجسته ای همچون شیخ أحمد ندا، شیخ علی محمود، شیخ محمد رفعت، شیخ مصطفی اسماعیل و... تحولی عظیم در این عرصه پدید آمد و روح تازه ای به کالبد این فن ارزشمند دمیده شد.

در واقع عظمت مجدد تلاوت قرآن کریم به دست شیخ أحمد ندا آغاز گشت، کسی که با سبکی جدید و صوتی زیبا قرآن را به نحوی دلنشین تلاوت می کرد و شنوندگان را ساعت ها به استماع کلام الهی وا می داشت و بر دل و جان آنان تأثیری شگرف نهاده بود. شیوه نوین شیخ أحمد ندا در تلاوت، انقلابی عظیم در بین مستمعین ایجاد کرده بود، به طوری که صوت دلنشین و طریقه جدید وی در قرائت، نقل سرسبد محافل و مجالس مردم بود. او در این عرصه هر روز موفقیتی تازه به دست می آورد و از این رهگذر دم به دم بر شمار مریدان و علاقه مندان خویش می افزود. ذکر این موضوع ضروری است که پیش از شیخ أحمد ندا قاری مطرحی وجود نداشت که بتواند این گونه با تلاوت قرآن نظر مردم را به خود جلب نماید.

حضرت رسول اکرم «ص» عنایت خاصی به این نکته داشته‌اند، آن‌جا که فرمودند:

«به بلال بگویند اذان سردهد، زیرا وی دارای صوتی زیبا و دلنشین است»
و یا آن‌جا که فرمودند:

«قرآن را با اصوات و الحان عربی قرائت کنید»؛ احادیث دیگر ایشان در این خصوص نیز همگی دال بر اهمیت صوت زیبا و بهره‌گیری از الحان و نغمات در تلاوت قرآن کریم است.

مدارس آموزش فن تلاوت

در بررسی روند کنونی ظهور و پیدایش نغمات موسیقی در تلاوت قرآن کریم لازم است اشاره‌ای مختصر به مدارس آموزش این فنون بنماییم. این مدارس که تمامی هدفشان شکوفایی استعدادها و نهفته در افراد بود تلاش نمودند تا صداهایی را که در اجرای مقامات و الحان موسیقی مستعد بودند، بیابند.

در این مدارس تعدادی از بزرگ‌ترین و معروف‌ترین علماء فن تلاوت به فراگیری الحان و نغمات پرداخته و از آن‌جا فارغ التحصیل شدند و توانستند با تأثیرپذیری از نغمات در فن تلاوت قرآن کریم تحولی عظیم ایجاد کنند.

برخی معتقدند که سنگ بنای این مدارس و روند تازه‌ای که در قرائت قرآن به وجود آمد توسط اساتیدی همچون شیخ علی محمود و شیخ محمد رفعت گذاشته شد، اما حقیقت آن است که در این میان افراد گمنامی نیز وجود داشته‌اند که گام‌های اول این مسیر را ایشان برداشتند، بزرگانی نظیر شیخ أحمد ندا، شیخ السعودی، شیخ أبوشهبه، شیخ عبده الحامولی و دیگر بزرگانی که به دلیل نبود روزنامه و رسانه‌های ارتباط جمعی در آن زمان از آنان یا کمتر یاد شده و یا هیچ نامی برجای نمانده است.

در واقع روزنامه نگاری از حدود ۶۰ سال قبل به شیوه فعلی در مصر به وجود آمد و ۱۵۰ سال پیش (یعنی زمان زندگی اشخاص فوق‌الذکر) نه روزنامه‌ای در مصر وجود داشت و نه صدا و سیمایی که این افراد را به مردم معرفی نماید، تنها جراید موجود، آن دسته از مطبوعات داخلی بودند

کریم پدیدآورد، یا شیخ زکریا أحمد، شیخ سید درویش، شیخ یوسف المنیلاوی و شیخ محمد عثمان که در مجالس ذکر به خواندن توشیح و مدایح نبوی «ص» همراه با الحان و نغمات و مقامات موسیقی اشتغال می‌ورزیدند.

آن‌چه موجب پیشرفت و درخشش غناء در میان صوفیه بوده است، بی‌شک برپایی مراسم مولودی خوانی و ابتهالات و توشیح در مدح خاندان گرامی پیامبر «ص» بوده است.

فاطمیون مصر که خود را به دخت مکره پیامبر «ص» منتسب می‌دانستند در برپایی جشن‌های مربوط به ولادت پیامبر، مولد امام علی، مولد حضرت فاطمه، و مولد امام حسن و امام حسین^(ع) و مولد مربوط به فرزندان و نوادگان ایشان اهتمام خاصی می‌ورزیدند تا جایی که در احیاء این مراسم و سرودن اشعار و قصائد دینی و نیز ساخت آهنگ برای سروده‌های خود از یکدیگر سبقت می‌گرفتند.

حتی پس از دوران فاطمیون نیز این امر در مصر همچنان ادامه یافت. در حقیقت این مولد و اعیاد باعث شدند تا اهل تصوف به خلق الحان و نغمات جدیدتری بپردازند و گسترش این الحان نویسنده‌گانی را به گردآوری و تدوین متون مربوطه واداشت. از جمله «شیخ محمد بن اسماعیل» که کلیه این توشیح و ابتهالات را به همراه الحان و نغمات مربوطه در کتابی تحت عنوان «سفینه الملک» جمع‌آوری نموده است.

بعدها این نغمات از کشور مصر به سایر کشورهای مجاور نفوذ و گسترش یافت و بدین ترتیب با نغمات و مقاماتی از سرزمین‌های فارس، ترکیه و هند ترکیب گردید. به همین سبب است که امروزه در میان الحان عربی با آهنگ‌هایی روبرو می‌شویم که نمونه آن‌ها در بین آهنگ‌های ایرانی نیز شنیده می‌شود و اهل فن موسیقی بر این نکته اشراف کامل دارند.

سرانجام با گذشت زمان، این نغمات به عرصه تلاوت قرآن نیز تسری یافت و کسانی که با فن تلاوت آشنایی داشته و از هنر موسیقی نیز بهره‌مند بودند این الحان را در تلاوت قرآن به کار برده و روش نوینی را ابداع نمودند.

مجالس تلاوت شیخ أحمد ندا در بحبوحه اوضاع تیره و نا بسامانی که در آن زمان بر کشور مصر حاکم بود، یگانه چراغ روشنی بخش محافل و مجالس مذهبی مردم محسوب می‌گشت. شیخ أحمد ندا زمینه را برای ظهور سایر قاریانی که خواهان قرائت به سبک جدید بودند فراهم نمود. این سبک یعنی تلفیق تلاوت قرآن کریم با الحان و نغمات گوناگون یا به عبارت دیگر آهنگین خواندن قرآن، همان چیزی بود که از نظر علمای آن دوره حرام به شمار می‌آمد و آن را ممنوع می‌دانستند. بدین ترتیب در آن عصر تعداد کسانی که با این شیوه انس داشته و آن را جایز می‌شمردند بسیار اندک بودند و این موضوع هر چند کار شیخ أحمد ندا را دشوارتر می‌کرد، اما او بی‌توجه به این دیدگاه‌ها راه خود را ادامه داد.

سیر تاریخی قرائت قرآن کریم همراه با نغمات و الحان در مصر

سؤال این است که نغمات و الحانی که در قرائت قرآن به کار می‌روند از کجا و چگونه به وجود آمده‌اند؟

این فن، یعنی تلاوت قرآن کریم با استفاده از الحان تا حدود زیادی مدیون طریقت صوفیه است، چرا که یکی از راه‌های رسیدن به خداوند متعال در تفکر صوفیه استفاده از فن غناء بوده و تأثیر به‌سزایی بر قلب‌ها و نفوس داشته، مسأله‌ای که بسیاری از مورخین از ذکر آن غفلت ورزیده و در جای دیگری به دنبال علل این تأثیر عظیم گشته‌اند. این مسئله که حیات صوفیه با غناء و موسیقی توأم بوده قابل انکار نیست. صوفیان در مولد و اعیاد مذهبی به سرودن اشعار و اجرای آن با الحان و مقامات موسیقی می‌پرداختند و از آن‌جا که در بین مردم محبوبیت داشته و از جایگاه خاصی برخوردار بودند، ضمن دخل و تصرف در این الحان، روح و جان آنان را مسخر خویش کردند.

هنگامی که تاریخ زندگی موسیقی‌دانان بزرگ عرب را ورق می‌زنیم، در می‌یابیم که اغلب آن‌ها اوقات خود را در حلقه‌های ذکر صوفیه گذرانیده‌اند. از جمله می‌توان به نام شیخ علی محمود اشاره کرد که سبکی جدید در خواندن موشحات و همچنین قرائت قرآن

مراکز مؤثر در گسترش فن قرائت

نکته دیگری که اشاره به آن ضرورت دارد مراکز هستند که در گسترش و ارتقاء فن قرائت قرآن در مصر نقش داشته و دارند. یکی از این مجموعه‌ها که در زمینه قرائت و علوم قرآنی خدمات بسیاری ارائه نموده جامع الأزهر است.

جامع الأزهر در سال ۳۵۹ هجری قمری به دست یکی از سرداران سپاه مهاجم خلیفه عباسی به نام جوهر صقلی بنا گردید. وی پس از تصرف بندر اسکندریه، مرکز نظامی جدیدی به نام «مدینة القاهرة المعزیه» تأسیس نمود که بعدها به اختصار «قاهره» خوانده شد. در اطراف این مرکز خندقی حفر کردند و دورادور آن یک باروی آجری جهت دفاع برپا ساختند. یک خیابان مرکزی، این محوطه را به دو بخش تقسیم می‌کرد که در سمت شرقی آن برج و بارویی برای سکونت خلیفه بنا شده بود. این سردار محلی را در جنوب مکان سکونت خلیفه برای ادای نماز جماعت برگزید که بعدها به «الأزهر» معروف گردید.

نام الأزهر در واقع اشاره به «زهره» لقب حضرت فاطمه^(ص) می‌باشد. این وجه تسمیه به سبب علاقه وافر فاطمیان به خاندان پیامبر اکرم^(ص) بوده است. از این رو اولین درسی که در جامع الأزهر تدریس شد به نام «الإقتصار» بود که توسط «أبوحنیفه النعمان» در باب فقه شیعه تألیف گردید.

دانشگاه الأزهر علاوه بر وجود تعدادی دانشکده، دارای مؤسسات (معاهد) فراوانی می‌باشد. از جمله این مؤسسات «معهد القرائه» است که شامل یک دوره چهارساله جهت تعلیم قرائت و نغمات قرآنی به پسران جوان می‌باشد. این معهد همچنین دارای یک دوره سه ساله است که طی آن دروس صرف و نحو، تفسیر و حدیث نیز تدریس می‌شود. در این دوره تا حدودی نیز اصول فقه آموزش داده می‌شود.

البته همان‌طور که ذکر شد در مصر مکتب‌خانه‌های متعددی وجود داشته که پیش از شکل‌گیری تشکیلات امروزی الأزهر، طلاب، علوم قرآنی را به طور وسیع در آن‌جا فرا می‌گرفتند و سپس وارد الأزهر می‌شدند. در این مکتب‌خانه‌ها علاوه بر خواندن قرآن، علوم مربوط به آن، نظیر تجوید و اختلاف قرائات نیز تدریس می‌شد. در دوران کنونی مکتب‌خانه‌ها جای خود را به مدارس آموزش قرآن و معهد القرائات داده و هر کس که مایل باشد می‌تواند برای تکمیل دوره‌های آموزشی، تحصیلات خود را تا سطوح عالی‌تر ادامه دهد و پس از آن نیز به دریافت نشان استادی نائل گردد.

گرچه امروزه در مصر مدارس قرائات بسیاری تأسیس گردیده و در این مدارس به حافظان قرآن کریم، قرائات سبعة و عشره و قواعد مربوط به هر یک تدریس می‌شود، اما تجدید ساخت مکتب‌خانه‌ها فکری است که لزوم آن شدیداً احساس می‌گردد.

از دیگر مراکز که قاریان بارها در آن به تلاوت قرآن کریم

که توسط برخی کشورهای بیگانه در مصر به چاپ می‌رسیدند و از اهمیت زیادی برخوردار نبودند، بنابراین به جرأت می‌توان گفت اطلاع چندانی در خصوص زندگی ایشان در دسترس نمی‌باشد.

از میان این افراد شیخ عبده الحامولی از پایه‌گذاران نغمات و الحان عربی است که کار خود را با حضور در مجالس ذکر آغاز نمود و در ادامه به سرودن تواشیح و ابتهالات و قصائد در موالید و جشن‌های دینی پرداخت. وی با صدایی زیبا که از حلاوتی وصف ناپذیر برخوردار بود، چنان بر دل و ذهن شنوندگان تأثیر نهاد که آنان را مدهوش و مسحور هنر خویش ساخت.

در حقیقت او نخستین بانی فن ادای ابتهال و تواشیح به سبک و شیوه امروزی است. ناگفته نماند که وی بارها برضد اشغال‌گران انگلیسی به سرودن شعر و قصیده پرداخت و سروده‌های خود را چنان زیبا و دلنشین می‌خواند که همگان را متأثر می‌ساخت.

یکی دیگر از این افراد شیخ یوسف المنیلاوی از شاگردان شیخ عبده الحامولی بود که در طریق شهرت و مهارت براستاد خود پیشی گرفت. همچنین شیخ سلامه حجازی که قرآن را با لحنی بسیار زیبا و صوتی دل‌انگیز تلاوت می‌نمود. وی در مصر به عنوان یکی از اساتید بلامنامع موسیقی و فن تنغیم مطرح بوده است.

سپس باید به شیخ علی محمود اشاره کرد که به حق یکی از بزرگ‌ترین علمای این فن به‌شمار می‌رود و محمدعبدالوهاب که خود از برجسته‌ترین آهنگ‌سازان و موسیقی‌دانان مصر می‌باشد، در ساخت آهنگ‌های خود از وی اقتباس نموده است. همچنین شیخ سید درویش و شیخ زکریا أحمد که معاصر شیخ علی محمود می‌باشند نیز از بزرگ‌ترین پیشگامان این فن محسوب می‌گردند که به حق جملگی آنان در ایجاد مدارس آموزش این فن تأثیر به‌سزایی داشته‌اند.

در این‌جا لازم است به مدارس قدیمی مصر که در امر آموزش و تعلیم قرائت و حفظ قرآن کریم سهم عمده‌ای داشته‌اند نیز اشاره کنیم. این مدارس یا بهتر بگوییم مکتب‌خانه‌ها به طور دقیق پس از فتوحات اسلامی و پیوستن مصر به جرگه ممالک اسلامی در این کشور تأسیس گردیدند و اولین اماکنی بوده‌اند که در آن‌جا به امور قرآنی اهتمام ورزیده می‌شد.

تعداد این مکتب‌خانه‌ها فراوان است، از جمله شیخ محمد رفعت صاحب مکتب‌خانه بزرگی بود و پس از وی نیز مکتب خانه‌هایی با نام شیخ شعیشع، شیخ مصطفی اسماعیل، شیخ خلیل الحصری، شیخ محمدصدیق المنشاوی و شیخ محمد سلامه تأسیس گردید که همگی از بنیان‌گذاران فنون مرتبط با تلاوت قرآن کریم در مصر بوده‌اند.

وجود این مکتب‌خانه‌ها در پیشرفت فن قرائت و تربیت قراء فراوانی که هر یک به سبکی نو تلاوت می‌نمایند سهم قابل توجه و غیرقابل انکاری داشته است.

خود استاد تمام ملحنین هم عصر خویش گردید.

نکته قابل توجه این است که از زمان شیخ أحمد ندا تا زمان شیخ محمد رفعت قاریان بی‌شماری در این عرصه ظاهر گشته‌اند که هر یک به واسطه هنر خویش این فن را رونق بخشیده‌اند، ولی با کمال تأسف بنا به عللی از قبیل عدم گسترش امکانات صوتی و تصویری و یا امتناع برخی از این افراد از ضبط اصوات خود بر روی صفحات گرامافون که در آن دوره به تازگی اختراع شده بود، اثری از ایشان بر جا نمانده است.

جمع‌بندی

با مروری اجمالی بر تاریخ فن قرائت قرآن کریم در کشور مصر می‌توان آن را به سه دوره تقسیم نمود:

۱. دوره پیش از قرن نوزدهم که این فن مدتی به دلیل از هم‌گسستگی دول یکپارچه عربی - اسلامی دچار رکود گردیده و قبل از آن تاریخ هم مطلب قابل ذکر و مستندی در دسترس نمی‌باشد، مگر مختصری در مورد برخی اشخاص مانند «عثمان بن سعید مصری» ملقب به ورش که راوی امام القرائه «نافع ابن عبدالرحمن بن ابی نعیم» بوده و به سال ۱۱۰ ه. ق در مصر متولد گردیده و در سال ۱۹۷ ه. ق در همان‌جا وفات یافته است. وی به سال ۱۵۵ ه. ق به مدینه سفر کرد تا قرآن را برای نافع قرائت نماید و چند ختم قرآن را نزد وی به اتمام رسانید، سپس به مصر بازگشت و ریاست اقراء آن دیار را بر عهده گرفت و احدی با وی در شناخت تجوید قرآن کریم و علوم عربی هم طراز نبود. وی که از صوتی نیکو بهره‌مند بود، بنا به روایتی بهترین قرائت را از حیث اداء الحروف داشته و کلمات قرآن را چنان بیان می‌کرده که شنونده دچار خستگی و ملال نمی‌شده است.

۲. دوره دوم شامل سال‌های ۱۸۵۰ م تا ۱۹۹۰ م است. این دوره با ظهور شیخ أحمد ندا شروع می‌شود که در واقع بانی قرائت به شیوه جدید است. پس از وی نیز هر قاری‌ای که پا در این صحنه نهاده دارای نبوغ و حرف تازه‌ای در این زمینه بوده است. امثال شیخ علی محمود که غالب هنرنمایی وی در زمینه قرائت موشحات و نیز فن تلحین

البته تخصص اصلی وی در زمینه اجرای تواشیح و ابتهالات بود.

وی بر خلاف سایر قاریان و موشحین برخاسته از خانواده‌ای ثروتمند بود و به دلیل حادثه تلخ و ناگواری که در طفولیت برایش اتفاق افتاده و سبب از دست رفتن بینایی وی گردیده بود جهت فراگیری و حفظ قرآن کریم روانه مکتب گردید. پس از مدتی کوتاه شیخ علی محمود به عنوان یک قاری برجسته پا در این عرصه نهاد، در حالی که ذهنش مملو از الحان و نغمات فراوان و متنوع جهت تلاوت قرآن کریم و علی‌الخصوص اجرای قصائد و تواشیح دینی بود، الحانی که شنوندگان را به وجد و سرور واداشته و ایشان را فارغ از دغدغه‌های زندگی، ساعت‌ها به استماع این صدای ملکوتی مشغول می‌داشت.

تمامی قصائد دینی که در حال حاضر اجرا می‌شود از ساخته‌های این استاد بی‌بدیل بوده و حتی جدیدترین آهنگ‌هایی که توسط سایر اهل فن خلق می‌گردد نیز به گونه‌ای بر پایه اصول و قواعد ابداع شده توسط وی استوار است.

نکته قابل توجه آن که شیخ علی محمود به سبب تمکن مالی و بی‌نیازی از مسائل مادی، هیچ‌گاه در ازای تلاوت قرآن کریم و یا اجرای تواشیح مزدی دریافت ننمود و همواره عاشقانه به هنرنمایی می‌پرداخت.

از آن‌جا که وی در زمینه تلاوت قرآن کریم یارای رقابت با شیخ أحمد ندا را نداشت بیش تر به تواشیح و قصائد دینی رو آورد و در این راه به چنان تبحری دست یافت که آهنگ قصائدش را خود می‌ساخت.

منزل شیخ علی محمود همواره محفل تجمع هنرمندان، ادبا و مشاهیر آن روزگار بود. وی قاریان مبتدی را تشویق نموده و به مردم معرفی می‌کرد. دوتن از شاگردان شیخ که از برجسته‌ترین اعضای گروه وی در اجرای ابتهال و تواشیح به‌شمار می‌آمدند و پس از او به شهرت فراوانی دست یافتند، یکی شیخ طه الفشنی است که پس از استاد خود از موشحین و مبتهلین بزرگ بوده و دیگری شیخ زکریا احمد است که سرآمد آهنگ‌سازان و ملحنین مصر در آغاز قرن بیستم می‌باشد.

البته استاد زکریا احمد در ابتدا قاری قرآن بود اما با استماع صوت شیخ علی محمود به گروه وی ملحق شد و به خواندن قصائد و ابتهالات دینی رو آورد، سپس این حرفه را نیز کنار نهاد و به فن تلحین (آهنگ‌سازی) پرداخت و دیری نپایید که به سبب شایستگی

پرداخته و از نقش مهمی در ترویج این فن شریف برخوردار می‌باشد، مسجد رأس الحسین^(۲) می‌باشد که وجه تسمیه آن بدان سبب است که مدتی سر مبارک حضرت سیدالشهداء^(۳) در این مکان بوده و بعدها به جهت تبرک، مبدل به مسجد عظیمی شده است. قاریان مشهور در مراسم و اعیاد مذهبی و سایر مناسبت‌های مهم، همواره در این مسجد به تلاوت قرآن پرداخته‌اند.

علاوه بر آن‌چه گفته شد، در مصر مؤسسات و سازمان‌هایی نیز تأسیس گردیده که نقش مهمی در جهت پیش‌برد و تعلیم مسائل قرآنی دارند، از جمله مهم‌ترین این مؤسسات «نقابة القراء» یا سندیکای قاریان و حفاظ قرآن کریم می‌باشد که در سال ۱۹۸۳ در مصر بنا شد. مهم‌ترین هدف این سندیکا آن است که تمام حافظان قرآن کریم در سراسر جهان به عضویت این نهاد در آمده و با یک دیگر پیوند داده شوند و هدف دیگر آن، اهتمام به امر حفظ قرآن کریم است.

«نقابة القراء» همه ساله مسابقه‌ای در سطح علمای بزرگ فن تلاوت برگزار می‌نماید، همچنین در شب‌های مبارک قدر در میان حافظانی که به حفظ صحیح آیات موفق شده‌اند مراسم جشنی برگزار نموده و طی آن به نفرات برتر این مسابقه جوایز و هدایایی از سوی مقامات کشوری اهدا می‌شود.

همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد، نیمه دوم قرن نوزدهم و آغاز عصر حاضر، شاهد برپایی نهضت جدیدی در فن موسیقی بوده است. در آن زمان در مصر جایی به نام رادیو برای ضبط سروده‌ها و ابتهالات وجود نداشت و موشحین و مبتهلین اکثر شب‌ها را با اجرای برنامه‌های خویش در بین مردمی که در مساجد و خیمه‌ها حضور می‌یافتند سر می‌کردند. در این ایام دامنه آن برنامه‌ها به حریم فن شریف قرائت قرآن کریم نیز کشیده شد و تا به آن‌جا پیش رفت که مردی معمم به نام شیخ أحمد ندا در این صحنه ظاهر گردید و با صوتی زیبا و لحنی دلنشین به قرائت پرداخت. آن‌چنان که شیوه قرائت وی به سرعت در میان مشتاقان این فن گسترش یافت.

هم‌زمان با دوران حیات شیخ أحمد ندا نابغه ای دیگر پا در این عرصه نهاد. این شیخ نوظهور که نامش علی محمود بود، با بهره مندی از موهبت الهی، هنری جدید به همراه اصول و قوانینی تازه به مردم زمان خویش ارائه نمود.

افزوده شد، ولی متأسفانه تحول چندانی از نظر اجرای مقامات و الحان، در این راستا حاصل نگردیده است. هر یک از قراء فعلی هر چه دارند آمیزه‌ای از الحان و نغماتی است که سابقین این فن مبدع آن بوده‌اند و چیز تازه‌ای در این باب مشاهده نمی‌شود. به هر صورت آرزومندیم که شاهد تغییر و تحولی در روند کنونی قرائت باشیم.

منابع:

کتاب «زندگی شیخ مصطفی اسماعیل»، فصل دوم، نوشته کمال نجمی
 مجله «الدوحه» چاپ امارات متحده عربی ۱۹۸۶
 مجله «المصور» قاهر شماره ۱۹۷۲/۲۱
 کتاب تاریخ هزارساله تعلیمات عالی اسلامی، دانشگاه الأزهر، ترجمه آذرمیدخت مشایخ فریدنی
 مجله «الدوحه» ۱۹۸۶، مقاله «دراسة عن المقرئين...» تألیف محمد السعدنی
 کتاب «تاریخ جامع قرآن کریم»، ص ۱۰۹، اثر ابوعبدالله زنجانی

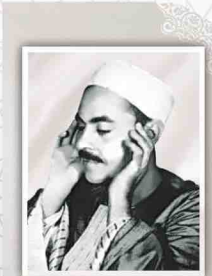
است؛ و یا شیخ محمد رفعت که به طور کلی چارچوب‌ها و معیارهای قبلی را در قرائت قرآن کریم برهم زده و به همین سبب همواره از جانب قراء تنگ نظر و حسود مورد هجمه و انتقاد واقع می‌شده است.

همچنین شیخ مصطفی اسماعیل که آن چه متقدمین و متأخرین همه با هم دارند او یک‌جا دارد، نابغه‌ای بی‌بدیل که بی آن که حتی یک‌بار در جلسهای از جلسات اجرای موسیقی حضور یابد و یا اثری از آثار ملحنین را استماع نماید، الحان و نغمات متنوع و فراوانی را در تلاوت‌های خود خلق نمود. به هر حال این دوره با مرگ نابغه دیگری به نام شیخ عبدالباسط خاتمه می‌یابد. نابغه‌ای که با صدای زیبا و دلنشین خویش تحولی عظیم در میان شنوندگان پدید آورد و عده زیادی از مسلمین جهان را به جاده قرائت قرآن کریم سوق داد و حتی برخی از پیروان سایر ادیان با استماع صوت آسمانی وی به دین مبین اسلام مشرف گردیدند.

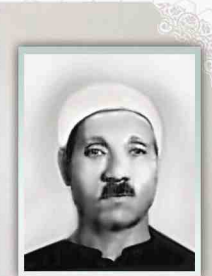
۳. دوره سوم که حدود ۲۲ سال اخیر را در برمی‌گیرد، به نوعی دوره رکود مجدد این فن در کشور مصر است. با وجود آن که در این دوره روز به روز بر تعداد قاریان قرآن

شیخ احمد ندا

شیخ محمد رفعت

شیخ محمد سلامه

شیخ علی محمود

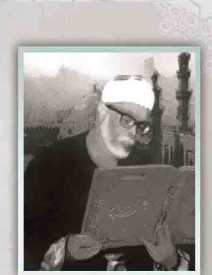
شیخ مصطفی اسماعیل

شیخ محمد صدیق المنشاوی

شیخ عبدالباسط محمد عبدالصمد

شیخ محمود خلیل الحصری

شیخ ابوالعینین شعیخ

شیخ طه الفشنی

پنج اثر فاخر

یکی از اقدامات تأثیرگذار شورای عالی قرآن در چند سال اخیر، تشکیل گروه ملی مدیحه سرایی جهت تولید آثار فاخر است. گروهی متشکل از اساتید و پیشکسوتان مطرح هنر مدیحه سرایی کشور از گروه‌های ثقلین اهواز، کوثر اصفهان، قدر تهران و جامعه قاریان مشهد که می‌توان از آن‌ها به عنوان پایه‌گذاران تواشیح کشور یاد نمود. این گروه در سال ۱۳۸۵ که توسط مقام معظم رهبری سال «پیامبر اعظم (ص)» نام‌گذاری شد، تشکیل و به همین مناسبت و با الهام از فرمایشات معظم‌له، «گروه ملی پیامبر اعظم (ص)» نام گرفت که اولین اثر خود را تحت عنوان «عام الهادی» در همان سال تقدیم جامعه قرآنی نمود و مورد استقبال گسترده قرار گرفت.

گروه ملی پیامبر اعظم (ص) تابع ضرورت‌هایی، به تشخیص و پیشنهاد کارشناسان هنر مدیحه سرایی کشور، زیر نظر شورای عالی قرآن تشکیل گردید. نظر به این که کنترل و هدایت روند تولید اجرای آثار از حیث متن و آهنگ امری ضروری است لذا می‌بایست در جهت الگوسازی و مشخص کردن قالب‌هایی اصیل و استاندارد گامی موثر برداشته می‌شد تا ضمن جلوگیری از انحراف ذائقه مردم و تشویق به استماع نغمه‌های اصیل اسلامی، آثاری مستقل و ابداعاتی همراه با اولویت بندی موضوعی تولید گردد که این مهم در فرآیند تعریف شده در تولید هر اثر، با پیشنهاد موضوع از طرف شورا و تولید اولیه متن و آهنگ توسط مسئول فنی و هنری گروه آقای مهدی دغاغله پس از تأیید شورا و پس از آن تمرین و آماده شدن کار توسط اعضاء گروه انجام می‌شود. از دیگر اهداف تشکیل این گروه می‌توان به تأمین نیاز صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران جهت پخش آثار فاخر در این حوزه اشاره نمود.

معرفی تولیدات گروه ملی پیامبر اعظم (ص)

۱. اثر «عام الهادی» سال ۱۳۸۵ به مناسبت سال پیامبر اعظم (ص)

متن این تواشیح به مناسبت سال پیامبر اعظم عمده‌تاً توسط استاد حاج عباس حزباوی سروده شد (بخشی از متن از آثار احمد شوقی توسط الازهری است). آهنگ سازی آن نیز توسط آقای مهدی دغاغله صورت گرفت. با دکلمه صلوات آغاز می‌شود و در سه مورد تک‌خوانی ابتهال گونه آن، آقایان سعید طوسی، قاسم مقدمی و سید کریم موسوی هنرنمایی کردند. نمایندگان آن در تهران تولید و در ابتدای ماه مبارک رمضان در حضور مقام معظم رهبری اجرا گردید که موجبات اقبال حضار و مسرت حضرت آقا را فراهم کرد. این اثر یکبار در مسابقات بین المللی قرآن نیز اجرا شد.

۲. اثر «عام الانسجام» سال ۱۳۸۶ به مناسبت سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی

متن این تواشیح به مناسبت سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی توسط آقای حزباوی سروده شد و توسط آقای مهدی دغاغله آهنگ سازی گردید. حاوی یک مورد تک‌خوانی است که توسط قاری ممتاز آقای قاسم مقدمی اجرا گردید. این اثر پس از ضبط استودیویی در حضور مقام معظم رهبری اجرا شد.

۳. اثر «حَبَّ الرسول» سال ۱۳۸۸

متن این تواشیح که در مدح وثنای حضرت ختمی مرتبت^(ص) و توسل به آن حضرت می‌باشد توسط آقای حزباوی سروده و توسط آقای دغاغله آهنگ‌سازی شد. حاوی یک مورد تک‌خوانی توسط استاد سعید طوسی است و پس از ضبط استودیویی در حضور مقام معظم رهبری اجرا شد.

۴. اثر «نجم الهدی» سال ۱۳۹۰

این اثر کاری متفاوت به شمار می‌رود. در آن یکی از مداخل معروف و جذاب، با تغییراتی در ساختار همراه شد که آن را متناسب با ذوق ایرانی نموده و اثر بسیار محسوسی را در مستمعین ایجاد می‌کند. ألحان و ملودی‌های اضافه شده لابلای اثر اصلی، همراه با دکلمه ابتدای کار، توسط آقای مهدی دغاغله انجام پذیرفت. تک‌خوانی زیبای آقای سعید طوسی، منطبق با آن چه طه الفشنی مبتهل وقت مصری در اصل این کار اجرا کرده، از نقاط قوت این اثر محسوب می‌شود. این اثر ابتدا در اختتامیه مسابقات بین المللی قرآن و پس از آن در حضور رهبر معظم انقلاب اجرا گردید. متن این اثر تلفیقی از اشعار شمس الدین الازهری و آقای حزباوی است. در اجرای این مدیحه، نفراتی از گروه‌های فلق اصفهان، فجر تهران و الغدیر قم نیز گروه ملی را همراهی کردند.

تولید مناجات «ندای ایمان»

این کار که متن آن در معاونت پژوهش و آموزش شورا با تلفیق آیه ۱۹۳ سوره مبارکه آل عمران، سه بیت شعر عرفانی از عُمّان سامانی (شاعر قرن سیزده) و چند فراز از صحیفه سجادیه تنظیم شد، ویژه پیش از اذان و افطار ماه مبارک رمضان تدارک گردید. این مناجات با اجرای دلنشین استاد سعید طوسی به عنوان تک‌خوان و همراهی گروه سبحان اصفهان با آهنگ‌سازی آقای مجتبی مینوتن تولید شد. در رمضان المبارک سال گذشته، این قطعه زیبا از شبکه‌های مختلف صدا و سیما پخش گردید. این اثر نیز البته این بار توسط گروه‌های منتخب اصفهان (بشارت، فلق و سبحان) در مراسم دیدار قاریان با مقام معظم رهبری (رمضان المبارک ۱۳۸۹) اجرا شد.

طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم در یک نگاه

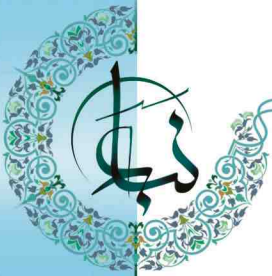
«بحمدالله در این فضایی که در کشور ما، قرآن زیاد رایج شده است و قراء و تلاوت‌گران قرآن زیادند، ما بایستی - یعنی این برادرانی که مسئولین بخش‌های مختلف قرآنی هستند، ان‌شاءالله این کار را انجام بدهند - برای قاری کامل یک حدی بگذاریم؛ هر کسی به این حد رسید، به عنوان یک قاری ممتاز، یا قاری خوب، یا قاری کامل شناخته بشود؛ و همه او را به این عنوان بشناسند. فرض بفرمایید تصدیق معینی، مشخصه‌ای به او داده بشود و به این خصوصیت امتیاز پیدا کند. ممکن است برای شناسایی قاری‌ای که به این حد می‌رسد، لازم باشد که صد جهت رعایت بشود یا اگر صد جهت نباشد - مبالغه باشد - لازم باشد که ده‌ها جهت رعایت بشود؛ این‌ها با دقت رعایت بشود - بدون هیچ اغمازی - کسی که توانست این مرحله را طی بکند، به عنوان یک قاری استاد، قاری ممتاز، قاری برجسته، قاری‌ای که می‌شود او را مطرح کرد و در مجامع جهانی عرضه کرد معرفی کنیم. البته این که می‌گوییم مجامع جهانی، غیر از آن کسانی است که در مسابقات جهانی شرکت می‌کنند؛ او ممکن است به این حد هم نرسیده باشد، لیکن در مسابقات جهانی شرکت کند، مانعی هم ندارد؛ اما به نظر من کسی که به عنوان قاری جمهوری اسلامی معرفی می‌شود، بایستی حتماً سطح معینی را احراز بکند؛ که این به عهده آقایانی است که اساتید قرآند.»

بخشی از فرمایشات مقام معظم رهبری در موضوع تعیین حد قاری کامل

۳ رمضان المبارک ۱۴۱۷ (۲۴ دی‌ماه ۱۳۷۵)

◀ از گذشته، یکی از دغدغه‌ها و مطالبات جامعه قرآنی کشور، ساماندهی و شفاف‌سازی در امر رتبه‌بندی قاریان و مدرسان قرآن بوده که در این طبقه‌بندی، سطوح عناصر قرآنی با توجه به ویژگی‌های علمی و مهارت‌های عملی ضابطه‌مند شود. همچنین در سایه این رتبه‌بندی شفاف و ضابطه‌مند، هر قاری و مدرس قرآن ضمن شناخت توانمندی‌ها و استعدادها، شرايط و مراحل ارتقا به رتبه‌های بالاتر را نیز به خوبی رصد نماید تا در مجموع، رشد و ارتقای قاریان و معلمان عزیز فراهم آید. به تبع آن هم، شرايطی ایجاد گردد تا با الگوسازی و نصاب‌آوری در قرائت، شاهد تولید آثار فاخر در این حوزه باشیم. این مهم در تأکيدات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در تعیین حد قاری کامل، خود را به خوبی نمایان ساخته است. جرقه‌های اولیه اجرای طرحی که پاسخ‌گوی این مطالبه به حق باشد، به سال ۷۶ و ۷۷ برمی‌گردد که پیش‌نویس‌هایی در شورای عالی قرآن تهیه شده بود. مع الوصف، با تلاش‌های وافر و تشکیل جلسات متعدد

جلسه آن در شش ماهه دوم سال ۹۰ تشکیل شد، همچنین برگزاری چند جلسه کمیته‌های زیر گروه این شورا، تصمیماتی در خصوص کم و کیف پیشبرد این طرح در حوزه محتوا و قالب اجرا اتخاذ گردید. در همین راستا با تصویب شورای ارزیابی، آزمون مرحله اول در دو بخش قاریان و مدرسان با دریافت آثار شرکت‌کنندگان برگزار شد. داوطلبان شرکت در این طرح از ۱۸ بهمن ۱۳۹۰ تا ۱۵ فروردین ۱۳۹۱ فرصت یافتند طبق آیین نامه تصویب شده توسط شورای ارزیابی تلاوت مورد درخواست را آماده و به شورای عالی قرآن ارسال نمایند، تا پس از ارزیابی و داوری این آثار، سایر مراحل عملی و نظری، مطابق آیین‌نامه مصوب شورای توسعه فرهنگ قرآنی و تصمیمات شورای ارزیابی، در سال ۹۱ ادامه یابد.

کارشناسی در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور تعیین ساز و کاری جهت ارزیابی و رتبه‌بندی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم و تسهیل تعامل و خدمت‌رسانی دستگاه‌های مختلف به ایشان، آیین‌نامه ضوابط ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم در جلسه نهم شورای توسعه فرهنگ قرآنی در تاریخ ۷ اسفندماه ۱۳۸۹ به تصویب و جهت اجرا به شورای عالی قرآن ابلاغ شد و مقرر گردید هر سال حداقل یک دوره آزمون تخصصی برگزار و به قبول‌شدگان گواهی‌نامه تخصصی قرائت و تدریس قرآن اعطاء شود. مقدمات اجرای طرح ارزیابی در شورای عالی قرآن به عنوان دبیرخانه آن، از اوایل سال ۹۰ با برگزاری جلسات متعدد، آغاز شد تا این حرکت ارزشمند به بهترین وجه ممکن عملی گردد. ثبت نام در طرح با اطلاع رسانی لازم از طریق رسانه های جمعی از ۲۰ مهر آغاز و تا ۲۰ آذر ادامه یافت. در نهایت ۱۰۲۲ نفر شرکت کردند که مدارک ثبت نام ۹۰۲ نفر از ایشان تأیید شد.

حدود ۹۰ درصد ثبت‌نام به صورت اینترنتی و از طریق وب سایت شورای عالی قرآن و حدود ۱۰ درصد نیز به صورت پستی و حضوری انجام گرفت. حدود ۴۰ درصد شرکت‌کنندگان در بخش مدرسان قرائت و ۶۰ درصد در بخش قاریان قرآن ثبت نام کردند که تفکیک جنسیتی داوطلبین شامل حدود ۳۰ درصد بانوان و ۷۰ درصد آقایان می‌باشند.

لازم به ذکر است جهت اطلاع رسانی ثبت نام در این طرح، اخبار و آگهی آن در روزنامه های کثیرالانتشار منتشر و روی خبرگزاری های متعدد قرار گرفت. همچنین تیزر تصویری و صوتی نیز از شبکه های مختلف صدا و سیما پخش شد.

با فعال شدن جلسات شورای ارزیابی قاریان و مدرسان با حضور ۱۱ عضو کارشناس و متخصص قرآنی از ۹ وزارتخانه و نهاد که سه

اعضای شورای ارزیابی

سیدعلی سرابی
دبیر شورای ارزیابی

حجت الاسلام محمدرضا شهیدی پور
نماینده حوزه علمیه قم

دکتر امیر محمود کاشفی
نماینده شورای عالی قرآن

محمد بنیادی
نماینده وزارت آموزش و پرورش

دکتر محمدحسین سعیدیان
نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

دکتر محمدرضا ستوده‌نیا
نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

احمد ابوالقاسمی
نماینده سازمان تبلیغات اسلامی

دکتر کریم دولتی
نماینده سازمان اوقاف و امور خیریه

دکتر احمد زرنگار
نماینده نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها

حجت الاسلام سید مصطفی حسینی
نماینده تشکل‌ها و موسسات قرآنی مردمی

دکتر سعید رحمانی
نماینده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی قرآن
شرکت در طرح ارزیابی

فرآیند گرامی:
در این صفحه می‌توانید در هر نقطه از وضعیت ثبت نام و تکمیل اطلاعات خود جهت شرکت در طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرآن کریم مطلع شوید. شما می‌توانید از طریق صفحه تماس با ما، سوالات و مشکلات خود را مطرح نمایید.
توجه کنید که مراحل ۵ و ۹ مربوط به فاز دوم اجرای طرح می‌باشد که پس از تکمیل اطلاعات خود لازم است بعد از اطلاع رسانی شورای عالی قرآن (شروع فاز دوم) نسبت به تکمیل بقیه مراحل ثبت نام اقدام نمایید. شما سعی کنید هر هفته با مراجعه به این سایت، از اخبار و اطلاعیه های جدید مطلع گردید.

مراحل	وضعیت	توضیحات
1. ثبت نام قاریان (بافت)	✓	برای اینکه بتوانید اطلاعات خود را ارسال، مشاهده و ویرایش نمایید باید در سایت عضو باشید.
2. مشاهده ضوابط آیین نامه	✓	متن کامل آیین نامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی بر روی سایت قرار گرفته است.
3. تکمیل مشخصات فردی	✓	اطلاعات فردی شما باید صحیح و مصدق بر شناسنامه باشد.
4. ارسال عکس پرسنلی	✓	عکس شما باید رسمی باشد و در اندازه مناسب ارسال شود.
5. ارسال مدارک	✓	تصویر کارت ملی و شناسنامه شما باید در اندازه مناسب برای ما ارسال شود.
6. انتخاب گرایش	✓	با توجه به ۸ گرایش موجود، باید ۱ گرایش را انتخاب نمایید.
7. تایید توسط شورا	✓	پس از ثبت نام، از طریق تماس تلفنی یا ایمیل، تاییده عضویت شما به اطلاعات خواهد رسید.
8. ارسال اثر (فاز دوم)	-	قابل تلاوت شما باید با پسوند mp3 باشد. زمان قابل قبول بین 7 الی 10 دقیقه می‌باشد.
9. پرداخت هزینه (فاز دوم)	-	پس از واریز مبلغ تعیین شده، باید اطلاعات قبش را در فرم مربوطه وارد نمایید.

نوعه: لطفا در صورت امکان از مرورگر Firefox استفاده نمایید.

آیین نامه ضوابط ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم

مصوب جلسه نهم شورای توسعه فرهنگ قرآنی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۰۷ شماره ابلاغ به شورای عالی قرآن: دش/۱۳۰۶۵/۸۹، تاریخ ابلاغ: ۱۳۸۹/۱۲/۲۸

ماده ۱- به منظور شناسایی و رتبه‌بندی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم و تسهیل تعامل و خدمت‌رسانی دستگاه‌های مختلف با ایشان، هر سال حداقل یک دوره آزمون تخصصی، به شرح مواد این آیین نامه، برگزار و به قبول شدگان گواهی‌نامه تخصصی قرائت قرآن اعطا می‌شود.

ماده ۲- تعاریف

قاری قرآن: فردی که آیات قرآن مجید را با صوت حسن و با توجه به معنا و رعایت فنون و قواعد تلاوت صحیح بخواند.

مدرس قرائت قرآن: فردی که دارای شایستگی‌ها و توانایی‌های لازم در یکی از سطوح آموزش قرائت قرآن باشد.

ماده ۳- گواهینامه تخصصی قرائت قرآن، به تفکیک در دو گروه قاریان و مدرسان قرائت قرآن، هر یک در چهار سطح، با عناوین و شرایط عمومی و اختصاصی جداول پیوست اعطا خواهد شد. هر گونه بازنگری در مفاد جداول به پیشنهاد شورای مندرج در ماده چهار و تصویب شورای توسعه فرهنگ قرآنی انجام می‌شود.

ماده ۴- به منظور تصویب ضوابط علمی و دستورالعمل‌های اجرایی و نظارت بر نحوه احراز شرایط و برگزاری آزمون‌ها، «شورای ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن» متشکل از ۱۱ نفر از کارشناسان و متخصصان قرآنی، به شرح ذیل تشکیل می‌شود:

۱. پنج نفر استاد برجسته آموزش قرائت قرآن (با معرفی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه، وزیر آموزش و پرورش و رئیس شورای عالی قرآن صدا و سیما - هر کدام یک نفر)

۲. سه نفر استاد تفسیر و علوم قرآنی - ترجیحاً قاری قرآن (با معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، مدیریت حوزه علمیه قم و نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - هر کدام یک نفر)

۳. یک نفر صاحب‌نظر در بهداشت صدا و حنجره (با معرفی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)

۴. یک نفر حافظ ممتاز و قاری قرآن (با معرفی اتحادیه تشکل‌ها و مؤسسات قرآنی مردمی کشور)

۵. دبیر شورا - با انتخاب رئیس شورای عالی قرآن صدا و سیما

تبصره ۱- عضویت اعضای بندهای ۱ تا ۴ برای مدت سه سال خواهد بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۲- رئیس شورا از بین اعضا و با رأی آنان برای مدت سه سال انتخاب و مصوبات شورا با امضای رئیس ابلاغ می‌شود.

تبصره ۳- دبیرخانه شورا در شورای عالی قرآن صدا و سیما استقرار یافته و موظف به اجرای مصوبات شورا می‌باشد.

تبصره ۴- گواهی‌نامه تخصصی قرائت قرآن کریم با امضای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس شورای عالی قرآن صدا و سیما صادر خواهد شد.

ماده ۵- دارندگان گواهینامه تخصصی قرائت قرآن کریم، از کلیه مزایای درجات یک تا چهار هنری، موضوع مصوبه جلسه ۵۶۹ و ۴۷۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی برخوردار خواهند شد.

ماده ۶- این آیین‌نامه در ۶ ماده و ۴ تبصره در جلسه نهم مورخ ۸۹/۱۲/۷ شورای توسعه فرهنگ قرآنی به تصویب رسید و پس از ابلاغ لازم‌الاجراست.

جدول شماره ۱: شرایط عمومی ارزیابی و طبقه‌بندی قاریان و مدرسان قرآن کریم

(پیوست آیین‌نامه ضوابط ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم - مصوب جلسه نهم شورای توسعه فرهنگ قرآنی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۷)

ردیف	شرایط عمومی و صلاحیت‌های فردی
۱	تابعیت ایرانی
۲	اعتقاد به دین مبین اسلام و التزام عملی به احکام نورانی آن
۳	اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه، قانون اساسی و نظام جمهوری اسلامی
۴	رعایت اخلاق اسلامی و شئون اهل قرآن در گفتار، رفتار، پوشش و آرایش ظاهری
۵	عدم سابقه محکومیت کیفری مؤثر، اعتیاد به مواد مخدر و مفسد اخلاقی و مالی (مگر اینکه توبه و شایستگی آنها احراز شود).
۶	عدم وابستگی و هواداری از احزاب، سازمان‌ها و گروه‌های غیرقانونی و منحرف

* جدول شرایط عمومی متقاضیان غیرایرانی با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط، متناسب با کلیات جدول فوق، توسط شورای ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن تعیین می‌شود.

** شورای ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن موظف است در صورت از دست دادن هر یک از صلاحیت‌های عمومی مندرج در جدول شماره یک، نسبت به لغو اعتبار گواهینامه فرد مورد نظر و اعلام آن به مراجع مربوط اقدام نماید.

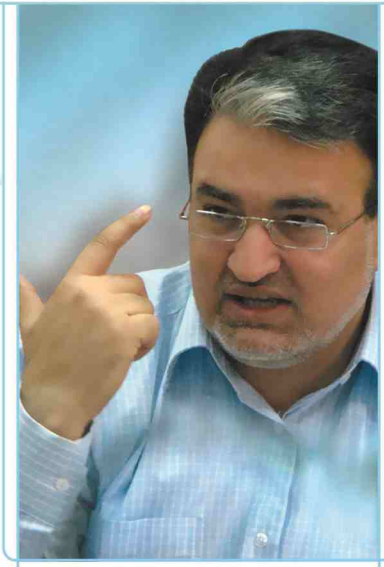

جدول شماره ۲: شرایط اختصاصی ارزیابی و طبقه‌بندی قاریان قرآن کریم (پیوست آیین‌نامه ضوابط ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم - مصوب جلسه نهم شورای توسعه فرهنگ قرآنی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۷)

رتبه	عنوان	قاری درجه ۱	قاری درجه ۲	قاری درجه ۳	قاری درجه ۴
		استاد قرائت قرآن	قاری ممتاز	قاری برگزیده	قاری
عملی	۱	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم با لحنی دلنشین و هماهنگ با معانی آیات	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم با لحنی دلنشین	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم	توانایی تلاوت مرتل آیات قرآن کریم (بدون اغلاط اعرابی و تجویدی)
	۲	کسب حداقل هشتاد و پنج درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	کسب حداقل هشتاد درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	کسب حداقل هفتاد و پنج درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	کسب حداقل هفتاد درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت
	۳	توانایی تلاوت قطعات قرآنی منتخب مجموعاً در حد سه جزء از حفظ و استفاده مناسب از آیات در مناسبت ها و مجالس مختلف	توانایی تلاوت قطعات قرآنی منتخب مجموعاً در حد دو جزء از حفظ و استفاده مناسب از آیات در مناسبت ها و مجالس مختلف	توانایی تلاوت قطعات قرآنی منتخب مجموعاً در حد یک جزء از حفظ و استفاده مناسب از آیات در مناسبت ها و مجالس مختلف	توانایی ارائه تلاوت تحقیق قطعات منتخب از حفظ، مجموعاً در حد نیم جزء
	۴	کسب حداقل نود درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن	کسب حداقل هفتاد درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن	کسب حداقل پنجاه درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن	—
	۵	توانایی استفاده هنرمندانه و صحیح از وقف، وصل و ابتدا در بیان دقیق معانی آیات از روی مصحف بدون علامت وقف	اجرای صحیح وقف، وصل و ابتدا در تلاوت از روی مصحف بدون علائم وقف	اجرای صحیح وقف، وصل و ابتدا در تلاوت از روی مصحف	اجرای صحیح وقف، وصل و ابتدا در تلاوت از روی مصحف
	۶	عربیت، فصاحت و پرهیز از اسراع و ابطاء و نداشتن تکلف در اداء حروف و کلمات و قواعد تجوید همانند قرائت قاریان برجسته عرب	عربیت، فصاحت و پرهیز از اسراع و ابطاء و نداشتن تکلف در اداء حروف و کلمات و قواعد تجوید	فصاحت و نداشتن تکلف در اداء حروف و کلمات و قواعد تجوید	فصاحت و نداشتن تکلف در اداء حروف و کلمات و قواعد تجوید
	۷	توانایی ارائه تلاوت‌های کوتاه (زیر ۵ دقیقه) و تلاوت طولانی همراه با استمرار کیفیت (حداقل سی دقیقه) دقیق	توانایی ارائه تلاوت‌های کوتاه (زیر ۵ دقیقه) و تلاوت طولانی همراه با استمرار کیفیت (حداقل بیست دقیقه) دقیق	—	—
نظری	۸	دارا بودن سبک مستقل و تأثیرگذار در قرائت به معنای اجرای لحن‌های قرآنی، بدون تقلید در شخصیت صوت، همراه با نوآوری‌هایی در لحن	ارائه تلاوتی موزون و منسجم همراه با اجرای لحن‌های ترکیبی بدون تقلید در شخصیت صوت	ارائه تلاوتی موزون و منسجم	ارائه تلاوتی موزون و منسجم
	۱	آشنایی با ترجمه و مفردات قرآن کریم	درک معنای آیات قرآن کریم	درک معنای آیات قرآن کریم (غیر از عبارات و آیات مشکل)	درک معنای آیات قرآن کریم (در حد کلمات و عبارات پرکاربرد)
	۲	آشنایی با مفاهیم، اصطلاحات و قواعد دانش قرائت (تجوید، وقف و ابتدا، صوت و لحن)	آشنایی با اصطلاحات و قواعد دانش قرائت (تجوید، وقف و ابتدا، صوت و لحن)	آشنایی با مبانی عمومی از مباحث نظری قرائت (تجوید، وقف و ابتدا، صوت و لحن)	داشتن اطلاعات عمومی از مباحث نظری قرائت (تجوید، وقف و ابتدا، صوت و لحن)
	۳	آشنایی با اصول قرائت سببه و توانایی تلاوت به حداقل دو قرائت رایج	آشنایی با مباحث عمومی قرائت و طرق اصلی قرائت حفص (شاطبیه و مصباح)	—	—
	۴	آشنایی با تفسیر آیات محفوظه	آشنایی با تفسیر آیات محفوظه	آشنایی با تفسیر آیات محفوظه	آشنایی با تفسیر آیات محفوظه
	۵	آشنایی با مباحث عمومی علوم قرآنی	آشنایی با مباحث عمومی علوم قرآنی	آشنایی با کلیات علوم قرآن	—
	۶	آشنایی با مباحث عمومی صرف و نحو عربی	آشنایی با مباحث عمومی صرف و نحو عربی	آشنایی مقدماتی با صرف و نحو عربی	—
۷	آشنایی با آداب تلاوت قرآن	آشنایی با آداب تلاوت قرآن	آشنایی با آداب تلاوت قرآن	آشنایی با آداب تلاوت قرآن	

جدول شماره ۳: شرایط اختصاصی ارزیابی و طبقه‌بندی مدرسان قرآن کریم (بیوست آیین‌نامه ضوابط ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم مصوب جلسه نهم شورای توسعه فرهنگ قرآنی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۷)

رتبه	عنوان	درجه یک		درجه دو		درجه سه		درجه چهار
		استاد تعلیم قرائت قرآن (گرایش تنغیم)	استاد تعلیم قرائت قرآن (گرایش قرائات)	مدرس قرائت قرآن (گرایش تنغیم)	مدرس قرائت قرآن (گرایش تجوید و وقف و ابتدا)	معلم قرائت قرآن	معلم روش تدریس قرآن	
عملی	۱	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم با لحنی دلنشین و هماهنگ با معانی آیات	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم با لحنی دلنشین	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم	تسلط بر تلاوت مرتل آیات قرآن کریم (بدون اغلاط اعرابی و تجویدی)	توانایی تلاوت آموزشی قرآن کریم	
	۲	کسب حداقل هفتاد و پنج درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	کسب حداقل هفتاد و پنج درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	کسب حداقل هفتاد و پنج درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	کسب حداقل هفتاد و پنج درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	کسب حداقل هفتاد و پنج درصد نمره آزمون تخصصی تلاوت	تسلط بر تلاوت آموزشی قرآن کریم	—
	۳	کسب حداقل هفتاد درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن کریم	کسب حداقل هفتاد درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن کریم	کسب حداقل شصت درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن کریم	کسب حداقل شصت درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن کریم	کسب حداقل پنجاه درصد نمره آزمون حفظ اجمالی کل قرآن کریم	—	—
	۴	توانایی اجرای آموزشی و تحلیل نعمات، ترکیب، انتقال و ظرایف لحنی	ارائه تلاوتی و موزون و منسجم	توانایی اجرای آموزشی نعمات، ترکیب و انتقال صحیح آن‌ها	ارائه تلاوتی و موزون و منسجم	—	—	—
	۵	توانایی تلاوت به قرائات نافع (ورش) و حمزه (خلف)	توانایی تلاوت به قرائات سبعة	—	توانایی تلاوت به قرائات نافع (ورش) و حمزه (خلف)	—	توانایی تدریس موفق در دوره‌های تربیت معلم درجه چهار تلاوت قرآن	—
	۶	توانایی تدریس موفق در دوره‌های تربیت معلم درجه دو تلاوت قرآن	توانایی تدریس موفق در دوره‌های تربیت معلم درجه سه تلاوت قرآن	توانایی تدریس موفق در دوره‌های تربیت معلم درجه سه تلاوت قرآن	توانایی تدریس موفق در دوره‌های تربیت معلم درجه سه تلاوت قرآن	توانایی تدریس موفق در دوره‌های تربیت معلم درجه سه تلاوت قرآن	داشتن حداقل سه سال سابقه آموزش عمومی قرآن کریم	توانایی تدریس موفق برای گروه‌های مختلف
	۷	داشتن حداقل ده سال سابقه آموزش تلاوت قرآن کریم	داشتن حداقل شش سال سابقه آموزش تلاوت قرآن کریم	داشتن حداقل شش سال سابقه آموزش تلاوت قرآن کریم	داشتن حداقل سه سال سابقه آموزش تلاوت قرآن کریم	داشتن حداقل سه سال سابقه آموزش تلاوت قرآن کریم	—	داشتن حداقل یک سال سابقه تدریس (پنج دوره)
	۸	ارائه یک اثر تحقیقی آموزشی (صوتی، تصویری یا مکتوب)	ارائه یک اثر آموزشی (صوتی، تصویری یا مکتوب)	—	—	—	—	—
	نظری	۱	آشنایی با ترجمه و مفردات قرآن کریم	آشنایی با ترجمه و مفردات قرآن کریم	آشنایی با ترجمه و مفردات قرآن کریم	آشنایی با ترجمه و مفردات قرآن کریم	درک معنای آیات قرآن کریم	درک معنای آیات قرآن کریم (در حد کلمات و عبارات پرکاربرد)
		۲	آشنایی تخصصی با مباحث نظری تجوید و آواشناسی	آشنایی تخصصی با مباحث نظری تجوید و آواشناسی	آشنایی تخصصی با مباحث نظری تجوید و آواشناسی	آشنایی تخصصی با مباحث نظری تجوید و آواشناسی	آشنایی با مباحث نظری تجوید	آشنایی با تجوید عمومی تلاوت قرآن کریم
		۳	آشنایی با مبانی و مباحث دانش وقف و ابتدا	آشنایی با مبانی و مباحث دانش وقف و ابتدا	آشنایی با مبانی و مباحث دانش وقف و ابتدا	آشنایی با مبانی و مباحث دانش وقف و ابتدا	آشنایی با مباحث نظری وقف و ابتدا	—
		۴	آشنایی با مباحث تخصصی لحن و تنغیم	آشنایی با مباحث تخصصی لحن و تنغیم	آشنایی با مباحث تخصصی لحن و تنغیم	آشنایی با مباحث تخصصی لحن و تنغیم	آشنایی با مباحث عمومی لحن و تنغیم	—
		۵	آشنایی با مبانی فیزیک صدا	آشنایی با مبانی فیزیک صدا	آشنایی با مبانی فیزیک صدا	آشنایی با مبانی فیزیک صدا	آشنایی با مبانی فیزیک صدا	—
۶		آشنایی با اصول قرائت سبعة	تسلط بر اصول قرائت سبعة و آشنایی با سایر قرائات	آشنایی با اصول قرائت سبعة	آشنایی با اصول قرائت سبعة	آشنایی با مباحث عمومی قرائات و طرق اصلی قرائت حفص (شاطبیه و مصباح)	—	
۷		آشنایی با خلاصه تفسیر آیات قرآن کریم	آشنایی با تفسیر آیات منتخب (مجموعاً در حد سه جزء)	آشنایی با تفسیر آیات منتخب (مجموعاً در حد دو جزء)	آشنایی با تفسیر آیات منتخب (مجموعاً در حد دو جزء)	آشنایی با تفسیر آیات منتخب (مجموعاً در حد دو جزء)	آشنایی با تفسیر آیات منتخب (مجموعاً در حد یک جزء)	
۸		آشنایی با تاریخ قرآن و مباحث عمومی علوم قرآنی	آشنایی با تاریخ قرآن و مباحث عمومی علوم قرآنی	آشنایی با تاریخ قرآن و مباحث عمومی علوم قرآنی	آشنایی با تاریخ قرآن و مباحث عمومی علوم قرآنی	آشنایی با مباحث عمومی علوم قرآنی	آشنایی با کلیات علوم قرآنی	
۹		آشنایی عمومی با رسم و ضبط قرآن کریم	آشنایی عمومی با رسم و ضبط قرآن کریم	آشنایی عمومی با رسم و ضبط قرآن کریم	آشنایی عمومی با رسم و ضبط قرآن کریم	آشنایی عمومی با رسم و ضبط قرآن کریم	آشنایی عمومی با رسم و ضبط قرآن کریم	
۱۰		آشنایی با صرف و اعراب القرآن	تسلط بر مباحث صرف و نحو عربی و اعراب القرآن	آشنایی با مباحث صرف و نحو عربی و اعراب القرآن	آشنایی با مباحث صرف و نحو عربی و اعراب القرآن	آشنایی با مباحث عمومی صرف و نحو عربی	—	
۱۱	آشنایی با آداب تلاوت و تعلیم قرآن کریم	آشنایی با آداب تلاوت و تعلیم قرآن کریم	آشنایی با آداب تلاوت و تعلیم قرآن کریم	آشنایی با آداب تلاوت و تعلیم قرآن کریم	آشنایی با آداب تلاوت و تعلیم قرآن کریم	آشنایی با آداب تلاوت و تعلیم قرآن کریم		
۱۲	آشنایی تحلیلی با برنامه‌های آموزش تلاوت قرآن کریم	آشنایی تحلیلی با برنامه‌های آموزش تلاوت قرآن کریم	آشنایی تحلیلی با برنامه‌های آموزش تلاوت قرآن کریم	آشنایی تحلیلی با برنامه‌های آموزش تلاوت قرآن کریم	آشنایی با برنامه‌های آموزش عمومی قرآن (در یکی از دو گرایش روخوانی، روانخوانی و فصیح‌خوانی یا آموزش نونهالان)	—		
۱۳	—	—	—	—	—	—	آشنایی با مبانی و روش‌های کلاس داری (فن معلمی)	

استاد غلامرضا شاهمیوه اصفهانی درباره این طرح می‌گوید

تعیین مراتب هر یک از عناصر جامعه قرآنی مهم‌ترین مشخصه این طرح است

◀ به طور کلی برای دستیابی به موفقیتی پایدار در هر بخشی از شئون اعم از سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و یا اجتماعی، زیرساخت‌هایی مورد نیاز است که باید ایجاد شود تا مجریان مربوطه در آن بخش بتوانند بر آن اساس عملکردی موفق و مستمر داشته باشند، یقیناً بخشی از این زیرساخت‌ها می‌تواند طراحی تشکیلات یا نهادهای کارآمد، قوانین و مقررات مورد نیاز و بودجه و امکانات مالی مکفی باشد. این که از موفقیت پایدار سخن می‌گوییم بدین معناست که گاه ممکن است بدون وجود زیرساخت‌های لازم و بدون بهره‌مندی از یک نظام توانمند فرهنگی که بیشتر مورد نظر همین بخش است هم موفقیت‌هایی حاصل آید. این موفقیت‌ها بیشتر ثمره استعدادهای افراد و تک‌چهره‌ها بوده است.

علی‌رغم توفیقات نسبی که در سه دهه گذشته در عرصه‌های گوناگون تلاوت، حفظ، تولید آثار قرآنی و نیز آموزش به دست آمده، اما هیچ یک از این توفیقات، ثمره بهره‌مندی از یک نظام هدفمند و هوشمند و زایش‌گر نبوده است. حتی همین امروز هم به درستی برای اهالی قرآن متولی اصلی فعالیت‌های قرآنی کشور مشخص نیست. گرچه گام‌های بسیار خوبی در این یکی دو سال اخیر برداشته شده، اما تا تحقق کامل این نظام فاصله زیادی داریم. بی‌تردید یکی از مواردی که در تحقق این مسئله نقش اساسی دارد، اولاً شناخت کامل از ظرفیت‌های عناصری است که می‌توانند نقش اصلی را در ایجاد و تداوم این نظام پویا بر عهده بگیرند و سپس تعیین جایگاه و مراتب هر یک از آنان در این نظام است. طرح مورد اشاره از این نظر که هم به این شناخت کمک خواهد کرد و هم متناسب با زحمت و لیاقت هر کس جایگاه او را مشخص خواهد نمود و البته این موضوع در مسایل انگیزشی عناصر جامعه قرآنی تأثیر فراوانی خواهد داشت، طرح بسیار مهم و با ارزشی است.

رصد مستمر نقطه نظرات جامعه قرآنی و حرکت بر اساس واقعیت‌ها

البته این طرح حاصل نظرات و افکار جمعی از افراد خبره و کارشناس بوده است. گرچه می‌توانست ترکیب افراد کامل‌تر هم باشد، زیرا صاحب‌نظران دیگری هم در سطح کشور وجود داشتند که واقعاً نظریه پرداز هستند و بهتر بود در اثناء تدوین و تهیه طرح حتی به صورت موقت از وجود ایشان استفاده می‌شد اما با این وجود به نظر بنده چون جمع کارشناسان اولیه به خوبی از چالش‌های مربوطه به اجراء طرح آگاهی داشته‌اند و بر اساس کاستی‌ها و اشکالاتی که در جامعه قرآنی وجود داشته اقدام به تدوین و ارایه این طرح نموده‌اند، یقیناً در مورد نحوه اجرای آن هم پیشنهادات و نظراتی ارایه کرده‌اند که بنده از آن بی‌اطلاعم؛ لذا به اعتقاد من ممکن است ارایه پیشنهاد در حال حاضر و بدون توجه به شرح مذاکراتی که در مدت زمان نسبتاً طولانی تهیه طرح وجود داشته است کمی به بیراهه رفتن باشد ولی در عین حال معتقدم در روند اجرایی طرح ممکن است اشکالاتی به وجود آید که لازم است دست اندرکاران، نسبت به مسایل حادث انعطاف لازم را داشته باشند؛ لذا همان‌گونه که مثلاً در صدا و سیما ما مرکزی برای افکار سنجی مخاطبان وجود دارد و دائماً این نظرات رصد می‌شود و در برنامه‌سازی‌ها و جهت‌گیری‌ها از آن استفاده می‌شود، مجریان طرح ارزیابی هم باید در پروسه اجرای طرح به نظرات جامعه قرآنی توجه کرده و به آن احترام بگذارند. البته این حرف به معنای آن نیست که از اهداف و اصول اولیه طرح عدول شود. اما شناخت واقعیت‌های موجود در جامعه قرآنی، توجه به بازخورد نظرات اساتید، کارشناسان و قاریان می‌تواند طرح را به نحو مطلوب‌تری به پیش ببرد.

از ابعاد مختلف طرح ارزیابی، ابهام زدایی شود

و اما چند نکته مهم: اولاً این که هنوز ابعاد این طرح به درستی برای عناصر جامعه قرآنی مشخص نشده و معلوم نیست که مثلاً فردی که برای ارزیابی ثبت نام می‌کند و سختی‌های آماده سازی را پشت سر می‌گذارد، پس از قبولی از چه مزایا و

اول را در مسابقات معتبر بین المللی کسب کرده‌اند اما آن‌چنان در معرض خواست مردم نیستند و به جز دعوت در برنامه‌های رسمی و افتتاحیه یا اختتامیه‌ها که تلاوت قرآن در آن‌ها بیش‌تر جنبه تشریفاتی دارد، در محافل مردمی اثری از آنان نیست. اما در عین حال برخی از قراء هستند که به دلیل ارایه تلاوت‌های جذاب حتی بدون داشتن رتبه‌های بین‌المللی، مرتباً برای تلاوت در محافل مختلف دعوت می‌شوند.

ثالثاً به نظر می‌رسد در طرح طبقه‌بندی، می‌بایست ملاک‌هایی که از اصالت و ارزش بیش‌تری برخوردار است، جهت تمایز افراد در نظر گرفته شود. برای مثال ممکن است فردی در یک مقطع

زمانی بنابر هر دلیلی چه شایستگی خودش بوده و چه شانس‌هایی که همه ما می‌دانیم در مسابقات قرآن وجود دارد و در طی این سال‌ها برخی از قاریان از آن بهره‌مند شده‌اند، به کسب رتبه ممتازی نایل آمده باشند که البته باید در جای خود مورد توجه قرار گیرد اما این همه چیز نیست، بلکه بارها دیده‌ایم برخی از این افراد پس از کسب این رتبه به یک‌باره از صحنه محو شده‌اند و دیگر نه در عرصه تلاوت و حفظ و نه در تعلیم و آموزش اثری

از آنان نیست. پس باید علاوه بر رتبه‌های حاصله در مسابقات ملاک‌های دیگری هم در عملکرد اشخاص تعیین کننده باشد تا واقعاً هر کس در این نظام متناسب با لیاقت، فعالیت و زحمات خود به آن‌چه استحقاقش را دارد برسد.

رابعاً در بحث ارزیابی و جمعی که قرار است افراد را مورد ارزیابی و داوری قرار دهند هم به اعتقاد من باید از بهترین‌های هر بخش که در عین حال مورد پذیرش عموم جامعه قرآنی هستند استفاده شود تا افراد حاضر در طرح با طیب خاطر و رضایت قلبی، قضاوت و داوری آنان را نسبت به خود پذیرا باشند. این موضوع اگر به درستی مورد توجه متولیان امر قرار نگیرد می‌تواند به اصل طرح آسیب برساند.

امتیازاتی برخوردار می‌شود؟ برای نمونه آیا کسی که حایز رتبه قاری درجه یک یا دو می‌شود می‌تواند از مدرک معادل استفاده نموده و در ادارات یا مراکز آموزشی استخدام شود؟ خود این موضوع می‌تواند در اقبال عمومی به طرح تأثیر بسیار زیادی داشته باشد. زیرا با توجه به مواد امتحانی تعریف شده برای هر سطح، افراد باید تلاش فراوانی از خود نشان دهند تا به مدارج بالای طرح دست یابند پس لابد باید امتیازات و منافی چه به لحاظ معنوی و چه مادی در کنار آن وجود داشته باشد تا انگیزه‌های لازم را در آنان ایجاد کند. این‌ها مسایلی است که تا حدودی هنوز مبهم است و به درستی تبیین نشده است.

ثانیاً چالش بسیار مهمی که هم اکنون بر سر راه این طرح وجود دارد و البته با مسئله قبلی هم بی‌ارتباط نیست، این است که در حال حاضر در جامعه ما واقعیتی در جریان است که فارغ از این طبقه بندی هاست و می‌تواند کماکان حتی با وجود اجرای طرح نیز ادامه داشته باشد به این معنا که در ادامه این امکان وجود دارد که گرایش مردم به یک قاری یا مدرس که در طرح ثبت نام نموده و یا از نگاه طرح دارای رتبه بالایی

نیست بسیار بیش‌تر از کسانی باشد که حایز رتبه‌های ممتاز در طرح طبقه‌بندی می‌شوند. بدیهی است در چنین شرایطی قاری درجه یک یا دو از نظر طرح، عملاً کارایی ندارد و همچنان دعوت‌ها از همان افرادی به عمل می‌آید که از نگاه مردم برتر هستند. لذا این امکان وجود دارد که در برهه‌ای از زمان این دو جریان، یعنی جریان مردمی و جریان رسمی از هم فاصله گرفته و حتی در تعارض قرار گیرند. این‌جاست که باید از هم اکنون تمهیداتی اندیشید که این اتفاق روی ندهد؛ لذا توجه به معیارهایی که خواست عمومی را هم در برگیرد، بسیار راهگشا خواهد بود. مثالی عملی که هم اکنون مصادیق زیادی از آن در جامعه وجود دارد این است که طی سال‌های گذشته ما قاریان زیادی داشته‌ایم که مقام

به نظر می‌رسد در طرح طبقه‌بندی، می‌بایست ملاک‌هایی که از اصالت و ارزش بیش‌تری برخوردار است، جهت تمایز افراد در نظر گرفته شود.

اجرای طرح ارزیابی، حرکت به سوی ارتقای معلومات و مهارت‌های علمی و نظری قاریان و مدرسان

استاد سیدجواد سادات فاطمی

◀ اهمیت اجرای این طرح با توجه به صیغه علم قرائت قرآن و این که قرائت قرآن از علوم قدیمی و مقدس است از ارزش زیادی برخوردار است.

از گذشته بسیاری از دوستان که در حوزه قرائت و تدریس ورود کردند به دنبال مدرک دانشگاهی نبودند لذا اگر با اجرای این طرح، معادل‌سازی مدرک و درجه اعمال شود، امکان بهره‌مندی این عده نیز فراهم می‌شود.

از سویی دیگر، خود این سطح‌بندی موجب می‌شود تا قاریان و مدرسان قرآنی ملاک خوبی برای شناخت سطح کیفی خود داشته باشند و نسبت به ارتقای معلومات و مهارت‌های علمی و نظری خود تلاش کنند.

لازم است اجرای این طرح در حد امکان به صورت متمرکز اجرا شود. مهم‌تر این‌که این طرح با همراهی اساتیدی که از لحاظ علمی، فنی و اخلاقی در جامعه قرآنی نمونه هستند قرین باشد که این موضوع یعنی بهره‌مندی طرح ارزیابی از اساتید ذی صلاح، راه را برای اجرای مطلوب آن هموار می‌سازد.

با توجه به این که طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم برای اولین بار اجرا می‌شود ممکن است دارای اشکالات و نقایصی باشد که این امر مستلزم آن است تا هم مجریان این طرح و هم کسانی که مخاطب آن هستند منعطف‌تر و با سعه صدر با چالش‌ها و مشکلات احتمالی پیش رو برخورد کنند.

اجرای طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن، فضای ایدآل رقابت را ایجاد می‌کند

استاد ابوالقاسمی

◀ در حال حاضر تنها مجرای شناخت قاریان ممتاز قرآن، مسابقات قرآن است. به نظر می‌رسد که اکتفا به این روش و ارزیابی قاریان با چند تلاوت کوتاه، منطقی نباشد. رسالت مسابقات قرآن شاید از لحاظ تعیین نفرات برتر در مقطعی مورد توجه و مقبول باشد ولی یکی از آسیب‌های جدی آن هدر رفتن استعدادهای خوب دیگر قراء است. من به عینه در مسابقات قرآن شاهد بوده‌ام که قاریان خوب با ظرفیت‌های بالا در مسابقات شرکت می‌کنند ولی فقط به علت عدم کسب رتبه‌های اول تا سوم رها می‌شوند و توانمندی، استعداد و ظرفیت این قاریان نادیده گرفته می‌شود. یکی از فواید برگزاری طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن، جامعیت آن در پوشش دادن قاریان مستعد سراسر کشور است، در فضایی عاری از اضطراب‌ها و دغدغه‌های مسابقات. از این رو به نظر می‌رسد که این طرح چشم‌انداز روشنی را برای جامعه قرآنی کشورمان رقم بزند. توجه به معنا در خواندن قرآن، آن طور که شأن قرآن است می‌بایست هدف هر قاری باشد که این مهم نیز در این طرح دیده شده است. یعنی همان تلات معناگرا. شاید تا الان تعریف یک قاری فقط منحصر به کسی می‌شد که صوت و لحن ممتازی داشته باشد، در صورتی که تلاوت قرآن ابعاد و حوزه‌های گسترده نظری و حتی عملی دیگری هم دارد که قاریان در آن حوزه‌ها باید توانمند شوند. یکی از نکات حائز اهمیت و توجه در اجرای این طرح، داوری آن است. شرکت کنندگان در این طرح تلاوت‌های خود را در زمان مفیدتر و در چند نوبت ارائه می‌کنند که این امر باعث می‌شود تا قضاوت تلاوت‌ها با دقت بیشتری صورت پذیرد. به نظر بنده داوری و قضاوت در این طرح هم نباید صرفاً توسط کسانی صورت گیرد که خودشان از لحاظ اجرای فنی تلاوت در بالاترین سطح باشند، چون امر قضاوت و نکته‌سنجی در تلاوت کاملاً با اجرای فنی تلاوت فرق می‌کند. امر داوری و قضاوت کاملاً تجربی بوده و البته اگر علم و آگاهی همراه با اجرای فنی تلاوت جمع شود، ایده آل تر خواهد بود. حضور قابل قبول قاریان و مدرسان سراسر کشور در این طرح باعث شد تا فراتر از آنچه که فکر می‌کردیم، به آینده طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم امیدوار باشیم. پیشنهاد بنده به قاریان جوان کشور این است که اگر در اولین دوره این طرح شرکت نکرده‌اند، حتماً در دوره‌های بعدی حضور پیدا کنند و با ارزیابی خود در این آزمون، نسبت به سطح تلاوت‌شان شناخت بیشتری پیدا کنند تا روز به روز شاهد رشد فزاینده سطح فنی تلاوت قاریان کشورمان باشیم.

راهکارهای تربیت ۱۰ میلیون حافظ قرآن چیست؟

«یکی از چیزهایی که می‌تواند تدبیر در قرآن را به ما ارزانی بدارد، حفظ قرآن است. ما حافظ قرآن کم داریم. من قبلاً گفتم که در کشور ما حداقل باید یک میلیون نفر حافظ قرآن باشند - حالا یک میلیون که عدد کمی است نسبت به این جمعیتی که ما داریم - اما حالا چون دوستان الحمدلله یک مقدماتی فراهم کرده‌اند، کارهایی را مشغول شده‌اند و دارند برنامه‌هایی را فراهم می‌کنند برای اینکه ان شاءالله حفظ راه بیفتد، ما هم امیدمان بیشتر شده و به جای یک میلیون، می‌گوئیم ان شاءالله ما باید ده میلیون نفر حافظ قرآن داشته باشیم. البته توجه داشته باشید که حفظ قرآن قدم اول است. اولاً حفظ را باید نگه داشت. بنابراین حافظ قرآن باید تلاوت کننده مستمر قرآن باشد؛ یعنی مرتباً بایستی قرآن را تلاوت کند؛ والا حفظ از دست خواهد رفت. بعد بایستی این حفظ کمک کند به تدبیر، که این جور هم هست؛ حفظ حقیقتاً کمک می‌کند به تدبیر. آن جایی که شما قرآن را تکرار می‌کنید، حافظ هستید و می‌خوانید، فرصت تدبیر و تعمق در آیات قرآن برای شما پیدا می‌شود. البته انس با تفاسیری که مراد از آیه را تبیین می‌کنند، خیلی لازم است. وقتی حفظ باشد و این انس با تفسیر هم باشد و تدبیر باشد، همان چیزی که انتظارش در جامعه ما هست، پیش می‌آید: شکوفایی قرآنی.»

بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در جمع اساتید و قاریان قرآن کریم
رمضان المبارک ۱۳۹۰

◀ حفظ قرآن کریم مقدمه‌ای پرمحتوا و مطلوب و البته شاهره ورود به اقیانوس بی‌کران و لایزال معارف ناب این کتاب هدایت است. به منظور حفظ و نصیب بردن از این ودیعه الهی لازم است با آن انس گرفت. نگاه به قرآن، خواندن قرآن، خواندن تفاسیر و... از مقدماتی است که باعث انس می‌گردد لکن حفظ به دلیل لزوم رجوع مداوم یک حافظ به قرآن کریم از پیش‌نیازهای لازم برای رسیدن به انس با کلام حق است. تأکیدات مکرر امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به لزوم بیش از پیش انس با قرآن کریم در بین آحاد جامعه و قدم گذاشتن در وادی انس، فهم و تدبیر در آیات کریمه‌اش با اهتمام به حفظ آن، مؤید این مهم است. همان‌طور که در صدر این مطالب آمده، معظم‌له در مراسم دیدار جامعه قرآنی با ایشان در طلیعه رمضان المبارک سال ۱۳۹۰، ضمن تذکر مجدّد توجه ویژه به مقوله حفظ قرآن، همگان به ویژه مسئولین امر را به زمینه‌سازی جهت تربیت ۱۰ میلیون حافظ فراخواندند. لذا در مجال فراهم شده، به منظور واکاوی و تبیین فرمایش حضرت‌شان، گفتگویی با اساتید صاحب‌نظر در این حوزه انجام شد که از نظر خواهد گذشت.

حفظ قرآن در آینه آیات و روایات

«اذکر» در آیه گرفته اند، حفظ کردن آیات است و گرچه در آیه شریفه خطاب به همسران پیامبر است، اما از باب اشتراک در تکلیف غایبان با حاضران و عمومیت سخنان الهی، دیگران هم شریک در حکم هستند. بنابر این امر به حفظ قرآن و حدیث، شامل تمام امت اسلام می شود و مبنای شریعت هم بر قرآن و حدیث است و لذا تأکید در حفظ قرآن و نشر احادیث وارد شده است.

مرحوم طبرسی ذیل تفسیر آیه ۴۹ سوره عنکبوت «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُورِ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ» در تفسیر جوامع الجامع می فرماید: بلکه این قرآن آیات روشن و آشکاری است در سینه کسانی که علم به آن‌ها عطا شده و آن‌ها پیامبران، ائمه علیهم السلام (و دانشمندی) هستند که قرآن را حفظ می کنند و در سینه‌های خود نگه می دارند و معنای آن را در دل‌های خود نقش می کنند. این دو از خصوصیات قرآن است که هم معجزه بودن آیات آن روشن است، هم در سینه‌ها حفظ می شود، و هم بیشتر آن را حفظ دارند و می خوانند؛ به خلاف سایر کتاب‌های آسمانی که نه معجزه‌اند، و نه خوانده می شوند، مگر از روی نوشته‌ها.

و اما حفظ قرآن در روایات:

در بسیاری از روایات به صراحت به جایگاه حفظ قرآن کریم اشاره شده است. روایات متعدد وارد شده از پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (علیهم السلام) مؤید این مطلب است که به نمونه‌هایی اشاره می شود.

پیامبر اکرم (ص) می فرماید: قرآن را بخوانید و آن را حفظ نمایید زیرا خداوند قلبی را که قرآن را در خود جای داده است عذاب نمی کند. (مستدرک الوسائل، جلد ۴، صفحه ۲۴۵)

همچنین می فرماید: کسی که قرآن را به خاطر سپرده و حفظ نماید و حلال آن را حلال و حرام آن را حرام بداند خداوند او را وارد بهشت می گرداند و شفاعت او را برای ده نفر از خاندانش که تمامی اهل آتش باشند، می پذیرد. (مستدرک الوسائل، جلد ۴، ص ۲۴۵)

در حدیثی دیگر از پیامبر گرامی اسلام (ص) آمده است: گرامی ترین بندگان بعد از انبیاء، علما و سپس حافظان قرآن هستند. مانند انبیاء از دنیا می روند، همراه انبیاء از قبرهای شان خارج می شوند، به همراه انبیاء از صراط می گذرند و ثواب انبیاء را می برند. پس خوشا به حال پوینده راه علم و حافظ قرآن به سبب آن کرامت و شرافتی که نزد خدا دارند. (بحار الانوار، جلد ۸۹، ص ۱۸)

امام صادق (ع) نیز فرمودند: حافظ قرآن که بدان عمل کند، در آخرت رفیق و همراه فرشتگان و سفیران الهی خواهد بود. (اصول کافی، جلد ۴، صفحه ۴۰۴)

ایشان در حدیثی دیگر می فرمایند: هر کس که در فراگیری قرآن کوشش کند و به خاطر کمی حافظه، آن را به سختی حفظ کند برای او دو پاداش و اجر است: یکی پاداش حفظ و دیگری پاداش تحمل سختی حفظ.

مسأله حفظ قرآن مانند برخی موضوعات دیگر از مباحثی است که قرآن کریم به صراحت به آن نپرداخته است، لیکن ملاحظه برخی تفاسیر شیعی و اهل سنت به نکات دقیقی در این باره رهنمون می شود. مرحوم طبرسی صاحب مجمع البیان ذیل آیه «وَلَقَدْ يَسِّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْرِكٍ» می گوید:

یعنی به درستی که قرآن را آسان کردیم از برای حفظ و قرائت به نحوی که کل آن از حفظ تلاوت می شود و از میان کتب آسمانی قرآن تنها کتابی است که قابلیت حفظ را داراست و منظور از تیسر آسان کردن آن است. استاد مطهری نیز در کتاب آشنایی با قرآن ذیل این آیه شریفه بیان می کند: عجیب است، شعر را می توان حفظ کرد، در صورتی که قرآن شعر نیست نثر است. یک کتاب نثر در جهان را نمی توان پیدا کرد که بتوان چهار صفحه از آن را حفظ کرد ولی قرآن در اثر آن سلامت فوق العاده ای که در عبارات و کلماتش است، این خاصیت را دارد.

در آیه ۳۴ سوره احزاب نیز به موضوع حفظ قرآن کریم اشاره شده است: «وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ...» این آیه خطاب به زنان پیامبر است. بعد از آن که طی دستورهای چند، آنان را به جایگاه ویژه ایشان که منسوب به رسول خدا هستند، آگاه می سازد و آنان را به تقوای الهی توصیه می کند، در این آیه به آنان دستور می دهد تا آیات الهی را حفظ کنند: «وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ». کلمه ذکر به معنی یادآوری، به یاد داشتن و همیشه در خاطر و حافظه بودن است. صاحب تفسیر مجمع البیان ذیل همین آیه به نقل از بعضی مفسران می نویسد: «اذکر» یعنی حفظ کنید آن را و همیشه به خاطر شما باشد تا به موجب آن عمل کنید و این تأکید برای ایشان است که قرآن را حفظ و دستورها و فرامین آن را به یکدیگر یادآوری کنند.

ایشان در ادامه می نویسند: خطاب در این آیه، اگرچه به همسران پیامبر است، اما سایر مسلمانان هم در این موضوع با آنان مشارکت دارند؛ زیرا اگرچه در این گونه خطابات، نزدیکان پیامبر مخاطبان اولیه به شمار می روند، اما افراد دیگر نیز در همین حکم با آنان مساوی هستند (پس خاندان پیامبر در انجام این فرمان اولویت دارند) ولی باید همه امت اسلام به حفظ قرآن اهمیت دهند.

علامه طباطبایی در مورد همین آیه می فرماید: «از ظاهر سیاق برمی آید که مراد از ذکر معنای مقابل فراموشی باشد که همان یادآوری است؛ چون این معنا مناسب تأکید و تشدید است که در آیه شده است (و می فهماند که مردم باید انجام عمل به امر خدا را از شما یاد بگیرند، آن وقت سزاوار نیست شما که قرآن در خانه‌های تان نازل می شود، آیات و اوامر خدا را فراموش کنید) و معنای آیه این است که شما زنان پیامبر، باید آنچه را که در خانه‌های تان از آیات خدا و حکمت تلاوت می شود، حفظ کنید و همواره به خاطر تان باشد تا از آن غافل نمانید و از خط سیری که خدا برای تان معین کرده تجاوز نکنید.

در تفسیر اثنی عشری هم می خوانیم: یکی از مفاهیمی که برای

حفظ قرآن، زمینه‌ساز تجلی رفتار قرآنی در جامعه

امیر آقایی
استاد حفظ قرآن

سیما به شایستگی به سمت پخش مجالس عزاداری و سخنرانی هایی در این خصوص است. در سایر مناسبت‌ها هم چنین رویکردی دیده می‌شود. در حوزه حفظ نیز باید چنین باشد. برنامه هایی که از حافظ خردسال آن زمان آقای سیدمحمدحسین طباطبایی در صدا و سیما پخش شد به ترغیب و تشویق بسیاری از خانواده‌ها به حفظ قرآن انجامید.

نظام جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با به‌کارگیری ابزارهای تشویقی نقش به‌سزایی در این موضوع داشته باشد. مهم‌ترین و مؤثرترین نهاد دولتی آموزش و پرورش است. طرحی را در آموزش و پرورش مطرح کرده‌ایم که در آن طرح، دانش‌آموزان پایه اول می‌بایست دو صفحه از قرآن را در یک سال تحصیلی حفظ نمایند و این دو صفحه پیش‌نیاز ثبت نام در سال دوم است. سال دوم، سه صفحه حفظ می‌کنند تا مجموعاً پنج صفحه پیش‌نیاز ثبت نام در سال سوم شود. سال سوم، چهار صفحه، سال چهارم، پنج صفحه و سال پنجم، شش صفحه که در نهایت در مقطع ابتدایی تمامی دانش‌آموزان یک جزء قرآن را حفظ خواهند کرد. در مقطع راهنمایی و دبیرستان هم، اگر دانش‌آموز در هر سال هفت صفحه از قرآن را حفظ نماید، پس از اتمام تحصیلات دبیرستان می‌توانیم شاهد این باشیم که تمامی دانش‌آموزان حافظ ۳ جزء از قرآن کریم شده باشند.

در ادارات دولتی نیز می‌توان ساز و کاری را پیش‌بینی نمود که حفظ قرآن یکی از شرایط تأثیرگذار برای ترفیع مسئولیت باشد.

◀ مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) مکرراً در بیانات‌شان در جمع قاریان و حافظان قرآن کریم به اهمیت حفظ قرآن کریم اشاره فرموده و یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های ایشان در حوزه قرآن، حفظ و نشر آن می‌باشد. در فرمایش اخیر معظم‌له، ایشان به صراحت بحث حفظ قرآن را به همراه یک کمیته ۱۰ میلیونی مطرح و همت جدی برای دستیابی به این مهم را خواستار شدند. البته مطلوب و هدف ایشان از طرح این موضوع، انس با قرآن است چرا که با حفظ آیات الهی انس ایجاد می‌شود و انس با قرآن نیز باعث بروز رفتار قرآنی و در نهایت تجلی نظام قرآنی در بین آحاد جامعه می‌گردد.

■ ایده‌آل، حفظ کل قرآن است

به نظر می‌رسد اگر بخواهیم ایده‌آل حضرت آقا در خصوص تربیت ۱۰ میلیون حافظ را بدانیم همان حفظ کل قرآن است، اما نمی‌توانیم بگوییم که هدف ایشان این است که الا و لابد ۱۰ میلیون حافظ کل داشته باشیم. این حفظ می‌تواند حفظ کل یا قسمتی از قرآن باشد و یا حفظ عبارت‌های قرآنی، حفظ موضوعی و نظیر آن که بتوان در زندگی روزمره به آن استناد کرد و به عبارتی دیگر به کارگیری آیات در گفتار و رفتار و کردار باعث انس با قرآن می‌شود. آحاد جامعه جهت استقرار نظام قرآنی مسئول هستند. کوچک‌ترین و مهم‌ترین هسته تأثیرگذار در جامعه، خانواده می‌باشد. والدین می‌توانند با گفتار و رفتارشان حفظ قرآن را ترویج دهند. شرکت فرزندان در جلسات قرآنی به همراه خانواده، حفظ برخی از آیات کاربردی و مبتلابه توسط والدین و تشویق و ترغیب رفتاری و عملی فرزندان باعث پیش‌برد اهداف مورد نظر در زمینه حفظ می‌شود. در سطح بالاتر نیز می‌بایست توجه مسئولین نظام جمهوری اسلامی معطوف این مهم گردد. اولین اقدام، تأیید رفتاری مسئولین است. شاهد هستیم که مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) با وجود مشغله‌های فراوان، همه ساله در طلوعه ماه مبارک رمضان قریب به ۴ ساعت پای رحل قرآن می‌نشینند و آیات قرآن را استماع می‌نمایند. این رفتار خود تأیید عملی در اهمیت انس با قرآن است که لازم است سایرین به آن اقتدا کنند.

جهت نیل به اهداف مورد نظر حضرت آقا در مورد حفظ قرآن کریم می‌بایست آن را ترویج دهیم و یکی از مهم‌ترین ابزار ترویج، تبلیغ است. صدا و سیما یکی از مؤثرترین ابزارها برای ترویج فرهنگ حفظ قرآن کریم می‌باشد. سایت‌ها، نشریات، کتاب‌ها، نرم‌افزارها و... سایر ظرفیت‌های تبلیغی مناسب جهت نیل به این مقصود هستند. شاهد هستیم که در ایام محرم، گرایش برنامه‌های صدا و

تنظیم برنامه حفظ آسان، اجمالی و مقدماتی برای عموم جامعه ضروری است

سید مهدی سیف
استاد آموزش قرائت قرآن

«هدف از طرح تربیت ۱۰ میلیون حافظ تقویت ارتباط و انس بیش از پیش از بیس احاد جامعه با قرآن کریم و تأثیرگذاری قرآن بر شخصیت و تربیت و تعالی مردم است که علاوه بر اعتقادات، بر رفتار اجتماعی ایشان نیز مؤثر است. حفظ قرآن کریم را نمی‌توان در یک مدل و یک طرح آموزشی تعریف کرد، چون این مقوله با توجه به جامعه هدف نسبی است. با عنایت به آیات قرآن اولین قاعده این است که از افراد با توجه به وسع‌شان انتظار داشته باشیم «لایکلف الله نفساً الا وسعها». قاعده دوم این است که فراخور حال افراد برنامه‌ریزی کنیم «و ما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه». با توجه به این آیات ما نیز در باب حفظ قرآن کریم حداقل و حداکثر داشته باشیم و حفظ قرآن را محدود به حفظ کل قرآن ننماییم. می‌بایست حفظ قرآن از نظر کیفیت و کمیت در نظر مردم آسان جلوه داده شود. به طور مثال ما می‌توانیم یک برنامه حفظ آسان، اجمالی و مقدماتی برای عموم جامعه داشته باشیم که در وسع و توان عموم مردم بگنجد. این برنامه آسان بدین صورت باشد که یک حافظ پس از نگاه اجمالی به آیات حفظ شده بتواند آن آیات را قطعه قطعه از حفظ بخواند و به طور کلی مباحث ترتیب آیات، تسلط و تثبیت برای حافظ آسان گرفته شود که این حد از حفظ آیات که می‌توان آن را حفظ آسان نامید برای عموم جامعه مطلوب و کاربردی است. ممکن است با این شیوه طیف وسیعی از مردم به حفظ قرآن روی آورند و همین امر سبب انس ایشان با قرآن شود. این شیوه حفظ اجمالی و آسان معمولاً به حفظ کل قرآن می‌انجامد.

جامعیت در حفظ قرآن کریم

حفظ آیات قرآن هر چند مقطعی، می‌بایست همراه با درک مفاهیم آن و قرائت صحیح همراه باشد. حفظ کردن کلمات قرآن اگر چه فعلی مطلوب و قابل اعتناست لیکن حفظ همراه با ترجمه و مفاهیم و قرائت زیبا و دلنشین، موجبات بیش از پیش انس با کلام الله را فراهم می‌سازد. این نوع حفظ آیات را حفظ جامع می‌نامند. مهم‌ترین نکته در حفظ جامع، مفاهیم آیات است. به طور مثال اگر قرار بر حفظ یک جمله در طی روز باشد، می‌بایست آن جمله با مفاهیم و ترجمه کامل همراه شود. همان‌گونه که حفظ کلمات با تمرین و تکرار تثبیت می‌شود ترجمه آن نیز با تمرین و تکرار تثبیت شود. برای هر طیف از جامعه آیات متناسب و در توان و ظرفیت آن طیف تعریف گردد. به طور مثال برای دانش‌آموزان مقطع اول و دوم و سوم دبستان در طول سال ۱۰۰ پیام کوتاه قرآنی و البته کاربردی در نظر گرفته شود. برای دانشجویان، کارمندان، کارگران، و مسئولین و سایر اصناف و اقشار به همین صورت حفظ موضوعی قرآن را پیش‌بینی کنیم و پس از آن ساز و کاری را شکل دهیم که در آن به ارزیابی موضوعات حفظ شده پردازیم. در انتها به آسیب‌شناسی این فرآیند پرداخته و آسیب‌های احتمالی آن را مرتفع سازیم. بنابراین می‌توانیم با

توجه به مخاطب، سیستم‌های متنوع و مختلف و متناسب را برای حفظ قرآن تعریف کنیم؛ حفظ پیام‌های قرآنی، حفظ فرازهای قرآن، حفظ آیات و سوره منتخب و... در نهایت وظیفه دستگاه‌های قرآنی مناسب سازی کیفیت و کمیت حفظ برای سطوح و اقشار مختلف جامعه می‌باشد. اگر تنوع آموزشی در کیفیت و کمیت حفظ برای عموم مردم وجود داشته باشد، دست‌یابی به ۱۰ میلیون حافظ قرآن به راحتی امکان‌پذیر است. البته تنوع دوره‌ها می‌بایست براساس نظرات مستدل و علمی و کارشناسی صورت گرفته، سپس اجرایی گردد. برای تحقق فرمایش حضرت آقا می‌بایست از تمامی ظرفیت‌ها از جمله رسانه‌های دیداری و شنیداری و نوشتاری در حوزه‌های مکتوب و غیرمکتوب حداکثر استفاده و بهره لازم را برد. اجرایی کردن این نوع برنامه‌ها، نافی حفظ کامل و حفظ کل قرآن کریم که اختصاص به نخبگان دارد نیست بلکه این نوع از حفظ در رأس برنامه‌ها گنجانده می‌شود، صد البته مطلوب و هدف تمامی این برنامه‌ها رسیدن به حفظ کامل و کل قرآن کریم است. نکته دیگر در خصوص حفظ مقطعی، شناخت استعدادها می‌باشد. با ارائه برنامه متنوع و مقطعی و کوتاه مدت می‌توان طیف وسیعی از جامعه را مورد ارزیابی قرار داد و استعدادها را برای حفظ کل شناسایی و انتخاب نمود. در یک کلام اگر طرح‌های آسان ورود به قرآن را اشاعه و ترویج دهیم حرکت خودجوش عموم مردم به سمت قرآن صورت خواهد گرفت و اشاعه این برنامه‌ها اشاعه به معروف است.

تحقق مطالبه رهبر معظم انقلاب، نیازمند عزم ملی مردم و مسئولین

سید علی سرابی
مدیر و کارشناس قرآنی

دیگر این که باید برای تحقق این امر مشوق‌های مناسب چه از لحاظ مادی و چه معنوی و چه حقوقی و قانونی در نظر گرفته شود تا جامعه بتواند با یک خیزش این هدف را محقق نماید. و این که برای تحقق این امر در بین اقشار پر جمعیت از جمله دانش آموزان، دانشجویان و طلاب، نیروهای مسلح، کارمندان و فرهنگیان، باید برنامه‌ریزی ویژه از طرف دستگاه‌های مسئول در این حوزه‌ها صورت گیرد.

تحقق این هدف با ارزش، با یک اعتقاد و عزم ملی عموم مردم و مسئولین فرهنگی کشور صورت می‌پذیرد. اعتقاد به ضرورت تحقق این هدف مقدس و امکان تحقق آن اولین چیزی است که بستر ساز عزم عمومی در این جهت است. فراهم آوردن امکانات و پشتیبانی لازم و برنامه‌ریزی دقیق، وظیفه دستگاه‌های فرهنگی و آموزشی، و وظیفه مردم تلاش جهادگونه برای رسیدن به قله‌های ترسیم شده توسط رهبری است. جامعه قرآنی در این مسیر به عنوان مبلغان و معلمان دین در این هدف مقدس باید آماده کار و بلکه آماده فداکاری باشند و به موقع زکات علم خود را پرداخت نمایند.

ان شاء الله روزی فرار رسد که همه مردم میهن عزیزمان حامل حقیقی میزان قابل توجهی از آیات کریمه قرآن باشند و میزان آشنایی افراد با قرآن کریم و احکام و معارف نورانی آن ملاک مسئولیت سپاری در نظام ولایی جمهوری اسلامی ایران باشد.

«از سال‌ها قبل یکی از دغدغه‌های رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) آشنایی آحاد جامعه با معارف، دستورات و ارزش‌های مورد تأکید قرآن کریم در مسیر کمال بوده است به طوری که بتوانند با بهره‌مندی از تعالیم قرآن کریم و دستورات آن مسیر سعادت خود را بیابند و از پیروی شیاطین و مستبدان و مستکبران عالم رهایی یابند و این در حالی است که امت اسلامی و به ویژه نسل جوان در سال‌های اخیر از قرآن دور نگه داشته شده‌اند. در کشور ما نیز به ویژه در رژیم‌های قبل، ملت به معنای واقعی قرآن زدایی شده‌اند. اینک ترویج فرهنگ انس با قرآن کریم از طریق قرائت مستمر و زیبا و حفظ آیات شریفه یکی از مهم‌ترین مقدمات تحقق آن هدف عالی است. ترویج معارف قرآن کریم و ارزش‌های آن و ترویج تدبر در آیات شریفه به عنوان یکی از عالی‌ترین راه‌های بهره‌مندی از قرآن کریم در بین ملتی که انش با قرآن و خواندن آن مطلوب نیست، کار بسیار دشواری است. از این رو تشویق به حفظ قرآن کریم غیر از ارزش استقلالی‌اش، یک هدف طریقی نیز به حساب می‌آید و زمینه ساز انس عمومی با قرآن و نهایتاً بهره‌مندی هر چه بیشتر با قرآن کریم است. در مورد عدد مطرح شده در کلام رهبری نیز با یک محاسبه سرانگشتی و با توجه به جمعیت جوان کشور ۷۰ میلیونی، این عدد کاملاً منطقی و دست‌یافتنی است.

ظاهراً مقصود معظم له با توجه به فضای جلسه و بیانات قبلی ایشان همان حافظ کل است. البته حافظ کلی که در ذهن قاریان و حافظان وجود دارد، حافظ حرفه‌ای است که مسلط به تجوید و در واقع یک قاری، حافظ و مبلغ باشد. به احتمال قوی مقصود مقام معظم رهبری چنین فردی نیست، بلکه شاید مقصودشان کسی است که اگر در نزد وی آیه‌ای تلاوت شود، می‌داند در کجای قرآن و در چه سوره‌ای قرار دارد و آیات قبل و بعدش را در ذهن دارد؛ و یا اگر ابتدای آیه‌ای را بر او بخوانند آن آیه و آیات بعدش را از حفظ می‌خواند، حالا شاید مثل یک قاری با تجوید و صوت زیبا نتواند بخواند، یا بدون تیق و مسلط نتواند بخواند. به نظر بنده این همان معنای عرفی حافظ کل قرآن است که احتمالاً مقصود معظم له هم همین باشد. البته حافظانی که کل قرآن را حفظ نیستند هم حافظ هستند اما حافظ همان اجزایی که حفظ کرده‌اند. مثلاً حافظ ۱۰ جزء، ۲۰ جزء، ۲۵ جزء یا جزء سی و امثال ذلک.

چند سالی است طرح‌های متعدد و خوبی در سطح جامعه توسط دستگاه‌ها اجرا می‌شود که بسیاری از آن‌ها مجرب هم هستند، طرح‌های حفظ یک‌ساله، دو ساله، سه ساله، و ... به نظر بنده اگر این طرح‌ها پشتیبانی بشوند همه کارایی دارند.

حتی الامکان طرح‌ها خود آموز و حافظ محور بوده و کمتر نیاز به معلم و کلاس داشته باشند. این هدف با تهیه ابزار آموزشی و کمک آموزشی به صورت خود آموز و با توجه به تکنولوژی آموزشی روز کاملاً قابل تحقق است و زمینه ساز اجرای طرح در ابعاد ملی است.

دیگر این که باید برای تحقق این امر مشوق‌های مناسب

مصحف محشی

سالهاست که جلسه طیبه قرآن با شرکت تالیان زبردست در محضر رهبر عظیم الشان انقلاب (دام ظلّه العالی) برگزار می‌شود و حضرت ایشان به نحوی ویژه به این جلسه عطف توجه می‌فرمایند، آن چنان که جلسه‌ای را نمی‌توان یادآورد که قاریان از خرمن رهنمودهای ذی‌قیمت مقتدای خود زاد و توشه برنگرفته باشند.

در این میان آنچه بیش از سایر موضوعات مورد تذکر و تنبّه معظمّه قرار گرفته، لزوم اهتمام قاریان به مفاهیم و اتخاذ مشی معنی‌مداری در قرائت بوده است.

بر همین اساس، از مدت‌ها پیش رییس محترم شورای عالی قرآن، کارشناسان شورا را دعوت به تدوین یک مجموعه حاوی دانستنی‌های ضروری برای قاریان نمودند تا حداقل نیازهای آن‌ها را برای اجراء یک تلاوت متقن در کوتاه‌ترین مراجعه برطرف نماید.

پیرو این دستورالعمل، معاونت پژوهش و آموزش شورای عالی قرآن با بررسی اولویت‌ها، سه موضوع مشتمل بر: ۱- معرفی اجمالی موضوعات هر صفحه ۲- مواضع وقف، وصل و ابتدا ۳- نکات نحوی - لغوی را به گروه تحقیق و نگارش پیشنهاد نمود. نگارش اولیه نزدیک دو سال به طول انجامید و بیش از یک سال نیز صرف بازخوانی، تصحیح و تقویم متن گردید. سرانجام کار پایان یافت و این اثر مصحف محشی نام گرفت. این مجموعه جامع المقدماتی است که توانایی دارد به غالب سؤال‌ها و نیازهای یک قاری قرآن پاسخ دهد، هر چند که می‌تواند برای اقشار دیگر هم مفید فائده بوده دیدگاه آن‌ها را نیز در دریافت و درک از آیات کریمه تصحیح نماید.

تحقیق عرضه شده در بخش‌های سه‌گانه فوق‌الذکر هر چند که عصاره یک پژوهش متقن و محکم است، اما هرگز متضمن نفی آراء دیگران از اصحاب نظر نیست که امید است با عرضه این اثر بر اصحاب با شرافت قرائت و همفکری ارباب دانش و ذوق، کمال مطلوب حاصل گردد و این تالیف، سخن آخر در زمینه‌های مورد بحث به شمار آید.

مقرر است با استفاده از نظرات اهالی نقد و نظر، مصحف محشی با اعمال برخی اصلاحات و یک بازنگری جامع، در آینده نزدیک تجدید چاپ و در اختیار علاقمندان قرار گیرد.

عنوان: مصحف مُحشی

طرح و نظارت: دکتر امیر محمود کاشفی

تحقیق و نگارش: حجة الاسلام والمسلمین محمدرضا شهیدی‌پور، دکتر حمیدرضا مستفید، دکتر عبدالمجید طالب‌تاش و مهندس کریم دولتی

ویرایش و بازنگری محتوایی: مصطفی زرنگار

تایپ، تصحیح و بازخوانی: مرکز طبع و نشر قرآن کریم (و با همکاری حمیدرضا مروّجی طبسی و دکتر سعید رحمانی)

آماده‌سازی رایانه‌ای: هادی عبادی

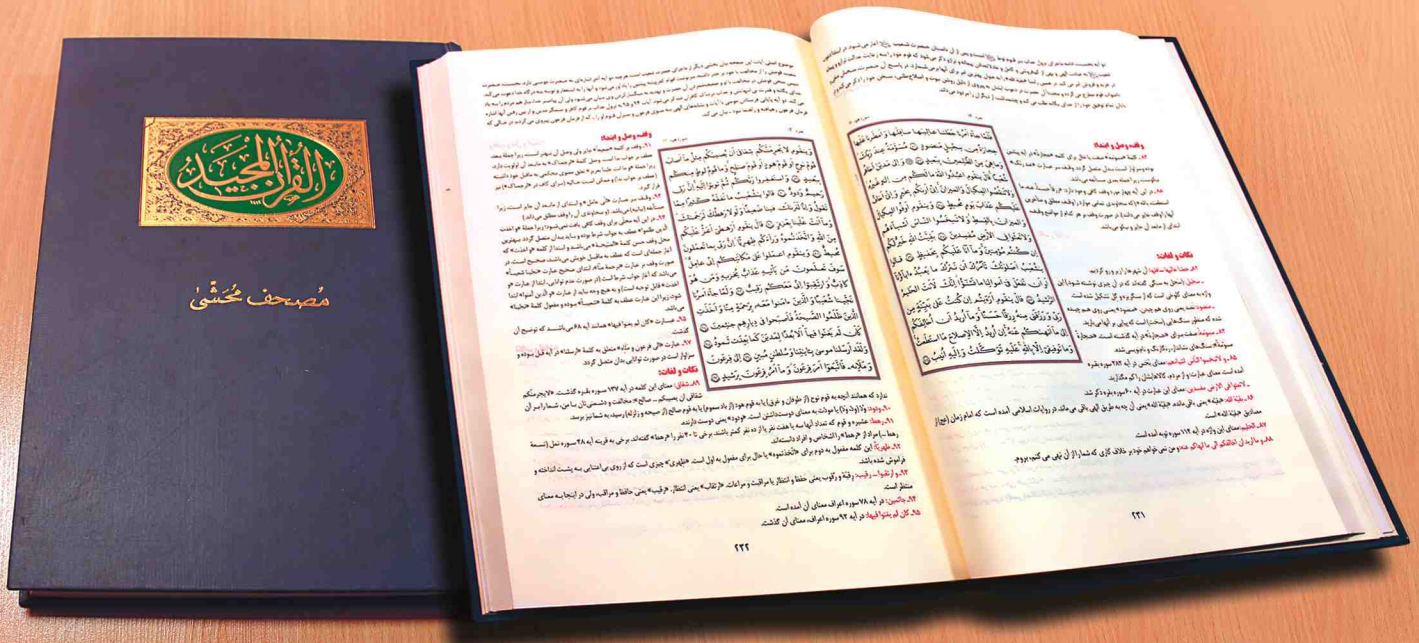
ناشر: معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه

چاپ: چاپخانه بزرگ قرآن کریم

قطع: رحلی کوچک

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

تاریخ چاپ: ۱۳۸۷

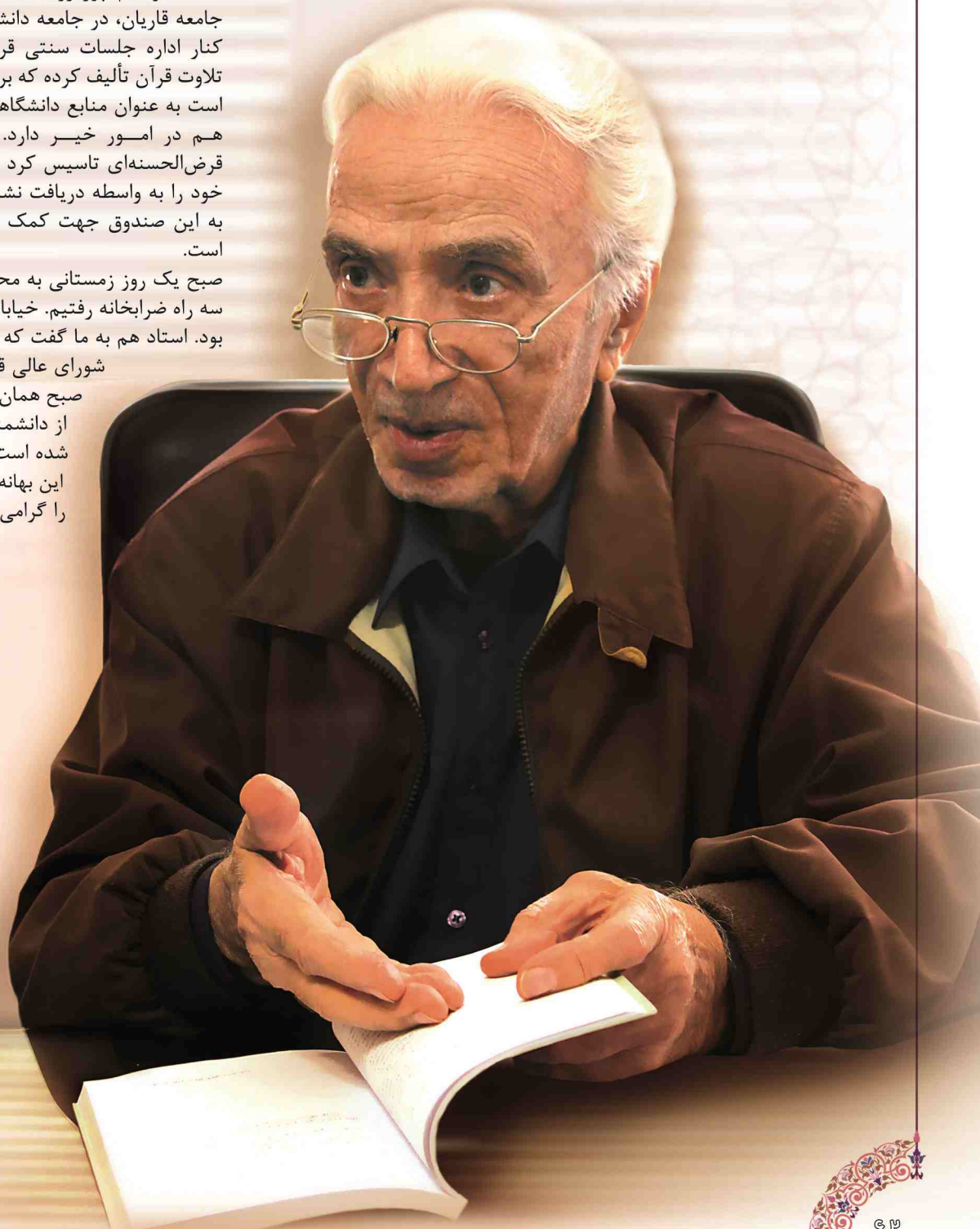

گفتگو با استاد مولایی، استاد برجسته و پیشکسوت قرائت ایران

آرزو دارم از خادمین قرآن باشم

مگر می‌شود از یک قاری پیشکسوت یا حتی جوان تهرانی در مورد اساتیدش سؤال کنید و نام استاد مولایی در میان اساتید یا استاد اساتیدش نباشد؟ به غیر از تهرانی‌ها قاریان شهرستانی بسیاری هم بوده‌اند که بعضاً ساعت‌ها وقت می‌گذاشتند تا با امکانات زمان قدیم، خود را به تهران رسانده و چند ساعت در محضر استاد مولایی باشند. نام استاد ابراهیم پورفرزب یا همان مولایی اما به غیر از جامعه قاریان، در جامعه دانشگاهی هم مطرح است. او در کنار اداره جلسات سنتی قرآن، چندین کتاب در فنون تلاوت قرآن تألیف کرده که برخی از این کتب چندین سال است به عنوان منابع دانشگاهی تدریس می‌شود. او دستی هم در امور خیر دارد. از سال‌ها پیش صندوق قرض‌الحسنه‌ای تاسیس کرد و اخیراً هم هدیه قابل توجه خود را به واسطه دریافت نشان درجه یک فرهنگ و هنر، به این صندوق جهت کمک به مردم نیازمند اهدا نموده است.

صبح یک روز زمستانی به محل کار استاد مولایی واقع در سه راه ضرابخانه رفتیم. خیابان گل نبی شلوغ‌تر از همیشه بود. استاد هم به ما گفت که ظاهراً تصادف شده. وقتی به شورای عالی قرآن برگشتیم، متوجه شدیم صبح همان روز در خیابان گل نبی یکی از دانشمندان هسته‌ای کشورمان ترور شده است؛ مصطفی احمدی روشن. به این بهانه، یاد و خاطره این شهید عزیز را گرامی می‌داریم.

مالزی مقام اول را کسب کرد، آقای محمدتقی مروت بود. جایزه ایشان در آن مسابقات، قرآنی بود که نام تمامی نفرات اول سال‌های گذشته این مسابقات را بر روی لوحی حک کرده بودند. آقای مروت آن زمان در جلسات ما شرکت می‌کرد. وقتی به ایران آمد، آن مصحف شریف را جلوی من گذاشت و گفت: استاد، این قرآن متعلق به شماست. این قرآن را شما هدیه گرفته‌اید نه من! بنده از این تواضع و ابراز سپاس‌گذاری ایشان نسبت به معلم و آموزگارش بسیار مسرور شدم و دوست دارم بقیه قاریان هم با اساتیدشان این‌گونه رفتار کنند.

■ تلاوت با اختلاف قرائات و آموزش آن به قاریان ایرانی از چه زمانی آغاز شد؟

در آن زمان دوستان وقتی نوار قرائت قرآن قاریان مصری را گوش می‌دادند فکر می‌کردند که قاری، قرآن را غلط می‌خواند ولی این از علوم قرائت بود که روی آیات پیاده می‌شد. آن‌ها نمی‌دانستند که علمی به نام اختلاف قرائت وجود دارد و قرآن به روش‌های مختلف و به روایت‌های مختلف خوانده می‌شود. از آن موقع بنده به تعلیم و تعلم این علم همت کردم و موفق شدم در این زمینه چندین کتاب تألیف کنم. در ابتدا کتاب تهذیب القرائه در دو جلد نوشته شد که بعدها به صورت تک جلدی چاپ شد. از خصوصیات مهم این کتاب روش بسیار آسان تعلیم قرائت‌های مختلف است. پس از آن به درخواست دانشگاه تهران، کتاب تجوید جامع مفرده اول را به چاپ رساندم که تا کنون هفت مرتبه تجدید چاپ شده و یکی از منابع کتب درسی دانشگاهی می‌باشد. این سلسله مطالب به طور کامل‌تر در کتب تجوید جامع مفرده دوم که روایت‌های مدنیون شامل ابوجعفر و نافع را شامل می‌شود و مفرده سوم به روایت بصریون که ابوعمر و یعقوب را شامل می‌شود و همچنین مفرده چهارم به روایت مکیون که عاصم، حمزه، کسائی و خلف را شامل می‌شود، چاپ شده است.

■ به نظر شما تفاوت میان قاریان نسل پیشین مصر با قاریان کنونی چیست؟

سابقاً هر سال دو قاری از کشور مصر به طور داوطلب به کشورهای مختلف از جمله ایران سفر می‌کردند و به اجرای برنامه‌های گوناگون از جمله ابتهال، اذان، مناجات و تلاوت قرآن می‌پرداختند. جالب‌تر این که هر سال که به ایران می‌آمدند در جلسه قرآن ما هم شرکت می‌کردند که با حضور آن‌ها شور معنوی و خاصی در فضای جلسه ایجاد می‌شد. اما اکنون به نظر می‌رسد که آن روح معنوی موجود در تلاوت‌ها کم رنگ شده و قاریان به جای خشوع در هنگام تلاوت به اجرای الحان توجه می‌کنند و منتظر تشویق از سوی حاضرین هستند.

■ شما تلاوت کدام یک از اساتید مصری را می‌پسندید.

البته مصر قاریان بسیار خوبی دارد، ولی اگر بخواهیم از نظر تجویدی آن‌ها را مورد ارزیابی قرار دهیم، می‌بینیم که حتی خود شیخ مصطفی هم در برخی فرازها نکات تجویدی را رعایت نکرده است. به نظر بنده مرحوم شیخ خلیل الحصری مرتل بسیار خوبی است و خدش‌های به تجوید او وارد نیست.

■ از شما درخواست می‌کنیم در باب تلاوت قرآن چند توصیه بفرمایید. بنده توصیه‌ام به برادران قرآنی این است که اول قرآن را خوب یاد بگیرند تا بدون غلط آن را تلاوت کنند و بعد در هنگام خواندن قرآن اول خدا و بعد از آن مجد و عظمت قرآن کریم را به یاد داشته باشند و همیشه با خشوع، قرآن تلاوت کنند. توجه داشته باشند که یکی از مهم‌ترین آداب تلاوت قرآن خشوع است که از ائمه معصومین^(ع) هم در این موضوع بسیار نقل شده است.

■ جناب استاد لطفاً خودتان را کامل تر معرفی بفرمایید.

من ابرهیم پور فرزیب متولد ۱۳۰۶ در محله سنگلج تهران هستم. لیسانس ادبیاتم را از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران گرفتم. در حال حاضر نیز مدیر عامل صندوق قرض الحسنه نیکان هستم. البته در بین جامعه قرآنی و قاریان، بنده به عنوان مولایی شناخته شده‌ام. چرا که از همان ابتدا مرا با نام خانوادگی مادرم صدا می‌زدند تا این‌که برادرم برای ما شناسنامه گرفت و در نهایت فامیلی پورفرزیب را برای ما برگزید.

■ اگر بخواهید از میان اساتیدتان یک نفر را نام ببرید، آن یک نفر کدام است؟

استاد بزرگوارم جناب مرحوم مازندرانی بودند. ایشان در امر تعلیم و آموزش قرآن کریم به شاگردانش بسیار سخت گیر بود. بنده سال‌ها در خدمت ایشان بودم و علوم بسیاری از ایشان فرا گرفتم. برخی اوقات که ایشان نمی‌توانستند به جلسه بیایند، مسئولیت اداره جلسه به من واگذار می‌شد و من به دیگر شاگردان استاد، قرآن آموزش می‌دادم تا این‌که در سال ۱۳۲۷ به طور رسمی مجمع قاریان قرآن کریم را تشکیل دادیم و من از همان سال اداره کننده جلسات بودم. این جلسات شب‌های دوشنبه و صبح‌های جمعه برقرار بود و تا الان ادامه دارد.

■ آیا جلسه دیگری هم در سطح شهر داشتید و دارید؟

بله، من از قدیم هر سی شب ماه مبارک رمضان در مسجد شیخ فضل الله نوری واقع در ضلع جنوبی پارک شهر تهران جلسه قرآنی را برای عموم افراد برگزار می‌کردم که هنوز هم ادامه دارد. این جلسه در دو قسمت برگزار می‌شود که یکی تلاوت قرآن به شیوه حفص از عاصم بوده و در قسمت دیگر جلسه، دوستان به روایت دیگری به جز حفص به تلاوت قرآن می‌پردازند. در مجموع این کلاس برای افراد بسیار مبتدی تا سطوح بالاتر برقرار می‌شود که بحمدالله نتایج بسیار خوبی داشته و از جلساتی که داشتیم قاریان زیادی تربیت شده‌اند. همچنین صبح‌ها جلسه‌ای را در مسجد حجت ابن الحسن واقع در میدان پالیزی از ساعت ۶ تا ۱۰ صبح برگزار می‌کنم که پذیرای علاقه‌مندان بسیاری است.

■ در زندگی‌نامه آقای شهریار پرهیزکار می‌خوانیم که ایشان در جلسات شما قرآن را حفظ کردند.

ما یک زمانی تصمیم گرفتیم دوره‌های حفظ قرآن برگزار کنیم و از دوستان جلسه در خواست کردیم که برای حفظ قرآن ثبت‌نام کنند. اتفاقاً یکی از ثبت نام کنندگان هم آقای پرهیزکار بودند که ایشان حفظ قرآن را در این جلسه آغاز کردند. جالب است بدانید ما برای تشویق قرآن‌آموزان هدایایی به آن‌ها اهدا می‌کردیم که آقای پرهیزکار با پشتکاری که داشت بسیاری از این هدایا را دریافت می‌کرد.

■ از میان اساتید قرائت و قاریان بین المللی فعلی، کدام یک از شاگردان شما بوده اند؟

البته توجه داشته باشید که من هیچ وقت لفظ شاگرد را برای این افراد به کار نبردم. همه آن‌ها دوستان من هستند. از جمله آن‌ها می‌توانم به آقایان مستفید، مروت، موسوی بلده، ابدی، سعیدیان و کرمی اشاره کنم.

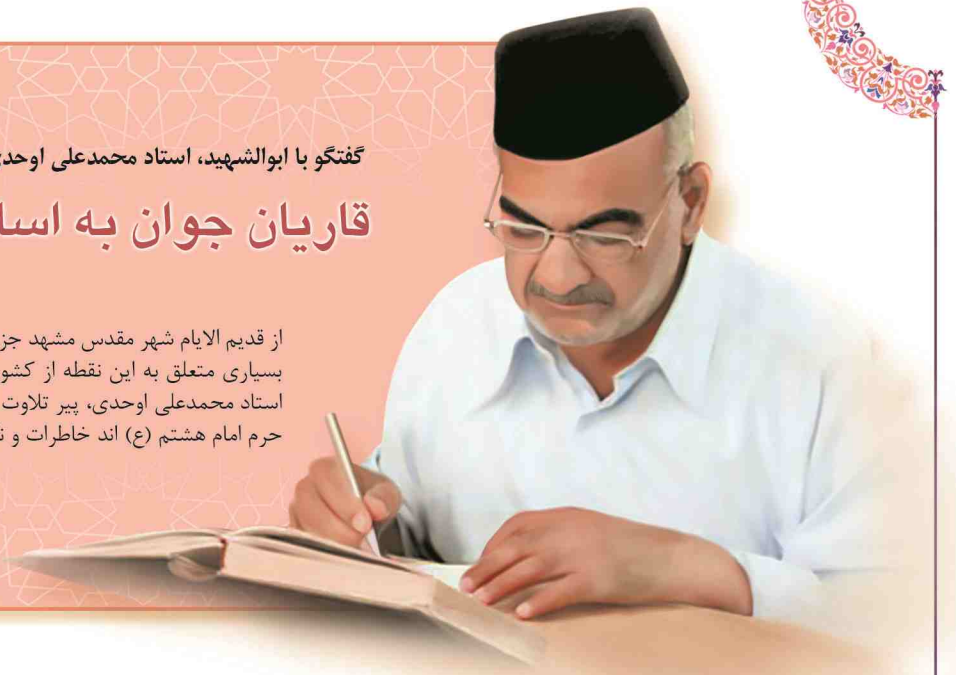
■ اگر خاطره ای از این افراد دارید برای ما بازگو بفرمایید. همان طور که می‌دانید، اولین قاری ایرانی که در مسابقات کشور

گفتگو با ابوالشهبید، استاد محمدعلی اوحدی، پیر تلاوت

قاریان جوان به اساتید خود احترام بگذارند

از قدیم الایام شهر مقدس مشهد جزو پیشگامان تربیت قاریان نامی قرآن بوده و هست و اساتید بسیاری متعلق به این نقطه از کشورند. بی شک یکی از باسابقه‌ترین اساتید قرآنی کشورمان، استاد محمدعلی اوحدی، پیر تلاوت قرآن است. در گفتگویی صمیمی با ایشان که از مجاورین حرم امام هشتم (ع) اند خاطرات و نکاتی بیان شد که خواندن آن جذاب و شنیدنی است.

در واقع از همان زمان بود که تلاوت قرآن به سبک قاریان مصری در ایران مطرح شد.

■ شنیده‌ایم که سفری هم به کشور مصر داشته‌اید.

بله، سفر بنده به مصر داستان جالبی دارد. در یکی از سفرهای تبلیغی که به مالزی داشتیم، در حضور پادشاه این کشور به اجرای قرائت قرآن پرداختیم. در همان برنامه نیز چند تن از قاریان مصری همچون استاد بدر حسین و استاد محمد طوخی حضور داشتند. من در آن مراسم بحمدالله یک قرائت بسیار زیبا انجام دادم و از سوی حاضرین در آن مراسم مورد تمجید و تشویق بسیار زیادی قرار گرفتم. بعد از من، اساتید مصری شروع به تلاوت قرآن کردند ولی در آن مراسم توفیقی نداشتند و تلاوت درخور قاریان مصری را ارائه ندادند. البته به نظر من دلیل آن ناشی از زیاد غذا خوردن قبل از تلاوت قرآن بود. لازم است همین جا این نکته را متذکر شوم که همه قاریان قرآن باید در خوردن و آشامیدن خود دقت کنند. باید توجه داشته باشند که در هنگام تلاوت قرآن، نه معده پر باشد و نه خالی، بلکه حالتی میان این دو، مناسب‌ترین حالت است.

فردای آن روز سفیر کشور مصر مشتاق شد تا من را ببیند، بعد از گپ و گفتی که با هم داشتیم، به من گفت خیلی خوشحال می‌شود که من به کشور مصر سفر کنم تا به قاریان مصری نشان دهم که ایرانی‌ها چطور به این زیبایی تلاوت قرآن می‌کنند. سپس به من یک نامه داد و گفت که هر وقت خواستی به مصر سفر کنی این نامه را نشان بده. از این ماجرا مدت‌ها گذشت تا این که تصمیم گرفتم به مصر سفر کنم و برای عزیمت به آن جا به سفارت مصر رفتم. در ابتدا کارمندان سفارت به من گفتند امکان صدور ویزا برای شما وجود ندارد

طولانی می‌کنند. دلیل آن، ازدحام و شلوغی جمعیت به خاطر ورود پادشاه به مراسم بود. جالب آن جا بود که علی رغم ورود پادشاه، وقتی استاد عبدالباسط شروع به ادامه تلاوت و خواندن آیه «هو الله» کرد به یک باره همه سکوت کردند و غرق شنیدن قرآن شدند. یکی از کارهای فنی استاد در این تلاوت، تکرارهای زیبا و مناسب فراز معروف «لو انزلنا هذا القرآن» است که با این شیوه همه را مستخر تلاوت زیبای خود کرد. جالب است بدانید یکی از سنن و آداب مردم عرب، هدیه دادن به قاری قرآن است. آن زمان وقتی استادی همچون عبدالباسط به زیبایی هر چه تمام‌تر کلام الهی را تلاوت می‌کرد در دامنش پول می‌ریختند. حتی زمانی هم که خودم به همراه جمعی از دوستان قاری در مسجد الحرام به تلاوت قرآن می‌پرداختیم، تعدادی از مردم به ما هدیه می‌دادند.

■ پس از تغییر محل سکونت به مشهد، آیا در جلسات قرآنی شرکت می‌کردید؟

بله، اتفاقاً من از عراق تلاوت استاد عبدالباسط را همراه خودم به ایران آورده بودم. زمانی که در یکی از جلسات قرآن آن زمان شرکت کردم، به سبک بسیار عجیبی که تا آن زمان نشیده بودم برخورد کردم. لحنی که نه از نوع لحن عراقی بود و نه از نوع لحن و سبک قاریان مصری. در واقع اساتید ایرانی آن زمان، قرآن را به لحن و موسیقی ایرانی می‌خواندند تا این که من تلاوت ضبط شده مرحوم عبدالباسط را به یکی از اساتید آن جلسات دادم و او نیز خیلی متعجب شد چون تا آن زمان چنین لحنی را نشیده بود!

■ یعنی می‌فرمایید قبل از آن، تلاوت اساتید مصری به کشورمان ورود پیدا نکرده بود؟

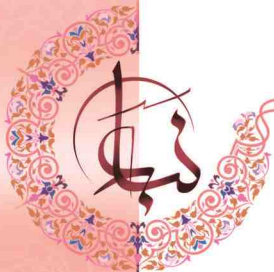
■ جناب استاد اوحدی، شما از چه زمانی با قرآن کریم مانوس شدید؟

من از سن یازده سالگی خواندن قرآن را شروع کردم. آن زمان همراه با خانواده در کشور عراق زندگی می‌کردیم. در همان سال، شنیدن صدای دو تن از اساتید مصری به نام عبدالفتاح شعشاعی و ابوالعینین شعیشع که به بغداد آمده بودند، باعث شد تا من شیفته قرائت قرآن شوم. این علاقه کم کم در من به وجود آمد تا به دنبال جلسات قرآن باشم. از این رو در محافل و جلسات قرآنی که در کشور عراق برگزار می‌شد شرکت می‌کردم و تا مدت‌ها به تعلیم تجوید و قرائت قرآن مشغول بودم.

چند سال بعد، بار دیگر چهار تن از قاریان مطرح کشور مصر، عبدالفتاح شعشاعی، مصطفی اسماعیل، ابوالعینین شعیشع و عبدالباسط به عراق آمدند و به اجرای قرائت قرآن پرداختند. همان جا بود که استاد عبدالباسط تلاوت بسیار زیبا و مشهور سوره حشر را در شهر کاظمین اجرا کرد. چند سال بعد در اثر تغییر قطب مرجعیت شیعه و حضور آیت الله بروجردی در شهر مقدس قم، تصمیم بازگشت به وطن را گرفتیم. در بدو ورود به ایران، در شهر قم ساکن شدیم و پس از آن به درخواست مرحوم پدر راهی مشهد مقدس شدیم.

■ استاد از آن تلاوت مشهور استاد عبدالباسط در شهر کاظمین بیشتر برایمان بگویید.

در آن جلسه به علت حضور پادشاه وقت و ازدحام جمعیت، امکان حضور در جلوی جایگاه نبود ولی به علت سن کمی که داشتم خودم را به هر نحوی که بود به جایگاه نزدیک کردم. اگر دقت کرده باشید در اواسط نوار قرائت مرحوم عبدالباسط، استاد بین کلمه «یتفكرون» و آیه بعد مکتبی

داشتند وقتی استاد عبدالباسط وارد مجلس شد، تا زمانی که اساتید دیگر اجازه ندادند، روی پا ایستاد و بر روی زمین نشست. حتی در ایران هم وقتی قاریان مصری مشغول خوردن شام بودند استاد شحات انور به استاد شعیب گفت مولای من! چه غذایی میل دارید برای شما بیاورم.

جوان ترها بدانند این گونه باید استادان و پیشکسوتان خود را تکریم کرد.

یک توصیه دیگر هم دارم و آن این است که قاریان عزیز برای اثرگذارتر شدن تلاوت خود، حتماً در زمینه‌های قرآنی مطالعه داشته باشند و از کتاب‌های مرتبط در این رابطه بهره‌مند شوند. ضمناً در کنار آن حضور مستمر در جلسات قرآنی را جدی بگیرند.

ولی با نشان دادن آن نامه‌ای که از سفیر مصر در کشور مالزی گرفته بودم، به من بسیار احترام گذاشتند و از من خواستند که چند آیه‌ای برای آن‌ها در همان جا تلاوت کنم. وقتی هم که خواستم از اتاق بیرون بروم متوجه شدم که کارمندان سفارت برای شنیدن صدای من در پشت در اتاق جمع شده‌اند. بنده چندین بار به مصر سفر کرده‌ام.

در یکی از سفرهایم به مصر، حدود شش ماه در آنجا اقامت داشتم و در سفر دیگری یک ماه در محضر قاریان و اساتید مصری بودم که در این مدت از جلسات اساتید بسیاری بهره‌مند شدم.

■ **یک خاطره از همین شرکت در جلسات اساتید مصری نقل بفرمایید.**

من وقتی در ایران کتب تجویدی را مطالعه می‌کردم، سؤالات بسیاری برایم ایجاد می‌شد. سؤالاتی که اساتید ایرانی قادر به پاسخ‌گویی به آن‌ها نبودند. همین بود تا این که روزی این سؤالات را در مصر از استاد خلیل الحصری پرسیدم. به محض این‌که از استاد خواستم قاعده اشمام را توضیح دهد، ایشان از من خواست که به لب‌هایم توجه کنم و به من گفت که طرز ادای این حرف همچون بوییدن یک گل است. ایشان به این زیبایی به بنده یاد داد و بنده به عنوان یک شاگرد از ایشان فرا گرفتم.

■ **به نظر شما چرا اکنون دیگر از نظیر قاریان قدیم مصری خبری نیست؟**

وقتی همین سؤال را از سخنگوی دانشگاه الازهر مصر پرسیدند، جواب داد: از لحاظ گستردگی تربیت قاری بسیار جلو رفته‌ایم اما وجود صدای زیبا و قریحه تلاوت دست ما نیست و از سوی خداوند است که در وجود بعضی افراد، صدا و استعداد خاص برای تلاوت قرآن را قرار می‌دهد.

■ **از فعالیت‌های قرآنی خودتان طی سال‌های گذشته بفرمایید.**

در سال‌های آغازین جنگ تحمیلی، دو تن از فرزندانم در جنگ تحمیلی حضور یافتند و سرانجام یکی از آن‌ها به مقام رفیع شهادت نائل گردید و دیگری هم جانباز شد. از همان زمان بود که به پیشنهاد مقام معظم رهبری مأمور شدیم تا به همراه جمعی از قاریان مشهد به شهرهای مختلف کشور برویم و به اجرای قرائت قرآن بپردازیم. من به تمام استان‌های کشور سفر کرده‌ام. پس از آن نیز به عنوان قاری و داور در محافل مختلف قرآنی حضور یافته‌ام. برگزاری جلسات آموزش قرآن هم یکی از فعالیت‌های مستمر بنده بود.

■ **توصیه شما به قاریان جوان کشور ما چیست؟**

نکاتی که بنده عرض می‌کنم بیشتر از قاریان مصری آموخته‌ام. همه باید به اساتید و پیشکسوتان خود بسیار احترام بگذارند. یادم می‌آید در مجلسی که

استاد محمد علی اوحدی متولد ۱۳۲۰ در شهر کربلاست. وی فرزند آیت الله خراسانی است.

او در طول دوران تلاوت به بسیاری از کشورهای آسیایی، اروپایی، آفریقایی و آمریکای لاتین جهت تلاوت و تبلیغ سفر کرده است. ایشان سال‌ها به عنوان یکی از کارشناسان نظارت شورای عالی قرآن فعالیت نموده است.

افتخارات بسیاری در کارنامه قرآنی وی به چشم می‌خورد که از جمله آن‌ها دریافت لوح خادم القرآن الکریم در سال ۱۳۸۸ از دست ریاست جمهور می‌باشد.

گفتگو با استاد دکتر محمدحسین سعیدیان

حداقل به یک آیه از قرآن عمل کنیم

به کارنامه زندگانی استاد محمد حسین سعیدیان که نگاه کنیم، اصل استوار آن قرآن است. از همان ابتدای تحصیل در مدرسه علوی تهران قرآن تلاوت می‌کرد تا این که رشته علوم قرآن و حدیث را برای اخذ مدرک دکترا انتخاب می‌کند. دکتر محمدحسین سعیدیان در پایان این مصاحبه، دعایش از حضرت رب تنها یک چیز بود: عمل به یک آیه از قرآن! متن پیش رو، گپ و گفتی است دوستانه و به دور از تعارفات مرسوم و مصاحبه‌های رسمی.

شیخ فضل الله نوری و همچنین مسجد سنگلج استاد بیوک محمدی حضور داشتیم.

■ آیا سازمان اوقاف قبل از انقلاب هم مسابقات قرآن برگزار می‌کرد؟

بله. اوقاف هم مسابقات قرآنی برگزار می‌کرد. ولی خانواده موافق نبود و من شرکت نمی‌کردم.

■ پس از انقلاب در چه مسابقاتی شرکت کردید؟

پس از انقلاب و بعد از واقعه بمب‌گذاری حزب جمهوری اسلامی، در همان مکان شهادت، مسابقات قرآنی برگزار می‌کردند و نفرات برتر را به حج اعزام می‌کردند. سال ۶۱ سهمیه تهران حدود ۱۲ نفر بود که بنده به دلیل ضعف در تجوید رتبه نیاوردم. بنده قبل از آن فکر می‌کردم همین تقلید از سبک عبدالباسط و غلوش کافی است و نمی‌دانستم که تجوید آن قدر امتیاز دارد. پس از آن سال برای این که تجویدم بهتر شود، چند دوره تجوید تدریس کردم. در مسجد محل، پایگاه بسیج و همچنین در مسجد جامع بازار دوره‌هایی را برگزار کردم. در نتیجه سال ۶۳ در مسابقات حج استان تهران رتبه اول را کسب کردم و پس از آن ۱۵ سال پشت سر هم به حج اعزام شدم.

■ شما در حج خونین سال ۶۶ هم حضور داشتید؟

بله، اتفاقاً در آن سفر در معیت حضرت آیت الله حسن زاده آملی بودیم که سفر بسیار ماندگاری شد و البته تأسف بار به علت آن فجایعی که از نزدیک شاهد آن بودم.

■ آیا در محضر امام راحل هم تلاوت داشته‌اید؟

من یک بار توفیق تلاوت در محضر ایشان را پیدا کردم.

از آن جایی که بنده و آقای پرهیزکار در مسابقات بین المللی ایران اول شده بودیم، ما را برای دست بوسی خدمت امام بردند و در یک دیدار خصوصی زیارتشان کردیم. امام برای ما دعا کردند که ان شاء الله خداوند شما را با قرآن محشور کند و عاقبت به خیر شوید و قرآنی با امضای روح الله الموسوی الخمینی^(ره) به

بنده هم بارها در مسابقات قرآن اول شدم و از دست رهبر انقلاب جایزه‌ام را دریافت می‌کردم. اغراق نیست اگر عرض کنم بخش عمده‌ای از شکل‌گیری جامعه قرآنی، معطوف به حضور فعال و عنایت ویژه مقام معظم رهبری در این عرصه است. ایشان از همان زمان به عنوان یک روحانی از روش تشویق پیروی می‌کردند و اعتقاد عجیبی داشتند که این روش و منش خیلی مؤثر است. امروز هم شاهد این نگاه دقیق و مؤثر و همچنین دلگرمی‌ها و تشویق‌های ایشان نسبت به جامعه قرآنی هستیم.

■ آقای دکتر از چه زمانی به صورت حرفه‌ای و تخصصی وارد فن قرائت قرآن شدید؟

در سال ۱۳۵۶ که خبر اعزام اولین کاروان قاریان به حرمین شریفین را شنیدم، جرقه قاری شدن در من زده شد. با توجه به علاقه‌ای که به سفر به خانه خدا داشتم، تصمیم گرفتم در مسابقاتی که جایزه آن سفر عمره بود شرکت کنم. آن زمان مسابقاتی توسط یکی از مراجع برگزار می‌شد که قاریانی مثل شیخ طلعت، شیخ طوخی و پسرعموی منشاوی نیز از مصر در آن حضور داشتند.

یادم هست رقبای ما در مسابقات، شهید طالبی‌پور، شهیار پرهیزکار و احد اصل محمدی بودند. آن زمان بخشی از مسابقات در مسجد امام حسین^(ع) واقع در میدان امام حسین فعلی برگزار می‌شد و بخشی نیز در منزل حاج غفور سلطانی بود که الان دارتحفیظ القرآن است. استاد مولایی که در آن مسابقات داور بودند به بنده توصیه کردند با توجه به صدای خوبی که داری، باید روی تجوید تلاوتت کار کنی.

■ آن زمان شما در کدام جلسات قرآنی شرکت می‌کردید؟

از زمانی که اساتید، حضور در جلسات را به من توصیه کردند، بنده به جلسات مختلفی می‌رفتم. از جمله جلساتی که شرکت می‌کردم، جلسه سرهنگ مس‌گرا بود. با وجود آن که یک سرهنگ زمان شاه بود ولی آدمی سالم و اهل قرآن بود. جلسه ایشان در چهارراه گلوبندک برگزار می‌شد که خیلی مشوق بنده بود. همچنین در جلسات مسجد الجواد استاد مولایی و در شهبای ماه مبارک رمضان در جلسات ایشان درمسجد

■ استاد سعیدیان از چه زمانی به تلاوت قرآن علاقه‌مند شدید؟

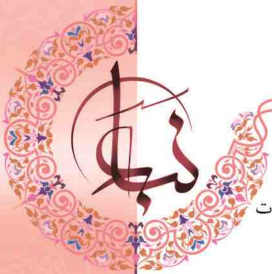
آغاز ایجاد انگیزه در من برای حضور در محضر قرآن به سال ۱۳۵۰ بر می‌گردد. زمانی که در مدرسه علوی در خیابان ایران تحصیل می‌کردم، به دلیل اسلامی بودن این مدرسه، مسئولین مدرسه توجه ویژه‌ای به امر قرآن و مسابقات قرآن داشتند و به شیوه‌های زیبا و جدید این مسابقات را اجرا می‌کردند. یکی از این مسابقات یادواره مرحوم روزبه بود که ایشان یک عامل قرآن و جزء مؤسسين مدرسه علوی بود. من از همان ابتدا صدای نسبتاً خوبی داشتم و قرائت قرآن مراسم صبحگاهی مدرسه را اجرا می‌کردم. یکی از دوستان هم که همراه بنده قرآن تلاوت می‌کرد، محمد اصفهانی بود که سال‌ها با هم دوست بودیم و قرآن تلاوت می‌کردیم.

■ چه خاطراتی از ایشان دارید؟

قبل از آمدن امام به ایران، سرود معروف «خمینی ای امام» و «برخیزید» را در غالب یک گروه سی چهل نفری شب‌ها به صورت مخفیانه تمرین می‌کردیم تا ساواک متوجه نشود. سرود خمینی ای امام در لحظه ورود امام به میهن اجرا شد و پس از آن که امام برای سخنرانی به بهشت زهرا رفتند، محمد اصفهانی قرآن تلاوت کرد. همچنین خاطره دیگری که از ایشان دارم مربوط می‌شود به چند سال پس از انقلاب. ما در منطقه ۱۲ کاری برای مراسم صبح‌گاه مدارس با هم انجام دادیم. بدین صورت که فزاهایی از تلاوت قرآن به همراه مفاهیم آن را در قالب نوارهای کاست آماده کردیم و در اختیار مدارس قرار گرفت. این کار تا چند سال ادامه داشت. مشوق ما در این کار شهید ناسخیان و استاد حسینعلی شریف بودند که آن زمان معلم منطقه ۱۲ بودند.

■ مقام معظم رهبری قبل از انقلاب هم فعالیت‌های قرآنی داشتند. از چه زمانی با ایشان آشنا شدید؟

قبل از انقلاب منزل مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) در خیابان ایران بود. فرزندان ایشان هم در مدرسه علوی تحصیل می‌کردند و مسابقات قرآن با حضور ایشان و اهداء جوایز به دست ایشان انجام می‌شد.

را در همان شهر قم و در دانشگاه تربیت مدرس در رشته الهیات گرایش علوم قرآن و حدیث در مقطع دکترا ادامه داد.

■ **استاد، آیا هیچگاه تصمیم به حفظ قرآن نگرفتید؟**
بنده تصمیم جدی در این زمینه نداشتم. اتفاقاً در یکی از سفرهای خانه خدا، آیت‌الله خزعلی به بنده گفتند قرآن حفظ کن. حتی مقام معظم رهبری هم این توصیه را کردند و سال بعد پیگیر شدند. بنده هم به آقا عرض کردم تنبلی کردم که آقا خندیدند. البته موارد دیگری هم در عدم حفظ قرآن دخیل بودند.

■ **به غیر از عربستان، به چه کشورهای دیگری برای تبلیغ سفر کرده‌اید؟**

به کشورهای آمریکای لاتین از جمله برزیل و آرژانتین سفر کرده‌ام. همچنین به کشورهای اروپایی چون آلمان، فرانسه، سوئیس و اتریش و اکثر کشورهای عربی و آسیایی مانند سوریه، روسیه، مالزی، اندونزی، تایلند، فیلیپین، سری‌لانکا، هند، پاکستان، ترکیه، عراق و عربستان و کشورهای آفریقایی چون نامیبیا، تانزانیا و آفریقای جنوبی نیز سفر کردم. خاطرم هست سال ۱۳۷۰ اوایل فروپاشی رژیم آپارتاید بود که به آفریقای جنوبی اعزام شدیم. چون ما را راه ندادند مجبور شدیم به نامیبیا برویم و چند روزی میهمان یکی از مسلمان‌های آن جا بودیم. از آن جایی که اعزام ما در ماه مبارک رمضان بود، بومی‌های آن جا روزه بودند و با توجه به شریعت‌شان نمی‌توانستیم بگوییم ما در سفر هستیم و نمی‌توانیم روزه بگیریم. شرایط آن‌چنان سخت بر ما می‌گذشت که هم نوع غذاهای‌شان برای ما مطلوب نبود و هم نمی‌توانستیم با آن‌ها روزه بگیریم.

■ **به عنوان یک خادم قرآن آرزوی قرآنی خودتان را بفرمایید.**
امیدواریم خداوند به ما رحم کند و این قرآن‌هایی که تلاوت می‌کنیم مایه نجات ما شود. بنده دعا می‌کنم توفیق عمل به آیات قرآن ولو یک آیه را پیدا کنیم و قرآن را نور ببینیم و حقیقت آن را دریافت کنیم. بنده معمولاً پس از تلاوت قرآن استغفار می‌کنم که چرا این قرآن با این عظمت که در دل یک کربلایی کاظم به ظاهر بی‌سواد حلول پیدا می‌کند، در دل من قاری که به ظاهر می‌خوانم ظهور ندارد. اگر واقعاً موحد و خدا ترس باشم، باید خجالت بکشم و نسبت به این نعمت عزیز که خداوند به من عنایت کرده است از سر خشوع و اطاعت نسبت به اوامر و نواهی الهی، با قرآن ارتباط داشته باشم و انس بگیرم.

دکتر محمدحسین سعیدیان متولد ۱۳۴۵ تهران است. وی که خانه پدری‌اش در خیابان مولوی بوده، در خیابان ایران و اکنون در خیابان دولت تهران زندگی می‌کند. وی استاد دانشگاه است و در مقاطع لیسانس و فوق لیسانس تدریس می‌کند. همچنین در کنار تدریس، تلاوت قرآن و داوری مسابقات قرآن هم جزء لاینفک فعالیت‌های اوست. استاد سعیدیان شنبه شب‌ها در حسینیه فاطمیون تهران جلسه قرآن دارد و نوجوان‌ها و جوان‌های بسیاری از تجربیات ایشان استفاده می‌کنند. افتخارات بسیاری در کارنامه قرآنی ایشان به چشم می‌خورد که از جمله آن‌ها می‌توان به رتبه نخست مسابقات بین‌المللی ایران در سال ۶۶، اخذ درجه فعال ممتاز قرآن از ریاست جمهور در سال ۸۵، دریافت نشان ملی درجه دو فرهنگ و هنر در سال ۹۰، عضویت سطح یک در بنیاد ملی نخبگان، عضویت در شورای عالی قرآن، ریاست دانشکده علوم و معارف قرآنی تهران در سال‌های ۸۶ و ۸۷ و قرار گرفتن در زمره جانبازان پرافتخار دفاع مقدس اشاره نمود.

ما هدیه کردند که آن را در خنجه عقدمان گذاشتیم. از آن به بعد چند بار دیگر هم برای دست بوسی به محضر امام رفتیم.

■ **از زمان رحلت امام خمینی (ره) برای‌مان بگویید.**

وقتی حضرت امام مرحوم شدند من منزل یکی از دوستان در جماران بودم. ساعت ده و بیست دقیقه شب بود که مطلع شدیم امام فوت کردند. روز بعد که خبر رحلت امام عمومی شد، جنازه را به مصلی بردند و قبل از اقامه نماز میت توسط حضرت آیت‌الله العظمی گلپایگانی بنده تلاوت کردم. زمانی هم که امام را به مکان مرقد منتقل کردند من هم با بالگرد برای تلاوت قرآن رفتم که به دلیل ازدحام جمعیت و سیل حضور عاشقان امام، امکان تلاوت قرآن میسر نشد.

■ **در چه مکان‌ها یا مراسم‌های مهم دیگری تلاوت کرده‌اید؟**

در مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) بود که قبل از مراسم خود ایشان تلاوت آیات پایانی سوره حج را به بنده پیشنهاد کردند. دیگری در مراسم تنفیذ ریاست جمهوری آقای هاشمی بود که قرار شد من تلاوت کنم. از آن جایی که مکان مراسم در حسینیه جماران بود، شب قبل را در جماران در منزل یکی از دوستان سپری کردم. اما صبح مراسم، هنگامی که از خواب بلند شدم، صدایم به شدت گرفته بود. هرچه تلاش کردم تا صدایم باز شود تا بتوانم تلاوت کنم، نشد. چون ساعتی به شروع مراسم بیشتر نمانده بود و قاری دیگری برای تلاوت نبود، به حضرت زهرا (س) متوسل شدم. همین که پشت میکروفون قرار گرفتم و استعاذه گفتم، صدایم کاملاً باز شده بود. آن‌جا در فضایی آکنده از معنویت که روزهای پس از رحلت حضرت امام را پشت سر می‌گذاشتیم، به لطف حضرت حق حدود یک ربع تلاوت کردم. من از آن تلاوت به عنوان بهترین تلاوت عمرم یاد می‌کنم.

در افتتاح مجلس شورای اسلامی و اکثر روزهای پس از آن نیز تلاوت کردم. همچنین در مراسمات آقا در حسینیه امام خمینی (ره) هم زیاد تلاوت کرده‌ام. خداوند به بنده توفیق داد و چندین بار هم در حرم امام رضا (ع) و حرم حضرت معصومه (س) و همچنین در حرم امام حسین (ع) و حرم حضرت عباس (ع) تلاوت داشتم.

■ **با شروع جنگ شما هم به عنوان یک سرباز به جبهه رفتید.**

من از سال ۶۱ به عنوان امدادگر عملیاتی به جبهه می‌رفتم. گاهی به عنوان کمک آرپی‌جی یا تک تیر انداز در مناطق عملیاتی و گاهی هم به عنوان مبلغ تبلیغات جبهه و جنگ و در لشکر ۲۷ محمد رسول الله جمعاً به مدت ۲ سال حضور داشتم. همچنین در برخی عملیات از جمله عملیات والفجر ۴ در منطقه پنجوبین عراق مجروح شدم و به درجه جانبازی نائل آمدم.

■ **فکر می‌کنم آن زمان دبیرستانی بودید.**

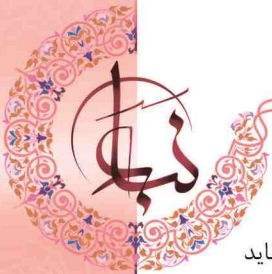
زمان جنگ و در کنار اعزام‌ها در دبیرستان هم درس می‌خواندم. آن زمان برای رزمنده‌ها در مدرسه دارالفنون کلاس فوق‌العاده تشکیل می‌شد. در نهایت دیپلم را گرفتم و به حوزه رفتم. از سال ۶۴ به مدت ۴ سال در حوزه علمیه آیت‌الله مجتهدی درس خواندم و تا لمعتین ادامه دادم و بعد جهت ادامه تحصیل به شهر مقدس قم رفتم و در مدرسه آیت‌الله جوادی آملی مشغول شدم و تا چند سال نیز در مقطع خارج فقه اصول نزد برخی مراجع تقلید تحصیل کردم. هم‌زمان دروس دانشگاهی را هم خواندم و پس از ازدواج در سال ۷۰ تحصیلاتم

یادی از استاد فقید،
مرحوم حاج مهدی شکوهنده

میکنم همراه این باقران دعوت

کار آسانی نیست سخن گفتن از کسی که دیگر در بین ما نیست. امکان مصاحبه یا گفتگوی مستقیم وجود ندارد و بالطبع می‌بایست به آثار و گفته‌های برجای مانده از او و نقل قول‌هایی از دیگران بسنده کرد. در ادامه از زندگی و منش کسی سخن خواهیم گفت که کمتر از او گفته شده، حال آن که از اساتید مبرز، پر افتخار و با اخلاص قرآن کریم است.

مشهد بودند که چون درس‌های تفسیر قرآن و اصول و عقاید ایشان جوانان بسیاری را به خود جذب کرده بود، ساواک اعلام کرد که ایشان حق رفتن به مسجد کرامت و منبر و سخنرانی را ندارند.

وی نقل می‌کرد: «من به یاد دارم که رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) در گوشه‌ای می‌نشستند و ما هم برای این که از وجودشان بهره‌مند شویم نزد ایشان می‌رفتیم. من از قبل سؤالاتی را آماده کرده بودم و برای این که آیت الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) را از حصر ساواک درآورم از ایشان سؤالاتی می‌پرسم که ایشان در قالب جلسه قرآن و پاسخ به سؤالات، صحبت‌های خودشان را بیان می‌کردند.»

مرحوم شکوهنده از سن نوجوانی از محضر شخصیت‌هایی همچون آیت الله بهبهانی، حاج شیخ حیدر علی صلواتی، استاد فصیح القراء، آیت الله خادمی، آیت الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و آیت الله خزعلی و بسیاری از علماء و بزرگان دیگر بهره‌ها برد.

در محضر قرآن

استاد شکوهنده جلسات قرآنی متعددی را اداره می‌کرد و در مراکز تربیت معلم و حوزه‌های علمیه به تدریس تجوید و معارف قرآنی اشتغال داشت. نزدیک به ۲۰ سال داوری مسابقات قرآنی استان را به عهده داشت و در برنامه‌ها و محافل قرآنی در سطح کشور شرکت می‌کرد. شاگردان زیادی را نیز تربیت کرد. وی به عنوان مدرس قرآن، به کشورهای عربستان سعودی، اردن، عراق و سوریه مسافرت کرد و اندوخته‌های علمی و معنوی این سفرها را در جلسات و محافل قرآنی در اختیار دیگران قرار داد. استاد در کنار تبحر در آموزش تلاوت، مسلط به مفاهیم قرآنی نیز بود. بلافاصله بعد از تلاوت آیات، شأن نزول و تفسیر آن را بیان می‌کرد. ایشان کتاب شاطیبه که در آن قواعد تجوید به شعر و در ۱۰۰۰ بیت نوشته شده است را از حفظ بود. جلسات شان همان‌طور که مورد پسند خواص بود، عوام پسند هم بود. شاید کمتر جلسه‌ای باشد که همه رده‌های سنی در آن جلسه بیایند و از آن راضی باشند.

سرباز انقلاب

استاد شکوهنده در دوران تدریس به عنوان دبیر ریاضی فیزیک در مراکز آموزشی درس می‌داد و البته همه چیز به شاگردان خود برای کسب آگاهی بیشتر می‌آموخت. سال‌های ۵۰ تا ۵۶ سال‌های حساسی بود. با وجود این که رژیم طاغوت روی انقلابیون به شدت حساس بود، اما همیشه جیب‌های او پر از اطلاعاتی‌های حضرت امام خمینی بود و آن‌ها را با ظرافت توزیع می‌کرد. حتی چندین نوبت نزدیک بود به چنگ ساواک بیفتد ولی به لطف الهی و به کمک قرآن کریم نجات یافت.

وی دو فرزند پسر داشت که قبل از انقلاب دوشادوش او در تظاهرات شرکت می‌کردند و در سال‌های ۵۶ و ۵۷ نقش عجبی در تشویق جوانان برای حضور در صحنه انقلاب داشتند که بعدها شهید شدند.

◀ استاد مهدی شکوهنده در سال ۱۳۰۴ هجری شمسی به دنیا آمد. منزل پدری‌اش در اصفهان و در یکی از کوچه‌های منتهی به خیابان شیخ بهایی واقع شده بود. در آن زمان از خیابان شیخ بهایی تا کنار ساحل زاینده رود، همه را زمین‌های زراعتی تشکیل می‌داد. خاندانش همه روحانی و اهل وعظ و خطابه بودند. پدر ایشان مرحوم محمدحسین علی‌اشاگردان پرتلاش میرزا محمد هاشم چهارسوقی و مادرش صبیبه مرحوم حاج آقا فخربهشتی امام جماعت کلیسا بودند.

تحصیلات دوره ابتدایی را در مدرسه فرهنگ واقع در چهار سوق شیرازی‌ها و دوره دبیرستان را در همان مدرسه که به حوالی دوازده دولت انتقال یافته بود و دبیرستان فرهنگ نامیده می‌شد، سپری کرد.

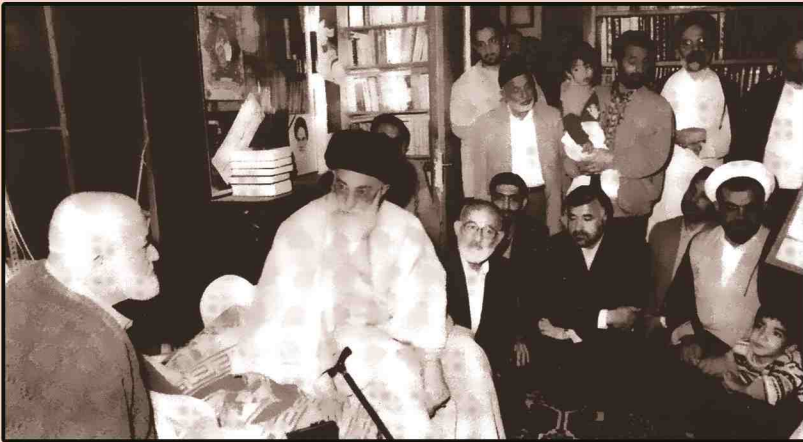
پس از آن دوره بالاتر را در دانشسرای مقدماتی واقع در هشت بهشت طی کرد. در سال ۱۳۲۲ از دانشسرای مقدماتی فارغ التحصیل و جهت تدریس به اهواز و از آن‌جا به اداره آموزش و پرورش رامهرمز اعزام شد. آن‌جا بلافاصله در یکی از دبیرستان‌های رامهرمز مشغول تدریس ریاضی شد و در فرصت فراهم شده از محضر حضرت آیت الله بهبهانی رئیس حوزه علمیه بهره‌های بسیار زیادی برد که به اذعان خود استاد در واقع مایه اصلی آن‌چه که از قرآن می‌دانست را از ایشان فراگرفته بود.

پس از دو سال به اصفهان منتقل شد و در شهرستان‌های مبارکه و زرین شهر مشغول انجام وظیفه گردید. چهار سال در این دو منطقه ماند و درس‌های ریاضی و طبیعی را آموزش می‌داد. پس از آن، در سال ۱۳۲۸ به اصفهان انتقال یافت و در دبیرستان‌های گلبار اقدسیه و قدسیه و فرهنگ به تدریس دروس ریاضی و طبیعی و جغرافیا پرداخت.

استاد از دوران قبل از انقلاب خاطره‌ای نقل می‌کرد: یک روز هنگام خروج از منزل متوجه شدم دو بسته محتوی مقدار قابل توجهی اعلامیه، پشت در منزل ما قرار دارد. محل مناسبی برای آن‌ها درست کردم و راهی مدرسه شدم. وقتی از پله‌های مدرسه بالا می‌رفتم که وارد کلاس بشوم، فهمیدم امام خمینی را دستگیر کرده‌اند. پس از ورود به کلاس برای حدود یک ربع ساعت سکوت کردم. بعد از آن درباره حضرت امام (ع) آن چنان مهیج صحبت کردم که دانش آموزانم یکی یکی کتاب‌های ریاضی خود را درآوردند و عکس شاه را از کتاب جدا و پاره کردند.

در محضر استاید

ایشان در سال ۱۳۵۰ به عنوان یک فرهنگی مبارز به دنبال روحانیت اصیل پیرو امام خمینی (ع) می‌گشت. آن زمان آیت الله خامنه‌ای به جهاد و مخالفت علیه طاغوت در مشهد شهره بودند. ایشان با کلاس‌های اصول عقاید، تفسیر قرآن و نهج البلاغه، محافل درسی طلاب، دانشجویان و سایر جوانان را با مایه‌های انقلابی و زندگی ساز اسلام آشنا می‌کردند. آن زمان ایشان امام جماعت مسجد کرامت در نزدیکی باغ نادری

بسم الله الرحمن الرحيم

در گذشت فقید سعید مرحوم آقای حاج آقا مهدی شکوهنده را که از خادمان دیرین کلام الله مجید و از استادان پیشکسوت قرائت و تجوید بودند، به همه دوستان و اراتمندان آن مرحوم و خادمان و معلمان قرآن کریم و بالخصوص به خانواده مکرم ایشان تسلیت عرض می‌کنم. آن مرحوم یکی از بندگان صالح و مؤمنان مخلص بودند که در آزمایش‌های گوناگون سربلند گشتند. دو فرزند و دو صهر نامدار ایشان از شهدای عالی‌مقام انقلاب و دفاع مقدس‌اند؛ و ایشان با صبر و شکر نمونه خود در زمره صابران که خداوند متعال صلوات و رحمت خود را بر آنان نثار کرده است قرار گرفتند. از خداوند متعال غفران و علو مرتبه آن مرحوم و صبر جمیل و اجر جزیل برای همسر مکرمه و خاندان معزز ایشان مسئلت می‌کنم.

سیدعلی خامنه‌ای
۱۳۸۱/۰۶/۱۲

کتابخانه خانگی

استاد شکوهنده از دوره دانشسرا تا پایان عمر با برکتش به عشق قرآن، کتب بسیاری خریداری کرد و به مطالعه آن‌ها پرداخت. بعضاً هم با مشورت اساتید و علما کتاب‌هایی را تهیه کرد که مجموعه این کتاب‌ها، منزل‌اش را به یک کتابخانه تخصصی در زمینه قرآن و علوم قرآنی تبدیل نمود. نام این کتابخانه را به یاد فرزندان شهیدش کتابخانه تحقیقی و تخصصی شهدای شکوهنده گذاشت. این کتابخانه بالغ بر ۲۰ هزار عنوان کتاب را در خود جای داده بود. در این کتابخانه قرآنی ۷۰ دوره تفسیر فارسی و عربی قرآن کریم از قرون و اعصار گذشته تا به حال، وجود داشت.

او اکثر تفاسیر قرآنی را مطالعه نمود و تفسیر گران‌سنگ المیزان اثر علامه طباطبایی^(ره) را چندین نوبت مطالعه کرد. وی به آیت الله طباطبایی علاقه خاصی داشت و امیدوار بود که نسل جوان نیز از این تفسیر گران‌سنگ بهره کافی ببرند.

پیام استاد

استاد شکوهنده که از اساتید اکثر چهره‌های به‌نام قرآنی اصفهان است، سخنی دارد:

«بنده همه را به انس روزافزون با قرآن کریم دعوت می‌کنم و از همگان می‌خواهم که قرآن را در متن زندگی خود دخیل کنند. کسی که به قرآن اعتنا نکند و آن را در زندگی به کار نبرد مثل این است که به خالقش و آفریننده‌اش حضرت رب العالمین بی‌اعتنایی کرده است. خداوند نیز او را به حال خود وا می‌گذارد و آن وقت است که او به هلاکت گناه می‌افتد. من از همه به ویژه جوانان می‌خواهم که به قرآن پناه ببرند. این حدیث پیام گرامی اسلام^(ص) جایگاه این ودیعه الهی را تبیین می‌کند که می‌فرمایند: برتری قرآن نسبت به سایر کلام همچون برتری خداوند نسبت به بندگانست.»

خاطراتی از استاد، از زبان شاگردان

غلامرضا شاه‌میوه اصفهانی (از اساتید قرائت قرآن کریم)

صبر و حوصله ای که استاد شکوهنده در یاد دادن و تعلیم قرآن کریم به شاگردان‌شان داشتند نمونه بود. خود ایشان در زندگی خود از صبر پیشگان بودند زیرا ایشان با این‌که دو فرزند و دامادشان شهید شدند همچون کوه استوار بودند. ایشان کتاب‌هایی که پنجاه سال قبل چاپ شده بود را در کتابخانه شخصی در اختیار داشتند که گاهی دانشجویان دکتری و فوق لیسانس که به دنبال منابع خاص بودند از کتب موجود در کتابخانه استاد استفاده می‌کردند.

دکتر محمدرضا ستوده‌نیا (از اساتید قرائت قرآن کریم)

ایشان هم خوش سیما بودند و هم خوش برخورد. هر کس که برای اولین بار با ایشان روبرو می‌شد، جذب شخصیت او می‌شد. استاد اثر معنوی بالایی در شاگردانش می‌گذاشت. ما به عنوان شاگرد با علاقه بسیار زیادی در جلسات ایشان شرکت می‌کردیم. جدیت ایشان در پیشرفت ما خیلی مؤثر بود. استاد شکوهنده از ما تکلیف می‌خواستند و دائماً پیگیری می‌کردند. ایشان در منزل‌شان کتابخانه مفصلی داشتند. بنده در اواخر عمرشان برای استفاده از کتابخانه به منزل‌شان می‌رفتم. قبل از وفات‌شان وصیت کرده بودند که این کتاب‌ها به کتابخانه علامه مجلسی اهدا شود که

همین طور هم شد. بخشی از آن را نیز به گروه معارف دانشگاه اصفهان تقدیم کردند. بنده در سفرهای متعددی همراه ایشان بودم. اولین سفر در تمتع سال ۱۳۶۳ بود که در خدمت ایشان بودیم. ایشان تمام اعمال حج را با حوصله به ما یاد دادند. ما به اتفاق ایشان به کتاب‌فروشی‌های مکه معظمه و مدینه منوره می‌رفتیم و به دنبال منابع قرآنی و کتب قرائت می‌گشتیم و هر کتاب خوبی را که پیدا می‌کردیم خریداری می‌کردیم. آخرین سفر حجی که در خدمت ایشان بودیم، سال ۱۳۷۲ بود. من هیچ‌گاه از خاطر نمی‌رود شجاعت ایشان را در مباحثی که با وهابی‌ها داشتند و از حقانیت شیعه دفاع می‌کردند. در همین سفر در کنار بقیع، زیارت جامعه را از حفظ خواندند که شجاعت‌شان قابل توجه بود.

سید ناصر رضوی (از پیشکسوتان قرآنی اصفهان)

دو پسر استاد شکوهنده و دو داماد ایشان در دفاع مقدس شهید شدند. استاد، علی‌رغم این مصیبت‌های سنگین، تا پایان عمر شریف‌شان، ذره‌ای از پشتیبانی انقلاب و نظام باز نایستادند که بر آن مصمم‌تر شدند. استاد شکوهنده چند ویژگی بارز اخلاقی داشتند که برای همه ما الگو بود. هر جا از استاد دعوت می‌شد، ایشان بدون هیچ عذری آن دعوت را لبیک می‌گفتند. همچنین زندگی بسیار ساده زیست بودند. به نظر بنده شیوه زندگی ایشان متأثر از شیوه زندگی انبیاء بود. اهل علم و مطالعه بودند. شیوه تشویقی ایشان هم در جلسات جالب بود.

ایشان بدون استثناء به همه کتاب جایزه می‌دادند. کتاب‌های هدایی ایشان هم با دقت انتخاب می‌شد. ما کسی مانند ایشان را در اصفهان نداشتیم که کتاب‌های مختلف علمی و تفسیری را این‌گونه جمع‌آوری کرده باشد. بنده خاطره‌ای از ایشان در ذهن دارم. یک روز در تکیه شهدا وقتی جنازه فرزند استاد را برای تشییع آورده بودند، در همان حالت که معمولاً کسی دیگر به حالات و اطراف خود توجهی ندارد ناگهان استاد شخصی را می‌بیند و به او می‌گوید که پریشب که شما به جلسه قرآن آمده بودید جایزه‌هایم تمام شده بود این کتاب را در جیبم گذاشتم تا هر وقت شما را ببینم آن را به شما بدهم.

مسعود عنایتی مقدم (از قاریان ممتاز کشور)

در جلسه استاد، اگر کسی سؤال پیش پا افتاده‌ای هم می‌پرسید، ایشان با بردباری خاصی پاسخ می‌دادند و از این‌که سؤالی را حتی چند بار پاسخ بدهند هیچ ملاحظه‌ای نداشتند.

خانم شکوهنده (صبیه استاد شکوهنده)

ایشان همیشه به ما تأکید می‌کردند که با قرآن و اهل بیت انس بگیرید و همیشه حدیث ثقلین را می‌خوانند. تذکر می‌دادند معارف قرآن را در متن زندگی‌تان بیاورید. ایشان حافظ قرآن هم بودند که همین توفیق حفظ، انس پدر را با قرآن دو چندان کرده بود.

مروری بر مهم‌ترین رویدادهای شورای عالی قرآن در سالی که گذشت

اولین نشست تخصصی تبیین ضوابط تولید و پخش برنامه‌های قرآنی صدا و سیما برگزار شد

اولین نشست تخصصی تبیین ضوابط تولید و پخش برنامه‌های قرآنی صدا و سیما به مدت ۱ روز با حضور تعدادی از مسئولین ارشد شورای عالی قرآن و صدا و سیما، برنامه‌سازان، مدیران گروه‌های تولید و پخش شبکه‌های سراسری، استانی و برون مرزی صدا و سیما در تاریخ ۱ مرداد ماه ۱۳۹۰ برگزار گردید. در این برنامه که توسط شورای عالی قرآن و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و با هدف تعامل مستقیم مسئولان شورا و دست اندرکاران تولیدات قرآنی صدا و سیما برگزار شد، تبیین ضوابط و سیاست‌های تولید برنامه قرائت قرآن و سایر نعمات الهی و اقتضانات رسانه‌های این گونه تولیدات به منظور ارتقای کمی و کیفی این برنامه‌ها در شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی در دستورکار قرار گرفت. در این نشست دکتر طهماسبی معاون امور استان‌های سازمان

صدا و سیما، محمدحسین محمدزاده، مدیر رادیو قرآن، سیدعلی سرابی، قائم مقام شورای عالی قرآن، علی اکبر حشمتی، معاون نظارت شورا و محمدتقی میرزاجانی، رئیس حوزه ارتباطات به ایراد سخن پرداختند. برگزاری جلسه پرسش و پاسخ از دیگر بخش‌های این برنامه بود. لازم به ذکر است این نشست در حسینیه الزهرا واقع در مجتمع امام خمینی (ره) برگزار گردید.

ثبت نام اولین دوره طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم

در راستای اجرای طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم که طی مصوبه نهم شورای توسعه فرهنگ قرآنی به شورای عالی قرآن واگذار شد، ثبت نام در این طرح از ۲۰ مهر تا ۲۰ آذر سال ۹۰ انجام شد. با اعلام این خبر در رسانه‌های گروهی، قاریان داوطلب در یکی از سطوح چهارگانه استاد قرائت، قاری ممتاز، قاری برگزیده و قاری و مدرسان قرائت قرآن نیز در یکی از چهار سطح استاد تعلیم قرائت قرآن در گرایش تنغیم، استاد تعلیم قرائت قرآن در گرایش قرائات، مدرس قرائت قرآن در گرایش تنغیم، مدرس قرائت قرآن در گرایش تجوید و وقف و ابتداء، معلم قرائت قرآن، معلم روش تدریس قرآن و معلم آموزش عمومی قرآن ثبت نام کردند. در نهایت تعداد ۱۰۲۲ در این طرح ثبت نام کردند که ثبت نام ۹۰۲ نفر از ایشان قطعی شد. لازم به ذکر است پایگاه اطلاع رسانی شورای عالی قرآن به عنوان درگاه رسمی اطلاع رسانی پیرامون این طرح، اخبار و اطلاعیه‌های مرتبط با طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن را به طور مستمر منعکس می‌نمود.

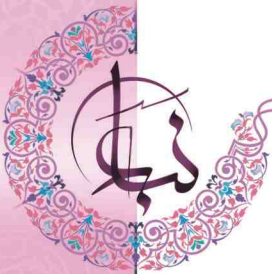
برگزاری اولین مرحله آزمون نخستین دوره طرح ارزیابی قاریان و مدرسان

پس از تشکیل پنج جلسه دو کمیته آزمون و ارزیابی و علمی و فنی و تصویب تصمیمات این کمیته‌ها در دومین جلسه شورای ارزیابی، اولین مرحله آزمون این طرح، از روز ۱۸ بهمن ۱۳۹۰ به صورت غیر حضوری آغاز و تا ۱۵ فروردین ۹۱ ادامه یافت. در این مرحله از آزمون که به ارسال یک قطعه تلاوت توسط قاریان و ارسال یک قطعه تلاوت، تحلیل تلاوت و ارسال سوابق تدریس توسط مدرسان اختصاص داشت، شرکت کنندگان، با مراجعه به پایگاه اطلاع رسانی شورای عالی قرآن اطلاعیه، شرایط و ضوابط نحوه حضور در اولین مرحله آزمون را مطالعه نموده و براساس آن آثار درخواست شده را ارسال کردند. مقرر است پس از داوری آثار رسیده به دبیرخانه طرح ارزیابی، سایر مراحل آزمون‌های نظری و عملی، از ابتدای سال جاری دنبال شود.

سفرهای استانی هیأت اساتید و کارشناسان شورای عالی قرآن به ۹ استان کشور

در ادامه سفرهای اساتید و کارشناسان شورای عالی قرآن به استان‌های مختلف کشور، در سال گذشته ۹ سفر به استان‌های زنجان، مرکزی، لرستان، همدان، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، کرمان، هرمزگان و سمنان انجام شد. این سفرها که در حیطه وظایف حوزه ارتباطات تعریف شده است، با اهدافی از جمله شناسایی و ارتقای سطح فنی تلاوت قاریان برتر استان‌ها و ضبط تلاوت از ایشان جهت پخش از صدا و سیما همان استان دنبال می‌شود. در این ۹ سفر آقایان حجت الاسلام محمدرضا شهیدی‌پور، علی اکبر حشمتی، عباس امام جمعه، جهانبخش فرجی، سعید رحمانی، غلامرضا شاه میوه (در یک سفر) و محمدتقی میرزاجانی (سرپرست گروه) حضور داشتند. لازم به ذکر است هیأت اعزامی اساتید و کارشناسان شورای عالی قرآن تاکنون به ۱۸ استان کشور سفر کرده‌اند که مقرر است در سال ۹۱ این هیأت به سایر استان‌های کشور اعزام شود.

■ تشکیل ۱۸ جلسه شورای برنامه‌ریزی و کارشناسی نظارت در سال ۹۰

شورای برنامه‌ریزی و کارشناسی نظارت یکی از شوراهای فعال شورای عالی قرآن است که در حیطه رسالت و مأموریت معاونت نظارت شورا، به تدوین و به روز رسانی آیین‌نامه‌ها، ضوابط و معیارهای نظارتی می‌پردازد و متشکل از اساتید و قاریان ممتاز کشورمان می‌باشد. اعضای این شورا عبارتند از آقایان: احمد ابوالقاسمی، عباس امام جمعه، علی‌اکبر حشمتی، قاسم رضیعی، سعید طوسی، سیدعلی سربابی، محمدحسین سعیدیان، غلامرضا شاه‌میوه اصفهانی، حجت الاسلام محمدرضا شهیدی‌پور، سعید طوسی، محمد عباسی و جهانبخش فرجی. مهم‌ترین مصوبات این شورا طی جلسات برگزار شده در سال ۹۰ از این قرار است: تدوین مبانی و ضوابط کلی تولید و پخش اذان، مشتمل بر تعریف و اصول حاکم بر تولید اذان، بازنگری در مبانی کلی نظارت بر قرائت ادعیه و زیارات، مشتمل بر شرایط عمومی و اختصاصی مجری، ضوابط و موارد مهم اجرا و ارزیابی، تدوین و تنظیم آیین‌نامه و فرم‌های ارزیابی اذان، تدوین آیین‌نامه تربیت کارشناس تولید و نظارت، مشتمل بر تعاریف، شرایط عمومی، شرایط اختصاصی، عناوین کارگاه‌های تربیت کارشناسی و مراحل ارتقای کارشناسان.

■ حضور فعال نمایندگان شورای عالی قرآن در ستادها، شوراها و کمیسیون‌های مختلف قرآنی

نمایندگان شورای عالی قرآن در سال ۹۰ نیز مطابق سنوات گذشته، در ستادها، شوراها و کمیسیون‌های مختلف قرآنی حضور داشته‌اند که مهم‌ترین آن‌ها بدین شرح است:
شورای فرهنگی دفتر مقام معظم رهبری، شورای توسعه فرهنگ قرآنی مستقر در شورای عالی انقلاب فرهنگی و کمیسیون‌های تابعه، کارگروه علمی و برنامه‌ریزی قرآنی وزارت آموزش و پرورش، شورای راهبردی شبکه قرآن و معارف سیما، شورای قرآن و عترت سازمان بهزیستی کشور، حضور فعال در شوراهای کارشناسی سایر دستگاه‌ها و نهادها.

■ اولین دوره آموزش و ارزیابی قاریان ممتاز نوجوان سراسر کشور برگزار شد

اولین دوره آموزش و ارزیابی قاریان ممتاز نوجوان سراسر کشور از ۱۶ تا ۱۸ شهریورماه سال گذشته توسط واحد آموزش در محل شورای عالی قرآن برگزار شد. در این دوره، بیش از ۵۰ نفر از قراء ممتاز نوجوان از استان‌های مختلف کشور حضور داشتند. این دوره با هدف شناسایی توانمندی‌ها و کشف استعدادها، قاریان نوجوان سراسر کشور و ارزیابی آخرین وضعیت قرائت قرآن در سطح نوجوانان سراسر کشور و برنامه‌ریزی به منظور ارتقا و پرورش ایشان برگزار شد. آقایان غلامرضا شاه‌میوه اصفهانی در رشته قرائت، دکتر قاسم رضیعی در رشته ترتیل، سعید طوسی در رشته اذان، دعا و مناجات، حجت الاسلام محمد حاج ابوالقاسم در رشته حفظ و حسین رستمی به عنوان استاد راهنما، راهبری و تدریس در این دوره را عهده دار بودند. بیان نکات فنی و زیربنایی و ظرایف تلاوت نوجوانان توسط اساتید، همچنین ضبط استودیویی تلاوت‌های ایشان و کارشناسی این تلاوت‌ها، همچنین حضور در جلسه قرآن استاد مولایی از جمله برنامه‌های این دوره بوده است.

■ حضور شورای عالی قرآن در نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم

شورای عالی قرآن در نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم که از ۲۷ شعبان المعظم تا ۲۶ رمضان المبارک در مصلای امام خمینی (ره) برگزار شد حضور پیدا کرد. غرفه شورا در شبستان اصلی، بخش نهادها و موسسات قرآنی واقع بود. ارائه آثار و محصولات، طرح‌ها و مقالات و گزارش‌ها، ارائه مشاوره‌های تخصصی در حوزه تلاوت قرآن با حضور اساتید برجسته و همکاری با بخش محافل و مراسم نمایشگاه در برگزاری کرسی تلاوت ادانگاهی، از جمله فعالیت‌های غرفه شورای عالی قرآن در این نمایشگاه یک ماهه بوده است که به همت حوزه ارتباطات تدارک گردید.

■ بازسازی و ارتقاء استودیو شورای عالی قرآن

استودیو صدای شورای عالی قرآن که از سال ۱۳۸۰ راه اندازی شده بود، با اعمال اصلاحات فنی و آکوستیک و نصب تجهیزات پیشرفته سخت افزاری و نرم افزاری، مرحله جدید فعالیت خود را از دی ماه سال ۹۰ آغاز کرد. هم اکنون پس از مرحله بازسازی، شرایط مناسب تری جهت تولیدات صوتی شورای عالی قرآن فراهم شده است.

■ بالغ بر ۵۷۳۰۰۰ دقیقه نظارت کمی بر برنامه های قرآنی در سال ۹۰

بیش از ۵۷۳۰۰۰ دقیقه برنامه قرآنی در سال گذشته توسط معاونت نظارت شورای عالی قرآن تحت کارشناسی و نظارت قرار گرفت. این میزان نظارت، شامل این برنامه ها بوده است: نظارت بر تولیدات شامل تولیدات بومی استان ها و غیره بالغ بر ۷۰۰۰ دقیقه، نظارت بر آرشیوها بالغ بر ۲۶۰۰۰ دقیقه، نظارت بر پخش برنامه های قرآنی شبکه های سراسری شامل قرائت قرآن، اذان، ادعیه و سایر نغمات الهی بالغ بر ۲۰۰۰۰۰ دقیقه، نظارت بر شبکه های استانی (۵۸ شبکه رادیویی و تلویزیونی) بالغ بر ۳۴۰۰۰۰ دقیقه.

■ برگزاری کرسی تلاوت اذنگاهی در بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب

اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۰ و همزمان با برگزاری بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب، حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن با همکاری مصلای امام خمینی (ره) اقدام به برگزاری کرسی اذنگاهی تلاوت قرآن نمود. این محافل در دو موعده ظهر و مغرب و با حضور قاریان بین المللی کشورمان از ۱۴ لغایت ۲۳ اردیبهشت برگزار گردید. در این برنامه، نوای قرآن و اذان در فضای نمایشگاه به صورت مستقیم طنین انداز گردید و طبق سنوآت گذشته با استقبال خوبی همراه شد. لازم به ذکر است آقایان عباس امام جمعه، سعید طوسی، حامد شاکرنژاد، محمود لطفی نیا و محمدرضا پورزرگری از جمله قاریانی بودند که در این کرسی به اجرای برنامه پرداختند.

■ تکمیل سامانه دریافت و ضبط برنامه های قرآنی شبکه های صدا و سیما

در ابتدای سال ۹۰ با نصب سومین سیستم ضبط دیجیتال در شورای عالی قرآن، امکان دریافت ۳۵ شبکه دیگر از شبکه های استانی فراهم گردید. بدین ترتیب کنترل پخش برنامه های قرآنی ۵۸ شبکه صدا و سیما استان ها برای کارشناسان نظارت شورای عالی قرآن میسر شد.

■ مراحل پایانی تولید آلبوم تلاوت تحقیق کل قرآن توسط ۵ نفر از قاریان بین المللی

آلبوم تلاوت تحقیق کل قرآن مشتمل بر ۲۳۱ قطعه تلاوت تحقیق استودیویی با صدای پنج تن از اساتید بین المللی قرائت قرآن جمهوری اسلامی ایران آقایان محمدحسین سبزیلی، محمدحسین سعیدیان، عباس امام جمعه، کریم منصوری و سعید طوسی می باشد که مدت زمان تلاوت هر قطعه با توجه به تعداد آیات از ۱۲ تا ۲۳ دقیقه متغیر است. لازم به ذکر است این آلبوم که توسط معاونت تولید تهیه می شود و مراحل پایانی ضبط را پشت سر می گذارد، پس از آماده سازی و افکت گذاری مطلوب، در سال جاری در اختیار جامعه قرآنی قرار خواهد گرفت.

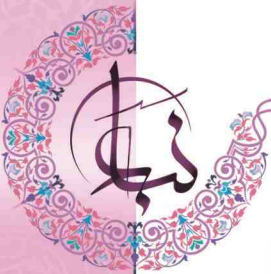
■ فرمایشات مقام معظم رهبری در جلسه دیدار قرآنیان کشور با معظم له بررسی شد

در خلال برگزاری نوزدهمین نمایشگاه بین المللی قرآن در مصلای امام خمینی (ره)، شورای عالی قرآن با همکاری بخش نهادها و مؤسسات نمایشگاه، نشستی را با موضوع تبیین فرمایشات مقام معظم رهبری با محوریت تربیت ۱۰ میلیون حافظ قرآن برگزار کرد. در این نشست که با حضور و سخنرانی تعدادی از صاحب نظران قرآنی همراه بود، تحلیلی های مختلفی از این مطالبه رهبر معظم انقلاب ارائه گردید.

■ کرسی تلاوت قرآن اذنگاهی در مجتمع امام خمینی (ره)

کرسی تلاوت قرآن مجتمع امام خمینی (ره) به همت حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن، ستاد اقامه نماز سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مجتمع امام خمینی (ره) و رادیو قرآن از آبان ماه سال ۹۰ راه اندازی شد. این برنامه که حدود پانزده دقیقه قبل از اذان ظهر روز دوشنبه هر هفته برگزار می شود، با تلاوت قرآن و اجرای اذان توسط قراء برجسته کشور همراه است و به صورت زنده از رادیو قرآن به سمع علاقمندان سراسر کشور می رسد.

■ تشکیل بیش از ۴۰ جلسه ارتقای قاریان ممتاز و بین المللی جمهوری اسلامی ایران

جلسات ارتقای قاریان نامی بزرگسال کشور که چند سال است به صورت هفتگی در محل شورای عالی قرآن و با مدیریت معاونت پژوهش و آموزش برگزار می‌شود در سال گذشته بیش از ۴۰ جلسه تشکیل داد. قاریان بین المللی در این جلسات ضمن اجرای تلاوت و نقد و تحلیل فنی تلاوت‌ها، به تبادل نظر در مباحث تخصصی قرائت و مقوله ترجمه و اختلاف قرائات پرداختند.

■ آغاز جلسات ارتقای قاریان ممتاز نوجوان با رویکرد حفظ

جلسات هفتگی ارتقای قاریان ممتاز نوجوان که پیشینه چندین ساله دارد، با رویکرد حفظ و با حضور اساتید مجرب و تعدادی از قاریان ممتاز نوجوان آغاز شد. این جلسات با هدف شناسایی و ارتقای استعداد های برتر و جهت دهی و پرورش ایشان برای توانایی بخشی در ارائه تلاوت برتر و در نهایت پخش از صدا و سیما برگزار می‌گردد. در این جلسات که توسط واحد آموزش شورای عالی قرآن برگزار می‌شود، دو مقوله تقلید و حفظ در تلاوت قرآن به عنوان دو موضوع محوری مورد تأکید قرار می‌گیرد.

■ آغاز ضبط تلاوت استودیویی از قاریان ممتاز جوان

کارگاه ضبط تلاوت استودیویی قراء ممتاز جوان زیر نظر معاونت پژوهش و آموزش در استودیوی شورای عالی قرآن آغاز به کار کرد. در این برنامه، قاریان قطعه های تعیین شده را از قبل تمرین کرده و با اجرای تلاوت در استودیو، جهت ارزشیابی امتیاز دریافت می‌کنند. هدف از این جلسات، ضبط صوتی تلاوت تحقیق قراء جوان حاضر در جلسات ارتقای شورای عالی قرآن و آشنایی با شیوه های صحیح تلاوت در استودیو و نهایتاً ارائه به صدا و سیما می‌باشد که با نظارت اساتید برجسته‌ای چون امیرمحمود کاشفی، عباس امام‌جمعه، محمدعباسی، محمدحسین سعیدیان و حامد شاکرنژاد همراه است.

در این جلسات، اساتید ناظر نکات لازم در حوزه های تخصصی، بایددها و نبایدهای یک تلاوت استادانه، دقت به معانی، تجوید، صوت، لحن، وقف و ابتدا و تقلید همچنین مطالبی که ناظر به دانش و هنر تلاوت است را بیان می‌کنند.

■ شورای علمی آموزشی در سال گذشته ۱۶ جلسه تشکیل داد

شورای علمی آموزشی که مسائل و موضوعات گوناگون قرآنی و مبتلا به و مورد نیاز قاریان را با رویکرد آموزشی و پژوهشی مورد بحث و تبادل نظر قرار می‌دهد با حضور تعدادی از کارشناسان علوم قرآنی ۱۶ جلسه در سال ۹۰ تشکیل داد.

■ برگزاری چند برنامه قرآنی در حاشیه بیست و هشتمین مسابقات بین المللی قرآن کریم

در یک همکاری مشترک بین شورای عالی قرآن و دفتر آموزش و مسابقات قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه، چند برنامه قرآنی در حاشیه بیست و هشتمین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم برگزار شد. یک جلسه ارتقای قاریان بین‌المللی شورای عالی قرآن به بهانه برگزاری مسابقات بین المللی قرآن، ۱۱ تیرماه در سالن جنبی محل برگزاری مسابقات تشکیل شد.

در همین راستا جلسات ارتقاء قاریان جوان و نوجوان شورا نیز یکشنبه ۱۲ تیر در همین مکان برگزار گردید.

گروه ملی پیامبر اعظم (ص) زیر نظر شورای عالی قرآن نیز در مراسم افتتاحیه این مسابقات به اجرای مدیحه‌ای که قبل از آن برای همین مراسم آماده شده بود پرداخت.

آشنایی با مأموریت‌ها و وظایف کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم

اساتید و قراء برجسته غیرایرانی در برنامه‌های فوق‌الذکر در دعوت به داخل کشور، مأموریت راهبردی این کمیته است..

سایر اهداف و مأموریت‌ها

- اعزام شایسته‌ترین عناصر قرآنی از لحاظ صلاحیت‌های فنی و عقیدتی و دعوت از اساتید و قاریان نخبه غیرایرانی، در قالب حضور در برنامه‌های تبلیغی، آموزشی، پژوهشی و داوری و شرکت در مسابقات بین‌المللی قرآن.

- تعیین اولویت‌های اعزام در فصول و مناطق مختلف.

- برنامه‌ریزی جهت استفاده از همه ظرفیت‌های ممتاز تبلیغی قرآنی کشور با نگاه عدالت محور.

- تأمین نیازهای قرآنی منعکس شده توسط کشورهای مختلف با دید جامع و به بهترین کیفیت.

اساتید و قاریان ایرانی به خارج از کشور جهت اجرای برنامه‌های تبلیغی و حضور در مسابقات بین‌المللی، همچنین دعوت از اساتید و قاریان غیر ایرانی به داخل کشور، کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم تشکیل شد. عدم تمرکز در سیاست‌گذاری‌های مربوط به اعزام‌ها و دعوت‌ها؛ اعزام بدون قاعده به خارج از کشور، افت و خیز برنامه‌های تبلیغی خارج از کشور، دعوت‌های مکرر و بی‌ضابطه از اساتید و قاریان غیرایرانی، ناهماهنگی در انتخاب و اعزام نمایندگان جمهوری اسلامی ایران به مسابقات بین‌المللی قرآن و مواردی دیگر، شکل‌گیری این کمیته را ضرورت بخشید.

اهداف و مأموریت‌ها

سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی جهت استفاده بهینه از ظرفیت عناصر قرآنی کشور در برنامه‌های تبلیغی، مسابقات قرآنی، آموزشی و پژوهشی خارج از کشور، همچنین استفاده از ظرفیت ممتاز فنی و تخصصی

◀ در این بخش، با توجه به استقرار دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم در محل شورای عالی قرآن و البته نه تعلق سازمانی به آن، فرصتی فراهم شد تا وظایف و مأموریت‌های این مجموعه، معرفی شود. لازم به ذکر است در دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم از بخشی از ظرفیت نیروی انسانی و امکانات سخت‌افزاری حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن برای پیشبرد امور استفاده می‌شود.

تاریخ تأسیس

۲۳ دی ماه ۱۳۷۰، متعاقب فرمان مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در پانزدهمین جلسه شورای عالی تبلیغات خارجی.

ضرورت تأسیس

به منظور ساماندهی امور مربوط به اعزام

۳- دبیر کمیته

دبیر کمیته توسط رییس از بین اساتید و کارشناسان برجسته قرآنی کشور انتخاب و وظیفه تشکیل جلسات، ابلاغ و پیگیری مصوبات، تهیه و ارائه طرح‌های مورد نیاز جهت تصویب، ارائه گزارشات مستمر از نقاط قوت و ضعف مأموریت‌های تکلیفی کمیته، تشکیل و مدیریت کارگروه‌های تخصصی مورد نیاز و کلیه امور دبیرخانه‌ای را عهده‌دار است. دبیرخانه کمیته، زیر نظر دبیر فعالیت می‌کند.

ب: وظایف اعضای حقوقی

۱- سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

- ۱-۱- شرکت رییس یا نماینده تام‌الاختیار این سازمان در جلسات کمیته
- ۱-۲- توجیه رایزنان فرهنگی ج. ا. ا در کشورهای مختلف جهت برگزاری برنامه‌های قرآنی، دریافت نیازها و دعوت‌ها و انعکاس آن به دبیرخانه کمیته، و هماهنگی جهت اعزام گروه‌های منتخب.
- ۱-۳- برگزاری دوره‌های توجیهی آموزشی ویژه اعزام شوندگان.
- ۱-۴- انجام کلیه امور اجرایی و هزینه‌ای مربوط به اعزام‌های تبلیغی، پس از معرفی افراد ذیصلاح توسط کمیته؛ اعم از مذاکره و مکاتبه با رایزنی فرهنگی کشور مقصد، اخذ ویزا، بلیط، پرداخت حق الزحمه و...
- ۱-۵- ارائه گزارش‌های مستمر کمی و کیفی از وضعیت اعزام‌ها و نتایج و ثمرات آن‌ها و همین‌طور نقاط قوت و ضعف فعالیت‌های تبلیغی انجام شده.

۲- سازمان اوقاف و امور خیریه

- ۱-۲- شرکت رییس یا نماینده تام‌الاختیار این سازمان در جلسات کمیته
- ۲-۲- انجام کلیه امور اجرایی و هزینه‌ای مربوط به اعزام قاریان و حافظان به مسابقات بین‌المللی، پس از معرفی ایشان توسط کمیته؛ شامل مذاکره، مکاتبه و هماهنگی با کشورهای برگزار کننده مسابقات، گرفتن ویزا و بلیط اعزام شوندگان، پرداخت حق الزحمه و...
- ۲-۳- انجام کلیه امور اجرایی و هزینه‌ای مربوط به برگزاری دوره‌های آموزش و ارزیابی قاریان و حافظان به منظور ارزیابی دقیق‌تر و ایجاد آمادگی در ایشان جهت حضور موفق در مسابقات بین‌المللی.
- ۲-۴- انجام کلیه امور اجرایی و هزینه‌ای مربوط به برگزاری آزمون حج تمتع و برگزاری جلسات توجیهی و آموزشی برای اعضای کاروان قرآنی اعزامی به حج و مشارکت در هزینه‌های اعزام کاروان.

- برنامه‌ریزی جهت استفاده از ظرفیت مؤثر موسم حج و عمره با انتخاب و اعزام شایسته‌ترین سفیران قرآنی کشور.
- بررسی ضرورت و چگونگی برگزاری مسابقات قرآنی در سطح بین‌المللی توسط دستگاه‌های مختلف فرهنگی کشور.
- هم‌افزایی تمامی ظرفیت‌های قرآنی کشور و هماهنگ شدن دستگاه‌های بهره‌بردار از توان قاریان، حافظان و دیگر عناصر قرآنی به نحوی که این دستگاه‌ها مثل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سازمان صدا و سیما بتوانند از ثمرات فعالیت نهادهای متولی تربیت عناصر قرآنی و برگزاری مسابقات و شناسایی قهرمانان قرآنی بهره‌مند شوند.

ارکان تشکیلاتی و وظایف آنان

اعضای حقیقی شامل رییس، دبیر و کارشناسان کمیته و اعضای حقوقی شامل رییس یا نماینده تام‌الاختیار سازمان‌های مرتبط اعم از سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، سازمان اوقاف و امور خیریه، از ارکان تشکیل دهنده کمیته هستند.
تبصره: به اقتضای ضرورت‌هایی که در دستور جلسات قرار می‌گیرد از سایر اشخاص حقوقی و یا حقیقی دعوت به عمل می‌آید.

وظایف اعضای حقیقی و حقوقی کمیته

الف: وظایف اعضای حقیقی

۱- رییس کمیته (جناب آقای مهندس سیدعلی مقدم، معاون ارتباطات مردمی دفتر مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی))
رییس کمیته با نظر مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی) منصوب و مسئولیت هدایت کمیته در رسیدن به اهداف پیش‌بینی شده را عهده‌دار می‌باشد. همچنین اخذ نظرات و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در صورت ضرورت توسط ایشان انجام خواهد گرفت.

۲- شورای کمیته

شورای کمیته متشکل از اعضای حقیقی و حقوقی شامل: رییس، دبیر و رییس یا نماینده تام‌الاختیار سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رییس یا نماینده تام‌الاختیار سازمان اوقاف و امور خیریه و سه نفر از اساتید و کارشناسان زبده قرآنی می‌باشد که تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در حوزه وظایف این کمیته را عهده‌دار هستند.
جلسات شورای کمیته به صورت ماهانه برگزار می‌شود که در شرایطی با نظر رییس کمیته امکان تعجیل یا تأخیر در تشکیل جلسه وجود دارد.

۵-۲- ارائه گزارش‌های مستمر کمی و کیفی از اعزام‌های مربوط به مسابقات بین‌المللی و حج تمتع و ارائه تحلیل از نقاط ضعف و قوت برنامه‌های انجام شده
 ۶-۲- پیشنهاد اسامی اساتید و داوران مدعو برای حضور تبلیغی و یا داوری در مسابقات بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران

ضوابط و معیارهای اعزام و دعوت

الف) ضوابط و معیارهای اعزام

۱- اعزام به مسابقات بین‌المللی
 - احراز تعهدات عقیدتی و اخلاقی اعزام شوند
 - کسب رتبه ممتاز در مسابقات سراسری قرآن کریم
 - حضور موفق در دوره آموزش و ارزیابی و کسب نصاب تعیین شده
 - انطباق شرایط کشور برگزار کننده مسابقه با وضعیت فرد اعزامی (توانمندی فنی، سن، رشته و...)
 تبصره: تعیین اولویت اعزام هر یک از کاندیداهای اعزام به مسابقات مختلف به عهده کمیته خواهد بود.

۲- اعزام‌های تبلیغی

الف) اعزام اساتید، قاریان، حافظان و گروه‌های هم‌خوانی قرآن و مدیحه‌سرایی به حج تمتع با هدف انجام مأموریت تبلیغی مؤثر و ممتاز و هدف جنبی تشویق - احراز تعهدات عقیدتی و اخلاقی فرد یا گروه اعزامی

- کسب رتبه ممتاز در آزمون انتخابی حج توضیح: هر سال، حدود ۶۰ درصد از قاریان عضو کاروان قرآنی از طریق آزمون انتخاب می‌شوند.

تبصره: تکرار اعزام یک قاری، حافظ، مبتهل و یا گروه توانمند و برجسته، با تأمین هدف تبلیغ مؤثر و ممتاز، بلامانع است.

* شرایط قراء جهت شرکت در آزمون حج که البته ممکن است بنا به مقتضیات، متغیر باشد عبارت است از:

۱- نفرات اول تا سوم مسابقات استانی سازمان اوقاف و امور خیریه در همان سال برگزار آزمون (بین دو سفر حج)

۲- نفرات راه یافته به مرحله منطقه‌ای مسابقات سازمان اوقاف و امور خیریه در همان سال برگزار آزمون (بین دو سفر حج)
 ۳- نفرات راه یافته به مرحله کشوری مسابقات

سازمان اوقاف و امور خیریه به جز نفرات منتخب سایر نهادها و سازمان‌ها (بین دو سفر حج)

۴- نفرات ممتاز و ذی‌صلاح از بین رتبه‌های ممتاز مسابقات سراسری سازمان اوقاف و امور خیریه در ادوار گذشته

۵- تعدادی از قراء ممتاز که پس از وصول درخواست، کلیه صلاحیت‌های ایشان، در گروه کارشناسی و ارزیابی کمیته اعزام، احراز شود.

تبصره ۱: هر ساله بنا به شرایط کاروان اعزامی، تعدادی از اساتید و قاریان بین‌المللی، جهت ارائه تلاوت‌های ممتاز و ارائه تجربیات، بدون آزمون فوق‌الذکر به این سفر اعزام می‌شوند. معمولاً یکی از ایشان هم، سرپرستی کاروان را عهده‌دار می‌شود.

تبصره ۲: تعداد اعزام، تاریخ آخرین اعزام و میزان توفیقات فرد یا گروه‌های اعزامی در تشریف‌های پیشین، در عضویت ایشان در کاروان قرآنی تأثیرگذار است. فرد یا گروه اعزامی حتی‌الامکان دو سال متوالی اعزام نمی‌شوند.

تبصره ۳: یک یا دو گروه هم‌خوانی و مدیحه‌سرایی اعزامی، از بین گروه‌های درجه ۱ کشور و با ارزیابی فنی و کارشناسی دبیرخانه کمیته انتخاب می‌شوند. یک یا دو نفر حافظ اعزامی نیز از بین حفاظ کل قرآن کریم که حائز رتبه ممتاز در مسابقات سراسری هستند تعیین می‌گردند.

تبصره ۴: ضوابط مذکور تابعی از سطح عمومی قرائت قرآن کشور و سطح فنی قاریان

و اساتید اعزامی است که در صورت تغییر آن، این ضوابط نیز قابل تغییر می‌باشد.

ب) اعزام اساتید، قاریان، حافظان و گروه هم‌خوانی و مدیحه‌سرایی به سفر تبلیغی عمره مفرده

در اعزام به عمره مفرده، از قاریان، حافظان و گروه‌های تواشیح ممتاز جمهوری اسلامی ایران که قادر به اجرای برنامه‌های تبلیغی مؤثر بوده، همچنین حتی‌الامکان توان موج آفرینی فرهنگی و قرآنی به صورت انفرادی را داشته باشند، با همان ترتیبات ذکر شده در ضوابط اعزام به حج تمتع، استفاده می‌شود.

ج) اعزام اساتید، قاریان، حافظان، مبتهلان و گروه‌های هم‌خوانی و مدیحه‌سرایی به کشورهای مختلف جهت اجرای برنامه‌های تبلیغی قرآنی

- احراز تعهدات عقیدتی و اخلاقی فرد یا گروه اعزامی

- کسب رتبه ممتاز در مسابقات سراسری قرآن کریم سازمان اوقاف و امور خیریه

- احراز صلاحیت فنی و تخصصی توسط گروه کارشناسی کمیته اعزام در مورد مشمولین بند ۲، همچنین کسانی که موفق به کسب رتبه ممتاز در مسابقات نشده‌اند و یا در مسابقاتی غیر از آنچه که در بند ۲ اشاره شده حائز رتبه ممتاز شده باشند.

- در نظر گرفتن سابقه اعزام‌های فرد یا گروه.

اعزامی، از لحاظ تعداد، کشورهای اعزام شده، تاریخ آخرین اعزام، میزان توفیقات فرد یا گروه در اعزام‌های پیشین و...

- در نظر گرفتن شرایط اعلام شده از سوی کشور مقصد اعزام

تبصره: در برخی اقتضات و شرایط خاص، براساس تدبیر کمیته عمل خواهد شد.

۳- سایر اعزامها

- اعزام داور:

در این گونه اعزامها از اساتیدی که سابقه موفق قضاوت و داوری مسابقات را دارند، استفاده می‌شود.

- اعزام مدرس :

در این گونه اعزامها از اساتیدی که در حوزه آموزش سطوح عمومی و تخصصی تبحر دارند، استفاده می‌شود.

- اعزام گروه‌های پژوهشی:

به منظور جمع‌آوری و بهره‌مندی از تجربیات و اطلاعات موجود در حوزه‌های مختلف قرآنی، لازم است محققین و پژوهشگرانی به کشورهای پیشرو و معهد این فنون اعزام شوند تا با انتقال این علوم و اطلاعات، زمینه‌های رشد و ارتقای قرآنیان کشورمان فراهم گردد.

- اعزام استاد همراه:

به منظور ایجاد شرایطی که نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در مسابقات بین‌المللی معتبر، بتوانند با استفاده از مشاوره‌های دقیق فنی و تخصصی برای کشورمان افتخارآفرین باشند، یک استاد ذی‌صلاح، به همراه متسابق اعزام می‌شود.

ضوابط و معیارهای دعوت

- احراز صلاحیت‌های عقیدتی، اخلاقی و سیاسی مدعو
- احراز صلاحیت فنی و تخصصی مدعو
- در نظر گرفتن سابقه و میزان توفیقات و تأثیرات حضور مدعو در دعوت‌های پیشین
- در نظر گرفتن نوع انتظار، تناسب موضوع، مناسبت و مدت زمان دعوت با شرایط مدعو
- تبصره ۱: در برخی اقتضانات و شرایط خاص، براساس تدبیر کمیته عمل خواهد شد.

وظایف متقابل کمیته و دستگاه‌ها و سازمان‌های مرتبط:

الف) کلیه دستگاه‌های فرهنگی موظفند جهت اعزام اساتید و قاریان جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور، مجوز لازم را در خصوص اصل این اقدام و نفقات اعزامی، از کمیته اخذ نمایند.

ب) کلیه دستگاه‌های فرهنگی و غیرفرهنگی موظفند جهت دعوت از قاریان و اساتید غیر ایرانی جهت شرکت در هر گونه برنامه و محفل قرآنی داخل کشور، مجوز لازم را در خصوص اصل برنامه و اساتید مدعو، از این کمیته اخذ نمایند.

تلاوت خود را روز به روز بهتر و قوی‌تر و صحیح کرده و با خصوصیات جاذبه آفرین همراه‌تر بکنید. ما اگر بخواهیم کل امت با قرآن انس بگیرند، باید تلاوت را در جامعه باب کنیم.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

مهمترین رویدادهای کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم در سال ۱۳۹۰

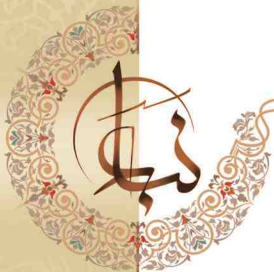
■ برگزاری چهارمین دوره آموزش و ارزیابی قاریان و حافظان ممتاز کشور و اعزام بهترین‌ها به مسابقات بین‌المللی

به منظور ارزیابی دقیق‌تر و ایجاد آمادگی بیشتر در قاریان و حافظان منتخب مسابقات سراسری قرآن کریم که مخاطب اعزام به مسابقات بین‌المللی در کشورهای مختلف بودند، این دوره ۱ و ۲ اردیبهشت ماه ۹۰ برگزار شد. در این نشست دو روزه که با حضور اساتید برجسته قرائت و حفظ همراه بود، ضمن اجرای چند نوبت برنامه قرائت و حفظ توسط قراء و حفاظ شرکت‌کننده، اساتید حاضر به بیان نقطه نظرات و مطالب تخصصی پرداختند و به سؤالات مطروحه پاسخ دادند. این دوره توسط سازمان اوقاف و امور خیریه و دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم برگزار گردید. لازم به ذکر است براساس رتبه قراء و حفاظ ممتاز در مسابقات کشوری اوقاف و امور خیریه در سال ۸۹ و میزان توفیقات ایشان در دوره آموزشی ارزیابی مذکور تعدادی از ایشان توسط کمیته اعزام جهت اعزام به مسابقات بین‌المللی کشورهای مختلف از جمله الجزایر، اردن، تونس، مالزی، امارات، سوئدان، کویت، لیبی، روسیه و تهران معرفی شدند که سازمان اوقاف نسبت به کلیه هماهنگی‌های مربوط به اعزام ایشان، اقدام نمود.

■ قاریان، حافظان و گروه‌های مدیحه‌سرایی، مبلغان قرآنی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

بیش از دو دهه است که تأثیرات و برکات حضور سفیران قرآنی کشورمان را در کشورهای مختلف جهان شاهد هستیم. به جرأت می‌توان ادعا کرد که اجرای برنامه‌های قرآنی توسط قاریان، حافظان و گروه‌های مدیحه‌سرایی در محافل خارج از کشور، از منحصر به فردترین ظرفیت‌های تبلیغی نظام در راستای ترویج قرآن کریم و صدور دست‌آوردهای انقلاب اسلامی ایران است. در همین راستا در سال گذشته حدود ۴۰ قاری، ۱۰ حافظ و بیش از ۱۰۰ نفر در قالب ۲۵ گروه جمع‌خوانی قرآن و مدیحه‌سرایی به کشورهای مختلف از جمله: آلمان، فرانسه، بلژیک، روسیه، تایلند، چین، هندوستان، تانزانیا، آفریقای جنوبی، کرواسی، مالزی، اوکراین و... اعزام شده‌اند. لازم به ذکر است پس از تأیید صلاحیت و معرفی اعزام شوندگان توسط کمیته اعزام، کلیه هماهنگی‌های امور مربوط به اعزام‌ها توسط سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی دنبال می‌شود.

■ اعزام کاروان قرآنی جمهوری اسلامی ایران به حج تمتع

کاروان قرآنی جمهوری اسلامی ایران موسوم به کاروان نور، شامل ۳۲ نفر از اساتید، قراء، حفاظ و دو گروه مدیحه‌سرایی در موسم تمتع به سرزمین وحی اعزام شدند.

هر ساله این کاروان با مشارکت و همکاری بعثه مقام معظم رهبری در سازمان حج و زیارت، سازمان اوقاف و امور خیریه و با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم، به منظور اجرای برنامه‌های قرآنی به مکه مکرمه و مدینه منوره اعزام می‌شوند.

سال گذشته نیز این گروه موفق شد بیش از ۱۰۰۰ برنامه قرآنی را در محافل متعدد در سرزمین وحی اجرا نماید. اجرای تلاوت قرآن و تواشیح در کاروان‌های ایرانی و غیرایرانی، حلقات قرآنی مسجدالنبی، جلسه قرآنی مسجدالحرام، مسجد شیعیان مدینه، همایش‌های بعثه مقام معظم رهبری، مراسم دعای کمیل و عرفات از جمله ظرفیت‌های پیش‌بینی شده جهت هنرنمایی اعضای کاروان نور در حج گذشته بوده است.

در همین راستا، نظارت بر برگزاری آزمون اعزام به حج و داوری تلاوت‌های ۹۰ نفر از قراء شرکت‌کننده در آزمون، در همکاری با سازمان اوقاف و امور خیریه و نهایتاً تعیین اعضای کاروان قرآنی از دیگر اقدامات دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم در این بخش بوده است. ضمناً نشست دو روزه‌ای هم پیش از عزیمت کاروان نور به حج جهت ارائه مطالب توجیهی و آموزشی برگزار شد. دیدار با آیت الله ضیاء آبادی و بهره‌مندی از بیانات ایشان یکی از برنامه‌های این نشست بود.

■ برنامه‌ریزی و مشارکت کمیته اعزام در اعزام قاریان به عمره مفرده

در یک همکاری سه جانبه توسط بعثه مقام معظم رهبری در سازمان حج و زیارت، کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم و مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فعالیت های قرآنی کشور، در سال گذشته ۱۲ نفر از قاریان ممتاز کشور جهت اجرای برنامه‌های قرآنی به سفر تبلیغی عمره مفرده اعزام شدند. در این اعزام‌ها که از ربیع الاول تا رمضان المبارک ادامه داشت، در دوره‌های ۲۱ روزه دو نفر از قراء کشورمان، یک نفر در مکه و یک نفر در مدینه حضور یافتند و به اجرای قرائت قرآن در حرمین شریفین پرداختند. با توجه به استقبال از این برنامه، برنامه‌ریزی جامع‌تری جهت اعزام قاریان و حافظان ممتاز به این سفر صورت گرفته است که در عمره جاری در حال اجراست.

■ صدور مجوز حضور تعدادی از قراء و اساتید غیرایرانی در جمهوری اسلامی ایران

در سال گذشته، مجوز دعوت تعدادی از اساتید و قراء برجسته از مصر و برخی کشورهای دیگر، جهت حضور در برنامه‌های تبلیغی و محافل قرآنی، همچنین داور مسابقات بین‌المللی کشورمان، توسط کمیته اعزام صادر شد.

■ تسهیل شرایط خروج از کشور سفیران قرآنی جمهوری اسلامی ایران

در تفاهم صورت گرفته بین دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم و سازمان وظیفه عمومی ناجا، قاریان و حافظانی که به دلیل مشمول بودن بر اساس ضوابط می‌بایست مراحل متعددی را جهت خروج از کشور پشت سر بگذارند، با این هماهنگی، اعزام ایشان در کوتاه‌ترین زمان و با ساز و کاری آسان محقق می‌شود.

■ به روز رسانی پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه کمیته اعزام، در گاه رسمی اخبار و اطلاعیه‌های این کمیته

با راه‌اندازی و پشتیبانی وب سایت دبیرخانه کمیته به آدرس www.alqari.ir کلیه اخبار و اطلاعیه‌های مربوط به فعالیت‌های این مجموعه در اختیار علاقمندان به ویژه مخاطبان عزیز قرار می‌گیرد.

جمهوری اسلامی ایران

دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم

صفحه نخست

آخرین اخبار

گزارش تصویری

درباره ما

چهره های قرآنی

اعزام ها

دعوت ها

تماس با ما

اخیر

شرایط اعزام

- احراز تعهدات عقیدتی و اخلاقی فرد اعزامی
- کسب رتبه ممتاز در مسابقات سراسری قرآن کریم
- حضور موفق در دوره آموزش و ارزیابی و کسب نصاب تعیین شده
- انطباق شرایط کشور برگزار کننده مسابقه با وضعیت فرد اعزامی
- تبصره 1: تعیین اولویت اعزام هر یک از کاندیداهای اعزام به مسابقات مختلف به عهده کمیته خواهد بود.
- تبصره 2: به منظور ایجاد شرایطی که نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در بین المللی معتبر، بتوانند با استفاده از مشاوره های دقیق فنی و تخصصی برای کشورمان افتخار آفرین باشند، یک استاد ذی صلاح، به همراه متسابقین اعزام می شود.

ادامه

چهره های قرآنی

آخرین اخبار

- ★ ضبط ترتیل کل قرآن کریم توسط کاروان نور در روز عید غدیر...
- ★ آغاز ثبت‌نام اولین دوره طرح ارزیابی قاریان و مدرسان...
- ★ نخستین گروه کاروان قرآنی ایران «شبنه» عازم سزمین وحی...
- ★ دومین روز نشست توجیهی کاروان قرآنی اعزامی به حج 90...
- ★ بیانات آیت الله ضیاء‌آبادی در دیدار با اعضای کاروان...
- ★ اولین روز نشست توجیهی کاروان قرآنی اعزامی به حج 90...
- ★ نشست توجیهی کاروان نور امسال 30 و 31 شهریور برگزار...
- ★ اعضای کاروان قرآنی اعزامی به حج تمتع امسال معرفی شدند
- ★ گزارش جامع کاروان قرآنی اعزامی به حج تمتع 1389
- ★ تبریک اعضای شورای عالی قرآن به استاد عباس امام جمعه

گزارش تصویری

نمایشگاه قرآن کریم - رمضان المبارک 1389

نشست ارزیابی قاریان و حافظان قرآن کریم...

نشست توجیهی آموزشی اعضای کاروان قرآنی...

تمام حقوق وب سایت الفارک برای دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم محفوظ است.
<http://www.alqari.ir> 2011 All Rights Reserved

شورای عالی قرآن

جدید

سایت را در تلفن همراه خود ببینید

اخبار و رویدادهای شورای عالی قرآن
 آشنایی با ارکان و تشکیلات سازمانی
 معرفی آثار و محصولات شورای عالی قرآن
 برنامه‌های مراسم دیدار قاریان با مقام معظم رهبری
 ثبت نام و اطلاع رسانی طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن

دوره‌های ترتیل کل قرآن کریم

برای اولین بار در سال ۱۳۷۶ نه دوره ترتیل کل قرآن کریم با صدای قاریان برجسته کشور توسط حوزه تولید شورای عالی قرآن ضبط شد. در این اقدام که حدود دو سال به طول انجامید، این دوره‌های ترتیل در یک فعالیت فشرده در استودیوهای رادیو در میدان آرک سابق، تولید و پس از طی مراحل آماده سازی و نظارت در اختیار صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران جهت پخش از شبکه‌های مختلف قرار گرفت. یک دوره ترتیل کل قرآن در سال‌های اخیر در استودیوی شورای عالی قرآن ضبط شده است. لازم به ذکر است ۷ دوره از این ترتیل‌ها که همه اصلاحات فنی را پشت سر گذاشته اند به عنوان ترتیل‌های مصوب شورای عالی قرآن اعلام شده‌اند که به دفعات تکثیر و در اختیار جامعه قرآنی و علاقه‌مندان قرار گرفته است.